

USVA

ZINE 1/2009

<i>Pääkirjoitus</i>	3
<i>Marika Riikonen: Pitkän yön aamu</i>	4
<i>Anne Alasirniö: Tehtävä</i>	9
<i>Anna Malinen: Veistäjä</i>	20
<i>Hannele Hakala: Mary Arleau</i>	25
<i>Boris Hurta: Hiiden nahka</i>	30
<i>Leila Paananen: Saaren perintö</i>	33
<i>Miha Rinne: G'ork, vanha kehno</i>	44

Yhteystiedot / Vastaava toimittaja:

Anne Leinonen / usvazine@gmail.com

Kiisterintie 146, 50670 Otava

Usva julkaisee spekulatiivista fiktiota, artikkeleita, valokuvia sekä grafiikkaa. Ota yhteyttä, niin saat tarkemmat tiedot, missä formaatissa aineisto kannattaa toimittaa.

Kansikuva: Elena Ray / Dreamstime.com

Graafinen ulkoasu: Eija Lappalainen

Taitto: Anne Leinonen

Kuvitus ja grafiikka: Nataliya Evmenenko /Dreamstime.com, Debbie Hudson /Dreamstime.com, Miha Rinne, Aaron Rutten/Dreamstime.com, Ales Nowak/Dreamstime.com, Nomeko/Dreamstime.com

Valokuvat:

Kirjoittajat: Anne Alasirniö, Hannele Hakala, Boris Hurta, Leila Paananen, Anna Malinen, Marika Riikonen, Miha Rinne

Hallintoneuvosto: Petri Salin, Petri Laine, Helena Numminen, Raija Komppa-Rannaste, Datapeltojen pehtoori, Anne Huotarinen, Eija Laitinen, Markku Lappalainen, Ulla Huopaniemi-Sirén, Liisa Rantalaiho

Tekstien ja kuvien copyright on tekijöillä.

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa osoitteessa

<http://www.usvazine.net>

Usva 1/2009 julkaisupäivä: 18.4.2009

2/2009 ilmestyy heinäkuussa 2009.

Sisällys

Usva 1/2009 julkaisee tällä kertaa kansanperinnettä ja legendoja raikkaalla tavalla kierrättäviä novelleja. Numeron aloittaa **Marika Riikosen** *Pitkän yön aamu*. Tarina pureutuu kaikille tuttuun kansainväliseen satuun ja tekee siitä omintakeisen version: nainen herää unestaan ja ihmettelee, mitä on tapahtunut. Asiat eivät olekaan niin kuin hän muisti sopineensa. **Anne Alasirniön** *Tehtävä* vie meidät vuorostaan suomalaisen sodanaikaiseen menneisyyteen, jossa tavallinen piikatyttö Helena kohtaa kummallisesti käyttäytyvän variksen ja joutuu selvittämään metsässä lymyävää salaisuutta. Novelli sijoittui Nova 2005:ssa yhdeksännelle sijalle.

Anna Malisen *Veistäjä* on myös Novan satoa, vuodelta 2008, neljäs sija. Novelli johdattaa lukijan kalevalaisten hahmojen maailmaan nykyaikaisissa puitteissa. Yliopistolla opiskeleva Väinö on hukannut sanansa, mutta voiko kadulla vastaan tuleva nuhruinen metsien mies auttaa häntä?

Boris Hurtan *Hiiden nahka* jatkaa numerossa 4/2008 alkanutta suomalaisen kansanperinteeseen

nojautuvien novellien sarjaa. Nyt tutustumme kirkonmieheen, joka saa vastuksikseen aidon hiiden.

Hannele Hakalan *Mary Arleau* kertoo nuoren naisen alakuloisesta arjesta, jonka rikkoo kummallinen häiriötekijä. Miksi ruskea kirje ei halua mennä oikeaan osoitteeseen, vaan palautuu aina päähenkilön riesaksi?

Numeron loppupuolella taas matkaamme scifistiin tunnelmiin. **Leila Paanasen** *Saaren perintö* kuvaa menneisyyden, vanhojen syntien ja oman identiteetin painolastia, ja tutustuttaa lukijan taiteellisesti lahjakkaisiin uusiskisoihin. Sopii erityisesti kissojen ystäville!

Numeron viimeistelee Tähtivaeltaja-kirjoituskilpailussa vuonna 2007 kunniamaininnalle sijoittunut **Miha Rinteen** *G'ork, vanha kehno*, jota tuomaristo luonnehti Lem-henkiseksi avaruusseikkailuksi. Huumoria riittää, kun avaruusaluksellinen vanhurskaita hiippoja palvelijoinen ja kaksi toheloä duunaria päästetään irti avaruuteen.

PÄÄKIRJOITUS

Uusi vuosi käynnistyy innolla ja tarmokkuudella, ja kuluva vuosi näyttää mukavan toimeliaalta. Usva on laajentanut toimintaansa lehdestä myös kirjoittajaleireihin, joita on järjestetty kahtena vuotena Ristiinassa. Viimeisin oli maaliskuussa, jolloin paikan päällä oli kymmenen scifistä innostunutta vierasta. Seminaaripäivän vieraina oli ristiinalainen esikoiskirjailija **Helena Waris**, jonka fantasiaromaani ilmestyy syksyllä, sekä **Boris Hurtta**, joka sanaili yleisölle rumista sanoista kaunokirjallisuudessa.

Toiminta on saanut nyt myös virallista tukea, kun Etelä-Savon Kulttuurirahasto on myöntänyt leireille apurahaa. Avustuksen turvin tapahtumaan saadaan entistä paremmin esiintyjä, ja osallistujienkin kustannukset pienenevät. Seuraava leiri järjestetään **23 - 26.7.2009**, ja sinne otetaan 16 kirjoittajaa ilmoittautumisjärjestyksessä. Ensimmäiset leiriläiset ovat jo ilmoittautuneet, eli nyt kannattaa varata paikka. Lisäksi lauantaina 25.7 pidetään yleisölle avoin seminaaripäivä, jonka ohjelmasta tiedotetaan tuonnempana.

Www-sivu-uudistuksen aikataulu on pettänyt henkilökohtaisten kiireiden vuoksi, ja siksi tämä vuoden ykkösnumero ilmestyy edelleen vanhan kaavan mukaisesti. Suunnitelmia uudesta blogipohjaisesta sivustosta on jo tehty, mutta tavoitteeseen on vielä matkaa.

Jatkossa Usvalta on tulossa sekä teemallista että teematonta numeroa. Uusi englanninkielinen numero on suunnitteilla, vaikka sen aikataulu on vielä avoinna. Heinäkuussa ilmestyvä 2/2009 purkaa kirjoituskilpailun "Tuli, maa, ilma, vesi" satoa, esittelee voittajat ja kisan parhaimmistoa. Lokakuussa ilmestyvä 3/2009 on yhteistyöprojekti Kosmoskynän kanssa. Joulukuun numeron 4/2009 teemana on Tulevaisuuden rikos. Tämä Usvan erikoisnumero etsii scifistisiä rikosnovelleja, joiden rikos ei välttämättä ole rikos lainkaan tämän päivän maailmassa tai tämän

päivän lainsäädännön silmissä, rikoksia joita ei tämän päivän maailmassa edes olisi mahdollista tehdä, mutta jotka teknologisen/biologisen kehityksen(kloonaus/nanoteknologia/aikamatkustus/avaruuden valloitus) ja/tai eetoksen muuttumisen tai vaikkapa vieraan älyn kohtaamisen myötä voivat tulevaisuudessa olla täyttä todellisuutta. Toisena toimittajana numerossa on hyönteisnumeron toimittanut Petri Salin. Tekstejä otetaan vastaan 31.10.2009 saakka.

Näiden teemanumeroiden lisäksi kerätään materiaalia myös ilman mitään erityistä aihetta: teemanumeroidenkin yhteydessä voidaan julkaista muuta materiaalia, joten novellejaan voi tarjota koko ajan julkaistavaksi.

Haaveilen myös parhaillaan yhteistyöstä sarjakuvapiirtäjien kanssa. Verkkoja on vedetty vesille, katsotaan, mihin suuntaan lehti lähtee kehittymään.

*

Usvan kirjoituskilpailuun tuli 143 novellia, vähän yli tuhat liuskaa luettavaa. Finalistit on valittu ja raati lukee parhaillaan tekstejä ja tuumii voittajia. Esiraadin työ ei ollut helppo, sillä tekstejä luettiin kaunokirjallisen ja spefiannin lisäksi myös teeman lähtökohdista. Kilpailun satoa on ollut kuitenkin mukava lukea, sillä mukana on jälleen ollut kirjo hyvin erilaisia tekstejä science fictionista arkirealistiseen kerrontaan. Todennäköisesti sadosta siilautuu julkaistavaksi myös muita novelleja kuin voittajatekstit. Kisan antia ja ajatuksia tuomareiden päätösten takana ruoditaan seuraavassa numerossa.

Anne Leinonen

PITKÄN YÖN AAMU

Marika Riikonen

Hän herää hätkähtäen syvästä unesta. Hän hukkuu, tukehtuu, hengittäminen on vaikeaa. Silmät eivät suostu aukeamaan. Ne ovat painavat, painavat. Kaikki on mustaa.

Säikähdys syöksyy suoniin kuin tulvavesi. Tunne on samaa ja raskas, mutta hyökyy vahvana hänen lävitseen otsasta varpasiin. Tietoisuus tekee paluuta kivuliaasti, terävinä piikkeinä. Pistelee. Hänen huulilleen on painettu jotain märkää ja pehmeää. Hänen jäsenensä nytkähtävät, mutta hän ei pääse ylös. Heikottaa ja huimaa kuin hänen elimistönsä ei kestäisi tajuissaan olemista.

Lämmin ja kostea pehmeys painuu hänen suulleen tiukemmin. Hän maistaa – jonkin kasvin? Mieleen ryömii repaleisia ajatuksia lehdistä, piikeistä, varsista. Kukistakin. Muhentuneista, tallotuista, kypsistä, spiraalisuoksisista kukista. Mullasta ja roskista myös.

Missä hän on? Mitä tapahtuu? On vaikea ajatella. Puuroista. Kukkien maku ja tuoksu kääriytyvät hänen ympärilleen kuin villasaali. Nyt hän puristaa silmiään tiukemmin kiinni. Ehkä unet palaavat ja heijaavat

hänet huomaansa, värien ja keveyden maailmaan.

Mutta unet eivät tule. Hän tajuaa makaavansa tutussa sängyssä, omalla pehmeällä patjallaan. Outoa ja pelottavaa on se, että hänen ylävartalonsa on lukittu vasten patjaa jollain painavalla, ja sitten on tämä kostea, tukahduttava kukkatarhan lämpö suuta vasten. Kostea paino liikkuu. Hänen huultensa väliin tunkee jotain lämmintä märkää kutittavaa. Hän yrittää sylkäistä, muttei onnistu. Hänen lihaksensa jäykistyvät tahattomasti. Hän alkaa kiemurrella irti, irti, ja vihdoin paino hänen rintakehänsä päällä höltyy.

Hänen silmänsä suostuvat raottumaan. Ne erotavat epätarkkoja häilähdyksiä ja etualalla ison, laajan, epäselvän väripinnan. Jokin on niin lähellä hänen kasvojaan, että muotoja on vaikea hahmottaa. Hedelmän pinnan nukkaa, punertava hehku, kuin ulkona olleen ihmisen poski. Poski!

Jostain siilautuu valoa. Se häikäisee. Polttaa. Mutta lähinnä hänen silmänsä on – jonkun muun silmä. Siinä pilkahtaa jokin.

Kuva: © Aaron Rutten /Dreamstime.com 2009

Äiti? Isä?

Paino katoaa hänen päältäään, ja häntä katsovan ihmisen kasvat loittonevat ja tarkentuvat. Hänelle hymyilee hämmäntävän leveästi ventovieras nuori mies. Tämän sileillä, kauniilla kasvoilla karehtivat onni, ilo ja jokin särmikkäämpi – voitonriemu?

Mies ojentaa hänelle kätensä kuin kutsuisi häntä tanssiin. Hän ei tartu siihen, vaan hivuttautuu kankeasti omin avuin istumaan. Tuntuu kuin hänen lihaksensa eivät olisi värähtäneetkään ainakaan sataan vuoteen. Hänen kehonsa on velto ja painava ja tahtoo romahtaa takaisin patjan pehmeuteen. Hän haluaa päästää jäsen-
tymättömät ajatuksensa uudelleen vapauteen. Sulkea silmät.

Hän velloo hetken kahden vaihtoehdon välisellä sumealla vyöhykkeellä.

Hämmennys ja uteliaisuus voittavat. Hän pakottaa tahmeat silmänsä auki, ojentaa toisen kätensä kauniille, edelleen intensiivisesti hymyilevälle miehelle ja sallii tämän auttaa hänet ylös. Seisominen on vaikeaa. Jalat särisevät. Lihaksia kivittää. Hän horjuu kuin vastasyntynyt varsa. Mies tukee häntä varovasti (ja vähän omistavasti) hartioista. Lattia tuntuu pehmeältä paljasta jalkaa vasten.

Hetkinen. Jokin on vialla siinä mitä hän näkee. Huone on... erilainen. Se on hänen oma kammionsa, ja kaikki siellä kuuluu hänelle. Yleisilme näyttää tutulta, mutta yksityiskohdat karmivat häntä, raapivat selkäpiitä kapein kynsin. Tuolin haalistunut päällinen, rispaantunut ja pölyinen matto, jonkin pienen eläimen järsimä verhonreuna. Irtolangat sojottavat kankaasta surullisesti ja samalla niin rivosti, että hänen lävitseen luikertaa inho. Hän katsoo helmaansa ja sen alta pilkottavia varpaitaan ja tajuaa nukkaisten pehmeiden jalkojensa alla olevan sankkaa pölyä.

Hänen pukunsakin alkaa tuntua tahmaiselta ja vanhalta.

Hän hätkähtää. Mies on puhjennut puhumaan. Sanoja on vaikea ymmärtää. Jotkin kuulostavat tutuilta, joten kieli on luultavasti sama kuin hänen, mutta kokonaisuun lauseisiin jää valkeita aukkoja. Miehen ääntämyksessä on myös outo nuotti. Ääni on kuitenkin kaunis. Se soi kuin sello.

Milloin hän on viimeksi kuullut jonkun puhuvan? Kuka se oli? Se mustapukuinen nainen, joka tarjosi hänelle unohdusta ja vapautta?

Mies puhuu taas.

– Hei? Sä taidat olla vielä ihan sekaisin? Niin, anteeks, mä olen Anders. Mä – nyt sitten – äh – tein sen. Mä pääsin tänne. Ja löysin sut. Ja... herätin sut.

Mitä kaunis mies sanoo? Tämä pitelee häntä kuin hän olisi harvinainen palkinto. Mies hymyilee edelleen, mutta vaikuttaa nyt hieman kiusaantuneelta. Puheen oudosta poljennosta ja kummallisista lyhyistä sanoista kietoutuneesta nauhasta alkaa hahmottua merkityksiä. Pääsin tänne. Herätin. Niin, mies on herättänyt hänet. Se oli ilmeisesti miehen tarkoitus. Tunteeko mies hänet? Miehen silkoiset kasvat ovat edelleen aivan vieraat. Mutta mies on saanut hänet hereille – ainakin jollakin tapaa tajuihinsa tähän maailmaan – eikä näytä tietävän, miten edetä.

Mies liikahtelee levottomasti. Se kummeksuttaa häntä. Maailmassa, jossa hän nukahti, kaikenlaista kömpelyyttä varottiin. Mies myös näyttää kaukaa tulleelta. Jos mies on prinssi, ja täytyyhän tämän olla, koska on päässyt hänen makuukammioonsa kuolematta matkalla, tämä on varmasti kotoisin vieraasta valtakunnasta. Miehen kirjava asukokonaisuus ei näytä miltään, mihin hänen sulhasellaan – muistonsirpale pistää häntä, ja häntä hytisyttää – oli tapana sonnustautua. Tämä keskelle unta tupsahtanut mies on verhonnut vartalonsa ohueen, pehmeään vaatteeseen, jossa on lyhyet, käsivarret paljaaksi jättävät hihat. Ihokas on oudon lyhyt: sitä ei riitä edes lantiolle saakka. Se riippuu valtoimenaan ja sen alta näkyvät siniset, vahvasta kankaasta ommellut housut, jollaisia hän ei ole nähnyt milloinkaan ennen.

Kummassakin vaatekappaleessa on mullalta ja kasveilta leyhähtäviä tahroja kuin mies olisi joutunut puristetuksi piikkipensaan läpi ja pakotettu polvilleen maahan. Miehen kummallisesti sojottavat, lyhyet hiukset ovat pörrössä ja niiden seassa on lehtiä ja pieniä oksanpaloja. Onko mies taistellut? Ehkä tämä on menetänyt osan arvokkaista vaatteistaan sen tuoksinassa? Ovatko hiuksetkin katkenneet? Miehestä uhoaa kasvien uhkean lemun lisäksi myös jokin metallinen, synkkä, voimallinen haju, jota hän ei tunnista. Onko se verta? Ei. Mutta nyt kun katkun huomaa, se melkein peittää kaiken muun.

Miehen miekka lojuu kammion lattialla. Mies itse melkein peittää sen näkyvistä. Ase on jättimäinen ja raskastekoinen. Sen terä on leveä ja mustareunainen ja hammastettu tavalla, jota hän ei ole koskaan nähnyt.

Sen kädensija on valtava, varmasti puolen ihmispään kokoinen – ja räikeän keltainen. Se ei ole metallia, vaan outoa sileää ainetta. Miekassa on outoja nyörejä ja rattaita. Ehkä se on uudenlainen, voittamaton miekka.

”Niin voittamatonta asetta ei kenelläkään ole, että sillä tunkeuduttaisiin tähän linnaan”, sanoi mustapukuinen nainen.

Kauanko hän on nukkunut?

Mikään asia hänen heräämisensä jälkeen ei tunnu tutulta tai oikealta. Yhä jatkuvan horroksen vuoksi tilanne ei kuitenkaan ahdistaa, vaan pelkästään kummeksuttaa. Kuin olisi kävelyllä vieraassa valtakunnassa, meren pohjalla tai jättiläismäisen puun juurisokkelossa maan alla. Sadussa.

Miehen posket ovat punehtuneet. Innokas voitonriemu on kalvennut hämmennyksen alla. Miehen käsi tuntuu lämpimältä ja nyt vähän kostealta hänen harteitaan vasten.

– Joten tässä me nyt ollaan. Ja... ei ole pakko päättää mitään nyt, tietenkään. Mutta... Tuota.

Hän kuulee sanojen tuottamisen vaikeuden. Miehellä on asiaa, mutta se ei taida tulla ulos. Hän itse ei ole toistaiseksi saanut äännähdyksi pihaustakaan. Hän ei edes tiedä, tulisiko ääntä. Eikä sitä, mitä sanoisi.

Miehen kasvot kirkastuvat.

– Haluutko vaikka lähteä vähän katsellessa, miltä paikat näyttää?

Mies liikahtaa kohti ovea, ja hän ymmärtää: ulos, muualle linnaan, vanhempia tapaamaan. Selvittämään, onko moni asia kovasti toisin kuin hänen vaipuesaan uneen. Hänen mieleensä nousevat äkkiä terävinä rispaantuneet kankaat ja kalutut huonekalut.

Mitä mustapukuinen nainen lupasi hänelle? Pitkän unen ja heräämisen siitä samana kuin nukkumaan mennessä. Pakotien lepoon. Heräämisen, jos ehdot täyttyvät. Onnen. Hän pinnistää muistiaan: tuliko perheestä puhutuksi mitään, vanhemmista? Nukkuvatko hekin vai jatkoivatko elämäänsä? Ja onko siitä jo pitkäkin aika?

Jos ehdot täyttyvät, hän heräisi. Ehdot ovat nyt ilmeisesti täyttyneet.

Äkillinen huoli virvoittaa turran kehon. Sekin alkaa vaatia asioita pitkän hiljaisuuden jälkeen. Hänen suunsa on kuiva kuin heinävarasto, ja vatsassa tun-

tuu perin kiusallinen kouraisu. Toivottavasti se ei ala äännellä. Hovin naisten vatsojen pitää osata olla hiljaa. Vaiti, vaiti, hän anoo kuullessaan – ja tuntiessaan! – pienen kurahduksen. Vatsa vaatii kahmalokaupalla ruokaa. Tarvetta on vaikea vastustaa. Jos tässä olisi nyt iso lampaanreisi, lautasliinoja ei aseteltaisi eikä hopeisiin aterimiin tartuttaisi. Hän iskisi lihaan paljain käsin ja purisi, repisi ja nielisi. Purisi uudelleen, ja taas, kunnes olisi hyvä olla.

On vielä kolmaskin ruumiillinen tarve, joka hoputtaa häntä alakertaan, pois tunteettoman nuorukaisen silmistä. Näлкänsä ja janonsa hän voisi tunnustaa, mutta sitä kolmatta ei, ei, ei.

Hän ottaa nopean askeleen kohti ovea – ja kompastuu. Miehen ote pitää hänet pystyssä. Hän hymyilee miehelle (millaisia ilmeitä hänellä tähän mennessä mahtaa olla ollut, hänen kasvonsa ovat turrat), irrottautuu kohteliaasti ja pakottaa jalkansa kantamaan häntä. Oven saranat narisevat kuin niihin sattuisi. Tornikammion marmoriporaat ovat jyrkät, niin kapeat ja jyrkät. Niistä ja seinistä on lohkeillut paloja. Lohkeamat ovat tuoreita. Näyttää kuin joku tai jokin olisi iskenyt hamppaansa sinne tänne ohi kiirehtiessään.

Ilmassa leijuu sama outo, pyörreittävä, öljymäinen katku, jonka hän haistoi kammiossaan.

Mies ilmeisesti huomaa hänen silmäyksensä, sillä takaa kuuluu taas puhetta.

– Tuli vähän kolhittua sahan kanssa, sori. Niiden ryteikköjen jälkeen tuntui, että on pakko tulla kiireesti. Mä osaan kyllä korjata kaiken. Ja korjaan tietty.

Portaita ei ole kukaan siivonnut aikoihin. Niillä on kerroksittain pölyä, pölyn paksu matto, jossa vain yhdet jalanjaljet kiiruhtavat häntä vastaan. Hänen omat askeleensa saavat lepäävän karstan tuprahtelemaan. Hänen helmansa pyyhkii portaiden reunat kiiltäviksi. Hän kuulee kankaan laahausäänen ja paljaiden jalkojensa töpinän. Muita ääniä ei erotu, ei astioiden kilinää, askelia, puhetta. Ainoa merkki elämästä on äänetön hämähäkki kipittämässä kohti verkkonsa keskustaa hänen yläpuolellaan.

Portaikoon alaovi retkottaa selällään. Sen tumman pinnan halkaisevat vaaleat, pirstaleiset haavat. Hänen jalkansa kannattavat hänen jäykkää kehoaan nyt, ja hän juoksee. Hallista aukeaa ovia linnan huoneisiin, saleihin ja sopukoihin. Monet ovista on väkisin kammattu auki ja pirstottu, ja häntä korventaa nopea raivon liekki.

Kuka uskaltaa!

Viha sammuu linnan tunkkaisuudessa, ja tilalle nousee tumma, sakea kauhu. Hän säntäilee sinne tänne ja muuttaa ilman pölystä paksuksi. Seinillä viipottaa häirittyjä hyönteisiä, mutta mikään muu ei liiku. Ei, vaikka hän vihdoin avaa suunsa ja huutaa. Karhea rääkäisy kaikuu hapertuneiden kuvakudosten vuoraamista seinistä heikkona. Kaiku on sairas, kuolemaisillaan.

Linnan suuri halli ja siitä risteävät käytävät ja huoneet ovat autioita. Hän ei ole koskaan kuvitellut, ei olisi osannutkaan kuvitella, että linna voisi joskus olla tyhjä. Hän rientää peremmälle käytäviin, etsii vanhempiaan, tai kuka tahansa käy. Kuka tahansa. Joku, joka ei ole jättänyt häntä.

Yhden huoneen peilissä vilahtaa hänen sumuinen kuvajaisensa. Vaikka näky on nopea, tuttuus rauhoittaa: kasvojen sileä soikio, pellavainen tukka, liehahtava sininen leninki.

Vain tornikamarimies jolkuttaa uskollisesti hänen perässään ja valuttaa suustaan sanaryöppyjä. Merkitykset kimpoilevat, eivät uppoa. ”Satua”, ”uskonut”, ”mieletöntä”, ”makea”. Ne kaikki ropisevat hänen harteilleen ja edelleen lattialle. Miehen puhe on taustamelua, mutta sellaisena helpottavaa. Hän ei ehdi juuri nyt ajatella miestä.

Hän saapuu keittiöön, ja siellä hänen jalkansa osuu johonkin. Jokin lojuu lattialla. Terävä kalina särkee ummehtuneen hiljaisuuden, ja hän katsoo. Tyhjät silmäkuopat toljottavat takaisin. Hän on osunut johonkuhun, jonka ohentuneen varren yllä yhä lepää kyökkipiian univormu, nyt tomuisena, haalistuneena ja kammottavan tyhjänä.

Nyt kirkaisu tulee. Ääni on puhdas, kirkas, kova. Se halkaisee tahmean ilman ja soittaa patoja ja kattiloita.

Hän ryntää pois keittiöstä, kohti jotain, jota hän ei halua nähdä, mutta haluaa sittenkin, koska hänen on pakko. Vanhempien makuuhuone. Varovainen vilkaisu kertoo jo liikaa. Huone on tunkkainen ja pitkään käyttämätön, sillä se on säilönyt asukkaansa osaksi kalustusta. Hänen äitinsä, sen on pakko olla äiti, istuu kampauspöytänsä ääressä aikaan jähmettyneenä, ajasta rapisevana, luiset kädet hiusharjaa tavoitellen. Harja on jo ammuin luisunut saavuttamattomiin.

Toinen luuranko lojuu puolittain vuoteessa, puolittain lattialla. Isä. Hän menee tämän luo, kumartuu ylle.

Isä ei enää herää.

Polvet tärisivät, kun hän kohottautuu. Mitä nyt? Mihin tarttua, mihin mennä? Hän ei ole koskaan ollut muualla kuin täällä, mutta jääminen kammottaa. Jokainen siemaus tätä ilmaa takertuu nieluun. Kurkussa kirvelee pala, joka ei painu alas. Mitä kiivaammin hän yrittää niellä, sitä inhottavammaksi pala muuttuu. Kuumia pisaroita nousee hänen silmiinsä – on päästävä pois näiden näkyjen keskeltä. Mitä se nainen lumouksineen on ottanut häneltä vastineeksi siitä, että vapautti hänet uneen ja piilotti hänen linnansa mieheltä, jota hän ei tahtonut naida?

Olisiko se avioliitto ollut pahempaa kuin tämä?

Hän kääntyy. On päästävä ulos, nähtävä, onko kaikki poissa, linnanpiha ja hevoset. Hän hieroo silmiään. Ehkä näky johtuu kirveltävistä kyynelistä tai sitten käytävien seinät kupruilevat. Katosta putoaa pala rappausta hänen taakseen, mutta hän ei käänny katsomaan. Edessä on taas yksi pirstottu ovi. Se on linnan pääovi, jonka joku on halkaissut kappaleiksi. Nyt hän ei välitä: pöly on alkanut tanssia ja välkehtiä, sillä niiden läpi paistaa aurinko. Ulkoa huokuu raikasta ilmaa.

Kirkas valo sokaisee silmät. Hän seisoo kynnyksellä. Värit palaavat yksi kerrallaan, valkoisuuteen syntyy sinistä, keltaista, vihreää.

Värit ovat oikeat, niiden sävyt väärät. Linnanpiha on ryteikkö täynnä kellastunutta, liian pitkää heinää ja leikkaamattomia pensaita. Lummelampi on vihreää lietettä. Linnanmuurin yllä makaa jättimäinen köynnös, joka peittää tiilet näkyvistä. Tai: on peittänyt. Piikkinen kasvi on kuihtunut. Yhtäältä se on katkottu ja revitty alas. Siellä köynnös on käynyt taistelun ja hävinnyt. Muualla se on antautunut itse. Lehdet ja kukat roikkuvat jo. Värit on muuttumassa nahkeanruskeaksi.

Häntä kylmää. Ehkä se on tuulenvire, johon hän ei ole tottunut. Mutta on muutakin. Eikö mustapukuinen nainen puhunutkin kasvin väistymisestä? Hän kuvitelti sen toisenlaiseksi kuin tämä: majesteettisen muurin avautumiseksi vapaaehtoisesti.

Näky ei helpota häntä. Hän katsoo sen sijaan muurien yli, vapauteen. Loputtomista metsistä ja viljaa aaltoilevilta pelloilta täytyy löytyä paikka hänellekin. Hän tähyilee, etsii maisemasta vihreän eri sävyjä, mutta ei löydä. Pellot ja metsät ovat muuttuneet painajaisten maaksi: muurien takana näkyy harmaita möhkäleitä, joista tupruaa mustaa savua. Niiden takana on raken-

nuksia rakennusten vieressä, silmäkantamattomiin. Linnanpihaan kantautuu loppumaton kohina, tunteuttoman maailman ääni.

Hän seisoo ja tuijottaa. Kyyneleet ovat kuivuneet. Hän tahtoisit itkeä, mutta itkettävää on liikaa.

Mies ilmestyy hengästyneenä hänen taakseen. Tämä koskettaa hänen olkaansa varovasti, mutta pysyy kerankin vaiti.

Linnan sisäosista kuuluu kopsahduksia, natinaa. Äänet kutsuvat häntä. Noiden kivien suojassa hän on sentään omiensa joukossa. Hän kääntyy, se käy hitaasti, lihakset eivät tottele. Kätet tärisyvät. Hän katsoo niitä sumun läpi, omia kämmenselkiään, pitkiä sormiaan. Iho muuttuu hänen silmiensä edessä keltäväksi paperiksi. Se uurtuu, kuivuu, läikittyy. Mies liikaahtaa, käsi loittonee, mutta se ei häntä kiinnosta. Mitä tapahtuu?

Jalat ovat jäykät, mutta hän kävelee. On pakko kumartua, selkää on alkanut särkeä. Hänen sisuksiaan vihloo. Hän kuulee suhinan, kun mies vetää henkeä, ja kuivan korahduksen, kun tämä aikoo ehkä sanoa lisää outoja sanoja, mutta ei sano. Mies vaikenee. Hän jatkaa miehestä pois päin, eikä tämä seuraa.

Pölyinen linna on sittenkin hänen kotinsa, täällä putoavan laastin seassa hän asuu. Hän kaipaa vain takaisin uneen. Hän tietää jo, ettei milloinkaan jaksa nousta takaisin tornikamariinsa. On löydettävä toinen paikka nukahtaa. Linna on iso. Hän kävelee. Seinistä ropisee laastia. Katto natisee hänen yllään. Tätä kieltä hän ymmärtää. Hän kävelee, kunnes jalat eivät enää kannaa.

Tässä on hyvä olla, tässä näin, käytävässä. Hän nojaa seinää vasten, seinä tuntuu pehmeältä. Tässä on hyvä olla. Voittamattomassa linnassa, sen voittamaton neito. Kauneudestaan kuulu prinsessa, joka ei tahtonut mennä naimisiin, vaan pyysi apua noidalta.

Voittiko hän?

Valkeaa pölyä sataa hänen ylleen. Se ei haittaa, se peittelee. Se tuoksuu kuivuneilta kukilta, valkoisilta. Niissä on spiraalinmuotoinen sisus. Mitä mustapukuisen naisen sanoi? Mitä hän lupasi? Mikä oli kaupanteon hinta?

Kuuluiko loitsuun jokin ehto?

Mutta häntä suudeltiin ja hän heräsi!

Oliko ehtoja enemmän kuin yksi?

Kaukaa hänen yläpuoleltaan kuuluu ukkosenkaltaista kumua. Se lähestyy.

Ajatukset ovat repeileviä pilviä. Mutta nyt hän muistaa. ”Jos lumous murretaan väkisin, se haihtuu. Unien voittama aika saapuu koko voimallaan. Mutta älä sure, niin ei koskaan käy. Vain oikea henkilö voi päästä tänne. Vain hänelle orjanruusu taipuu. Kenelläkään tässä maailmassa ei ole niin voimakasta miekkaa, että minun taikani pakottamalla murtuisi.”

Kenelläkään tässä maailmassa. Kauanko aikaa on kulunut? Sillä ei ole merkitystä. Väsymys hiipii takaisin, uni saapuu, väläyttelee sinisiä salamoitaan ja keltaisia kukkia.

Pauhu on jo huumaava. Se tukkii korvat. Se ajaa edellään kiveä ja sälöistä puuta.

Voittamaton linna. Sen voittamaton prinsessa.

Hän nukkuu.

© Marika Riikonen 2009

Kirjoittaja on tamperelainen toimittaja, jonka oma kahden huoneen ja keittiön linna sijaitsee Pispalan rinteessä. Pitää viherkasveista, mutta ei koskaan osta leikkokukkia. Edes ruusuja.

TEHTÄVÄ

Anne Alasirniö

Korppi lentää metsän laitaa kohti. Helena katsoo mustan linnun varmaa lentoa. Kylillä sanovat, että korppi on viisas lintu. Tiedettiinpä sekin, että kerran kauppiaan poika oli kesytännyt itselleen korpin; tuonut jostain korpin munan ja haudottanut sen kanallaan. Se lintu oli oppinut paljon, pari temppuakin. Joku hullu väitti, että se osasi puhua. Varmaa on, että villit korvit eivät sellaisesta mitään ymmärrä.

Hetken Helena luulee, että korppi lentää pois. Sitten se empii, ja kääntyy takaisin. Varovasti korppi laskeutuu männynkarahkaan, sen verran edemmäs, ettei tyttö siihen yltäisi, vaikka kurkottaisi. Jotain valkoista pilkkottaa linnun nokasta.

”Mitä sinulla on nokassa, korppi?” Lintu kallistaa päätään aivan kuin kuuntelisi. Tuuli humisee suonlaidan puissa.

Korppi odottaa, kun Helena astuu lähemmäksi. Hän kyykistyy ja ottaa esiliinansa taskusta palan eväsleipäänsä.

”Hei, korppi, tehdäänkö vaihtokauppa?”

Korppi hypähtää mättäälle. Sen katse seuraa Helenan kättä. Kun tyttö ojentaa leivänpalan, se perääntyy ja jää odottamaan.

”Etkö haluakaan leipää? No, jätän tämän kuitenkin tähän mättäälle, jos vaikka muutat mielesi.”

Helena pudottaa leivänsyrjän mättäälle. Siinä samassa korppi kohauttaa siipiään ja tulee likemmäksi, avaa nokkansa ja pudottaa valkean. Ennen kuin Helena ehtii tajuta, se on napannut leivän ja lentää pois.

Helena seuraa korpin hahmoa, kunnes se häviää puiden sekaan. Sitten hän kumartuu katsomaan, mitä korppi tarjosi aarteenaan. Mättäällä valkoinen kappale näyttää luonnolliselta, siihen kuuluvalta. Ensinnäkin tyttö luulee, että se oli kuivettunut puunpala tai pala koirunkaarnaa, mutta se on liian puhdas ja sileä. Kun hän ottaa sen käteensä, hän tajuaa heti, mikä se oikeasti on.

Luu.

Pieni valkoinen luunpala, ehkä jonkin eläimen. Ajattelematta hän pistää luun esiliinansa taskuun, eikä muista, että siellä on myös loput hänen eväistään. Ja vaikka muistaisisikin, ei se häntä haittaisi. Ei hän luita pelkää.

Äiti tulee pihassa vastaan.
”Helena, missä sinä olet ollut? Pitää joutua lypsylle ennen pimeää.”

Äiti ei ole vanha, mutta näyttää väsyneeltä. Silmien kulmissa on ryppyseittä, huolta hänen takiaan.

”Anteeksi, äiti.”

Äiti vie Helenan pirttiin ja kauhoo haaleaa keittoa lautaselle. Helena huuhtaisee kasvoja ja käsiä ovenvieren pesuvadissa ja asettuu pöytään. Nälkä humauttaa vatsaan, kun lihakeiton tuoksu osuu sieraimiin. Hän on nälkänen kuin susi. Tai korppi.

Äiti on jo vaihtanut lypsyyvaatteet. Helena syö kiireesti, jottei äiti enää joutaisi odottamaan.

Hänellä ei ole kuin kaksi mekkoa, joten vaatteista täytyy pitää hyvä huoli. Helena vetää mekkonsa päälle hurstihameen, joka on tehty arvokkaamman vaateen suojaksi

Lehmien mölinä kuuluu pirttiin asti. Utareet täysinä ne odottavat jo pihalla ja juovat kaukalosta, joka on pantu navetan seinustalle niitä varten. Lehmät ovat tulleet metsästä hakaan lypsylle. Niitä ei oteta sisälle lainkaan ennen talvea, eivätkä ne tulisikaan. Talvi on pitkä ja ankea, kun parresta ei pääse ulos jaloittelemaan. Talviheinä on kuivaa ja sitä on aina niukalti, vaikka äiti ja tytär ahkerivat parhaansa mukaan ja kylästä tulee talkooväkeä avuksi heinätöihin. Heitä kai säälitään, sillä talvella kylävierailla on usein mukanaan heiniä tavallisten tuliaisten lisäksi.

”Tuleeko isä talveksi?” kysyy tyttö. Ja äiti vastaa: ”Tulee”, vaikka molemmat jo tietävät, ettei ehkä tulekaan. Sota on ohi, mutta isästä ei ole vielä kotiintulijaksi.

Epäilevät, ettei ole vielä pitkään aikaan.

Helena tuuppaa liian innokkaan vasikan kauemmaksi lypsyämpäristä. Äidin sormet lypsävät tottuneesti. Vaahtoava maito siukkuu sinkkiämpäriin pohjalle. Paikalle hiipii myös Noppa, navetan hiirikissa, jolle maito on kalanperkeiden lisäksi ainut ruoka, jota talonväeltä liikenee.

Helena laskee kaksi lehmää ja hiehon, sekä yhden vasikan. Pelko vilahtaa sydämessä.

”Äiti, Ilta ei ole täällä.”

”No, mene hakemaan. Tuskin se kaukana on.”

Ilta ei ole kellokas, joten sitä ei kuule kauempaa. Helena lähtee lehmänpolulle, joka alkaa pellonlaidasta ja painuu metsään. ”Ämmi, hoi. Ilta hoi. Tule kotiin, lypsylle.” Hän maanittelee lehmää, huhuilee nimeltä.

Taivas on alkanut punertaa. Lehmää ei näy. Helena väistelee polun kiviä ja hätistelee hyttysiä koivunvitsalla, jonka on katkaissut kulkiessaan. Välillä hän pysähtyy kuuntelemaan, mutta mistään ei kuulu oksien ritinää, joka paljastaisi lehmän läsnäolon.

Polku jatkuu ja jatkuu. Helena empii. Hän ei ole koskaan tullut näin kauas yksinään, sillä äidin mielestä hän on ollut liian nuori paimeneksi. Juuri kun hän on valmis kääntymään takaisin, hän huomaa tuoreen

lantäläjän. Tutulta pääreitiltä erkanevalla sivupolku, jota Helena ei muista aiemmin nähneensä. Polku kulkee hetken suoraan, mutta alkaa sitten laskeutua. Se on lähes täysin mustikanvarpujen ylikasvama ja laskeutuu rinnettä yhä edemmäs.

Yhtäkkiä rinne loivenee ja puut väistyvät suoaukeaan.

Helena muistaa luun ja korpin, ja on hetken varma, että korppi toi hänelle enteen. Että Ilta on painunut suolle ja uponnut rimpisiin. Helena katselee kosteikkoja, jonka keskellä kiiltelevät tyynet, mustat suonsilmät, sammalet silmäluomina ja varvut ripsikehyksinä. Helena ei tiedä, kumpaa pelkää enemmän, lehmän kuolemaa vai äidin surua sen menetyksestä.

Pelosta huolimatta Helenan huomio kiinnittyy toisaalle. Rimprien laidoilla hohtavat kymmenet, sadat marjat, hilloja enemmän kuin Helena muistaa eläissään nähneensä. Valehtelevatko hänen silmänsä? Kukaan ei ole tästä suosta puhunut, vaikka luulisi, ettei tällainen hilla paikka salassa pysy. Hän rynnii lähemmäksi innoissaan, haluaa varmistaa, että näkee oikein. Hillat eivät katoa, vaan ne ovat läheltä katsoen vielä suurempia ja houkuttelevampia, ja vaikka osa on vielä raakileita, niistä näkee, että satoa tulee runsaasti.

Voi, miksi suon pitääkin olla niin märkä! Erityisesti tällainen rimpisuo, jossa vesi pääsee lainehtimaan lamnikoiksi, kauhistuttaa häntä. Äiti muistuttaa tämän tästä, kuinka petollisia suonsilmät ovat ja kuinka suohon saattaa hukkua kuin jokeen tai järveen, eikä jälkeäkään jää todisteeksi. Ehkä niin oli käynyt Ilta-lehmälle, heidän lypsyväilleen. Helenan sisällä taistelee kauhu lehmän puolesta ja ilo hyvän marikon löytämisestä. Pelko voittoa ja kyyneleet karehtuvat silmiin.

Hän havahtuu, kun kuulee tutun äänen.

Selän takana raakkuu korppi. Helena paikallistaa äänen suuren kuusen latvaan. Helenasta tuntuu, että hän näkee linnun pienet mustat silmät, joissa vilkkuu arvaamaton äly. Ehkä korppi onkin pahalainen, joka ajaa huvikseen lehmiä suohon, että pääsisi haaskalle. Mistäpä sen tietää, mitä linnun mielessä liikkuu?

”Mene pois, korppi, pahan ilman lintu!”

Korppi raakkuu, eikä välitä Helenan huudoista. Se irrottautuu puusta ja lehahtaa läheltä Helenan ohi. Se laskeutuu maasta törröttävän lahoppuun kappaleelle Helenan eteen, ihan liki suon reunaa. Se ei lähde, vaikka

Helena huitoo, eikä lennä pois, ennen kuin Helena on niin lähellä, että melkein ylittää siihen. Sitten se nousee siivilleen ja lentää riemukkaasti raakuen takaisin kuuseensa.

Korppi lähtee ja silloin Helena huomaa, ettei sen istuinalusta ollutkaan laho puunrunko, vaan pystypuu, johon on naulattu poikittainen lauta. Vaikka pienat ovat sammaleiset ja harmaat, ne ovat ihmiskäden asentamat. Suon laidassa on sään pieksämä risti, jossa ei ole nimeä.

Yllättyneenä Helena pyyhkii silmänsä ja katsoo lähempää. Risti on juntattu syvälle maahan, sillä se ei liiku, vaikka näyttää huteralta. Tarkemmalla silmällä katsoessa näkee, että sitä ympäröi kivistä rakennettu kehä, vaikkakin se on kasvillisuuden suuresti alleen kätkemä ja pari kiveä on karannut ympyrästä. Hautako, täällä, suon laidassa? Ehkäpä tänne on hukkunut joku, juuri niin kuin Helena on kuullut. Väre kulkee pitkin Helenan selkää.

Korpin raakunta liikkuu linnun mukana metsään päin ja taas suolle, aivan kuin se lentäisi ympyrää. Helena kääntyy pois suolta ja aikoo takaisin polulle. Sitten hän hoksaa, ettei ole nähnyt lehmän jälkiä suon laidassa. Ei, hän on varma siitä, mutta kävelee varalta suon etulaitaa polun molemmilta puolilta. Jälkiä ei näy. Helpotus on niin suuri, että kyöneleet pyrkivät takaisin silmiin. Hän lehahtaa juoksuun ja alkaa nousta rinnettä.

Puolivälissä mäkeä Helena äkkää liikettä metsässä. Siinä on Ilta, sieniä syömässä ja autuaan tietämätön hakijansa harharetkistä! Onnellisena Helena kompuroi lehmän kaulaan, ja eläin katsoo häntä ihmeissään.

”Mennään kotiin, Ilta”, Helena hengähtää ja läpsäyttää lehmää huojentuneena lautasille.

Pihassa alkaa olla jo hämärä, kun Helena ja Ilta ehtivät kotiin. Äiti on syyttänyt öljylampun, muka tietä näyttämään, vaikka kesäyö on vielä sen verran valoisa, että lamputakin pärjäisi. Helena tietää, että äiti olisi pian lähtenyt hakemaan häntä. Lampun valossa äiti lypsää Illan, joka näyttää vasta nyt huomaavan, että senkin utareet ovat jo painavat ja kaipaavat tyhjennystä.

”Mistä sinä Illan löysit?” kysyy äiti.

”Se söi sieniä metsässä, höpsö lehmä”, Helena vastaa ja silittää Illan turpaa. Hänen tekee mieli kysyä suosta ja rististä, mutta ei halua puhua asiasta ulkona hämärässä.

Äidin vielä lypsäessä Helena katsoo hiljaiseen pimey-

teen ja miettii, miksi korppi oli näyttänyt ristin ja kivikehän hänelle. Sillä niinhän se oli tehnyt, eikö vain ollutkin?

Aamalla, ohrapuuron ääressä, Helena rohkaisee mielensä.

”Siellä, missä Ilta oli...siellä oli suo.”

”Suo?”

”Niin, ja se oli täynnä hillaa. Minä ajattelin käydä siellä myöhemmin, kun hillat kypsyvät. Ja saatanpa käydä huomenna ihan vain katselemassa, missä siellä kärsii kävellä.”

”Älä turhia suunnittele, tänään alkaa kerpunleikkuu, etkä mahda jaksaa edes huokaista, kun se homma on ohi” äiti toppuuttelee ja vuolee voita eväsläiville.

Välittämättä äidistään Helena jatkaa: ”Siellä suon laidassa oli risti kivisen kehän keskellä. Onko sinne hukkunut joku kyläläinen?”

Silloin äiti lopettaa lepien voitelun ja laskee veitsenkin pöydälle.

”Älä mene sinne suolle enää. Hukat vielä rimpiin.”

Helena kummastuu. Pitäisihän äidin tietää, että tuollainen jyrkkä kielto lapselle on kuin lamppuöljyn lisäämistä liekkeihin. Nyt hän vasta onkin kiinnostunut.

”Onko sinne sitten hukkunut joku? Tunsitko sinä hänet? Milloin se sattui?”

Äiti vaientaa Helenan kysymykset ja vaikenee. Ehkä hän miettii, mitä kertoisi.

”Sanovat, että sinne on joskus ammoiden hukkunut joku paimenpoika, mutta ei minun aikanani sellaisia ole sattunut, enkä minä muista, että äitikään olisi siitä aikanaan puhunut. Taitaa olla pelkkää puhetta.”

”Mutta siellä on ristikin!”

Äiti katsoo Helenaa yllätettyinä. ”Niin, niinhän siellä tosiaan taitaa olla. Hullu-Eelis sinne jotain rakenteli aikanaan, kun kuuli tuon jutun, mutta se nyt on muutenkin sellainen kouhake.”

Hullu-Eelis. Kyllä Helenakin hänet tietää. Erikoinen mies, joka asuu yksin mökissään aivan kirkkomaan kulmilla. Hän kaivaa haudat papin käskystä ja vahtii vainajien rauhaa. Outona ja pöljänä häntä pidetään, vaikka sanovatpa toiset, että liikaa viisautta se vain on. Rintamallekaan eivät Eelistä huolineet, vaan hänet jätettiin kotiansa.

Helena miettii, onko korppi puhutellut Eelistä, kun hän on ristinkin tehnyt.

Äiti keskeyttää Helenan innokkaat ajatukset. Hän

katsoo tiukasti Helenaa ja vannottaa, ettei tämä mene suolle. Vielä Helenan luvattuakin hän jatkaa:

”Pysy poissa sieltä, se suo on arvaamaton. On niitä marjoja muuallakin.” Sen sanottuaan äiti palaa askareeseensa, eikä millään tavalla näytä, että asiassa olisi enempää puhumista.

Helena tuntuu yhtä aikaa pelottavalta ja jännittävältä. Ristillä siis on merkitys! Mielessään hän näkee ”poikaparan”, joka marjoja poimiessaan olikin astunut harhaan ja pudonnut rimpiin. Kukaan ei ollut nähnyt, eikä kuullut avunhuutoja – jos hän nyt oli edes ehtinyt huutaa. Kuka tietää, ehkä hän oli ollut samanikäinen kuin Helena on nyt.

Koko päivän koivumetsässä hikoillessaan hänen ajatuksensa pyörivät suossa ja hukkuneessa pojassa. Jos kukaan ei häntä muista, miksi Eelis on laittanut ristin? Miksei kukaan ole puhunut hänestä, ei ainakaan niin, että Helena olisi kuullut? Äitikin kertoi vasta tivatessa, vaikka muista jutuista löpöttelee auliisti kysymättäkin.

Paarmat surisevat ja mäkärät pyrkivät kauluksen ja hihansuiden alle. Aurinko paahtaa ja hikinorot valuvat pitkin selkää. Helena kulkee kuin unessa, vaikka väsymys ja lihasten jomotus tekevät parhaansa pitääkseen hänet nykyhetkessä. Äiti joutuu huomauttamaan, kun Helena pudottaa kerppunippuja, eikä tajua edes pysähtyä nostamaan niitä.

He tulevat kotiin vasta illalla, käyvät lypsillä ja kaatuvat sänkyihinsä. Helena on uupunut, mutta suo ei jätä hänen mieltään rauhaan. Sinne olisi päästävä, mutta väsymys painaa jalat lyijyksi ja sulkee silmäluomet jo aikaisin illasta. Äidillä on aina työtä, kun Helena juuri kuvittelee saavansa hengähtää. Helena ei oikein tiedä, kumpi häntä suolle vetää enemmän, hillat vai korppi. Oudolta se tuntuu, mutta lintua alkaa jo olla ikävä.

Kun kerpunteko vihdoinkin loppuu, alkaa heinätyö. Suoretelle ei tunnu ehtivän millään. Heinä kuivaa haasioissa ja Helena odottaa sadetta. Kun hartaasti toivotut pisarat lopulta ropisevat pirtin lasiin ja äiti on pistäytymässä naapurissa, Helena lähtee. Hän ottaa mukaan alumiinisen maitopäälärin, sen isomman, jota heillä tarvitaan harvoin. Sen puuttumista äiti ei ehkä huomaa niin helposti. Päivällä Helenaa eivät pelota edes kummitustarinat, ja vaikka äiti on kieltänyt, hän uhmaa ja menee silti.

Helena harppoo hameensa kanssa pellon yli ja syöksähtää metsään kuin villi-ihminen vapauteen. Sivupolku osuu silmiin niin kuin se olisi aina ollut hänen kulke-
mansa reitti. Mäkeä alas nopsasti marjapaikalle. Siellä ne odottavat edelleen. Ristikehä ja hillat. Ja korppi, joka katselee ristin pystypuulta, kuinka Helena nokkii hilloja maitokannuun näkemättä mitään muuta kuin marjat.

Kun Helenan kippo on täynnä ja hän on myös syönyt marjoja niin että kylkiä kivittää, hän maltaa viimein istahtaa kannonokkaan huokaamaan. Silloin hän näkee korpin, joka on odottanut hiljaa ja kärsivällisesti.

”Korppihan se siinä.” Helena puhuu linnulle jo kuin tutulleen.

Lintu kallistaa päätä ja karistaa kurkkuaan. Se vastaa Helenalle omalla kielellään.

Helena kaivaa esiliinan taskua ja näyttää luunpalaa.

”Katsopa, minulla on vielä sinun lahjasi tallessa.”

Korppi katsoo ja kurahtaa kahdesti, ennen kuin lentää pois. Se ei viivy kauan, ja kun se tulee takaisin, sillä on taas kantamus nokassaan. Lintu tulee lähelle, Helenan jalkojen juureen ja jättää lahjansa siihen varmistettuaan, ettei Helenasta ole uhkaksi. Helena katsoo maahan ja odottaa näkevänsä luunpalan, mutta näkeekin pronssisen soljen, josta voi selvästi erottaa hirvenpään.

”Onko tämä sen hukkuneen pojan solki?” huutaa Helena korpin perään, mutta lintu on jo lentänyt näkymättömiin.

Sade on vaimentunut ja jostain nousee tuuli, joka alkaa vetää taivaalle lisää pilviä. Suon silmät väreilevät ja suoheinä suhisee tuulessa. Helenalle nousee kumma tunne sydänalaa ja hän alkaa haluta kotiin. Marjapänikkää kourassaan hän kapuaa mäen, eikä vilkuile matkalla taakseen.

Äiti näkee hillat, eikä usko, vaikka Helena väittää käyneensä toisella suolla. Hän ei moiti, mutta murheellinen katse tehoaa sanoja paremmin. Marjakiulu pöydällä ei hievahdakaan, sillä äiti ei koske hilloihin. Helena syö niitä väkipakolla, koska ei halua heittää poimimiaan marjoja pois.

Osa hilloista on happamia.

Hän lupaa äidilleen, ettei mene enää suolle. Hirvenpäisen soljen ja valkoisen luun hän piilottaa puiseen askiin, jossa hän pitää aarteitaan. Askin hän työntää salaisuudeksi sängyn alle.

Kesä menee niin nopeasti, että Helena aivan hätkähtää, kun huomaa ensimmäisen hallan käyneen yöllä pihassa. Kesäkukat, jotka vielä edellisenä päivänä kukkivat rehevästi huolehtimatta huomisesta ovat nyt ruskeavartisia ja rutistuneita raatoja. Koivujen lehdet ovat alkaneet varista kuin salaa.

Äiti tulee ulos ja yllättäen halaa hämmentynyttä Helena. ”Sellaista se on. Yhtenä hetkenä ovat täydessä loistossa ja sitten halla jo korjaa. Se on syksyn merkki, Helena. Luonnon kierto jatkuu niin kuin sen pitääkin.” Yhtäkkiä äiti irrottautuu ja harppoo käsiään hui-toen kohti suurta pihakuusta.

”Hus, korpimetsä, menetkös metsään siitä ihmisten pihoista!”

Helena ei ole korppiä hoksannutkaan, mutta eikös vain sillä taas ole jotain nokassaan. Helenakin juoksee, muttei ajattaakseen lintua, vaan nähdäkseen, mihin se lahjansa jättää. Korppi nousee ilmaan ja hetken näyttää siltä, että se lentää niine hyvineen pois. Sitten se tekee äkkikäännöksen ja pudottaa jotain navetan liiterinpuoleisen oven kohdalle. Sinne Helena suunnistaa, ja toivoo, ettei äiti olisi huomannut mitään.

Äiti on tyytyväinen, kun korppi häipyi, eikä Helenan suureksi helpotukseksi ole nähnyt sen pudottavan mitään. Äiti suunnistaa pikkulaan, ja Helena kipaisee liiterille. Maassa on kappale oranssinruskeaa, läpikuultavaa kiveä, joka näyttää siltä, että sen sisään on vangittu tulta. Se on muotoiltu nuolenkärjen muotoon ja kapeaan päähän on tehty reikä. Korppi on tuonut hänelle arvokkaan näköisen lahjan. Helena vie kaulakorun samaan rasiaan hirvenpääsoljen ja luunpalan kanssa.

Sinä iltana on jo sypymä. Kun käy pihan perällä, pitää olla kynttilä lyhdyssä näyttämässä tietä. Valopii-rin reunalla häilyy häijynnäköisiä varjoja, eikä metsänreuna erota pimeydestä. Pimeys on pelottavaa, ja metsässä vielä petoja, vaikka kaupungeissa muuta väitettäisiin.

Helena katselee ikkunaruuudusta pimeään. Pimeys ei näytä mitään, hän ajattelee. Vain pimeältä. Hän vetää vällyt sängynpäätyn ja hapuilee rasiaa sängyn alta. Kun hän koskee siihen, se tuntuu erilaiselta. Lämpimältä, melkein elävältä. Helena päästää rasiasta irti niin äkkiä, että sen kansi kopsahtaa.

”Helena? Onko sinulla kaikki hyvin?” Äidillä on

korvat kuin pöllöllä.

”On, äiti.”

”Nukuhan nyt.”

Kyllähän Helena nukkuu, mutta unet ovat levottomia. Sitten ne tasoittuvat, ja hän kävelee yöpaidassaan kielletyn suon reunalla. Sielläkin on yö, mutta taivaalla loistaa kuutamoinen, joka heijastuu mustasta suovedestä, ja hän näkee maiseman aivan kuin se olisi valaistu jostain alhaalta päin. Korppi on siellä, tutulla paikallaan ristillä. Se raakkuu tervehdyksen ja nyökyttää nokallaan ristin juurelle hypähdellen ristin päästä sen poikki-pienalle ja takaisin kuin pahainen linnunpoika.

Ristin juurelta Helena löytää simpukankuoren, paitsi ettei se ole sellainen pieni kotilo, joita saattaa löytää Kuusijoen, vaan valtava, koko kämmenen peittävä punavalkoinen spiraali, joka on kuin kiveä, kun sen ottaa käteen. Helena on utelias. Millaisesta paikasta löytyy tällaisia? Ehkä niistä suurista meristä, joista hänkin on kuullut puhuttavan. Hän nostaa kotilon korvalleen ja toivoo kuulevansa meren, jota ei ole koskaan nähnyt. Kotilo kohisee, mutta ääni ei kuulosta erityiseltä. Ei sellaiselta, miltä hän on kuvitellut meren kuulostavan. Sitten kohina vaimenee ja hän kuulee muuta.

Kotilossa joku puhuu hänelle ja pyytää apua. Se joku on vangittu, eikä pääse pois ilman Helena. Se sanoo, että Helenan pitää tulla suolle ja tuoda sopivat uhrit. Jokainen sana pelottaa Helena. Ääni muuttuu hyminäksi, joka toistelee tarveaineiden listaa. Helena pudottaa kotilon ristin juureen vasta kun on varma, että muistaa kaiken vielä herätessäänkin.

Helena karkaa iltasen jälkeen ja jättää äidin lypsämään yksin. Hän tietää, että pimeään on vielä pari tuntia. Se, mitä hän on tekemässä saisi äidin raivoihinsa, ja auta armias Helena, jos hän ylipäänsä jäisi kiinni teostaan. Hän ottaa mukaansa vain esiliinansa, sillä mikä tahansa epäilyttävä kantamus saattaa tässä tehtävässä olla haitaksi. Esiliinassa on iso tasku, jonka hän arvelee riittävän.

Hän kävelee kylää päin metsän halki, ihmisiä vältellen. Välillä hänen on juostava, että ehtisi varmasti takaisin ennen pimeää.

Kirkkomaa on kylästä katsoen järven toisella puolella, mutta sinne pääsee myös maitse, joskin tie on sen verran pitempi ja raivattu niin suurpiirteisesti, että sitä

käytetään vain talvella reki aikaan. Sitä tietä Helenan on mentävä, sillä veneille hänellä ei yksin ole asiaa.

Helena luikkii hautuumaalle sivumetsästä, vilkuillen jatkuvasti ympärilleen, jottei ketään varmasti näy. Hully-Eeliksen mökki on siunatun maan toisella laidalla, tien puolella, mistä Helena ei tohdi yrittääkään. Hän tihrustaa sammaloituneita ristejä ja valitsee yhden, joka on sopivasti vanha ja kaukana rannasta. Varovasti hän irrottaa tukon haudalla kasvavaa varvikkoa ja kumartuu niin, että esiliina laskostuu kummulle. Hän levittää esiliinan taskun ja lappaa hakoja ja metsämaata sisään niin vikkelaasti kuin hermoiltaan pystyy. Kun tasku on puolillaan, hän lopettaa ja tasoittelee jälkensä. Lopuksi hän vielä ottaa irrottamansa varputukon ja asettelee sen aukon päälle, jottei kukaan kiinnittäisi huomiota hautaan.

Kirkonmultia. Se oli kotilon ensimmäinen pyyntö. Helenaa pelottaa, koska kirkonmultia varastanut saa kirot päälleen. Mutta Helena ymmärtää, että suohon vangittua ei aivan tavallisilla keinoilla saa vapaaksi. Unessa hänelle puhui kotilo, mutta kyllä hän tiesi, kenen äänellä.

Se oli se hukkunut poika.

Kun Helena tulee kotiin, äiti on jo lypsänyt. Helena tuskin ennättää viedä esiliinansa piiloon, kun äiti jo tulee vitsakimpun kanssa. Vaikkei äiti lyö kovaa, nöyryytys on vaikea kestää, paitsi nyt, kun hän tuntee olevansa oikeutetulla asialla. Ei hän toki niin tyhmä ole, että kertoisi äidilleen kotilosta ja kirkonmultien tarpeellisuudesta, vaan ottaa rangaistuksensa vastaan mukisematta. Hyvä tarkoitus auttaa kestäämään turhan kivun.

Illalla Helena kertoo mielessään kotilon uhrilahjat. Kirkonmultaa hänellä jo on. Mutta loppujen uhrien hankkiminen nostaa mieleen vain pelkoa ja epätoivoa. Mistä hän, keskenkasvuinen, muka saisi seitsemän kuolleen päät ja yhden syntymättömän? Ei hänestä sentään murhamiehiksi ole. Hänen on pakko palata hautuumaalle, kaivamaan varkaiten kovaksi painunutta, sammaleista maata.

Selkäpiitä juoksee kylmä väre, kun hän miettii, miten uskaltaisi pimeässä takaisin kirkkomaalle. Lapiokin pitäisi saada. Ja säkki, minne uhrin pistäisi. Perunasäkin saattaisi pihistää omasta kellarista, mutta lapion kanssa pihasta ei ole lähteminen. Ehkäpä

pimeässä uskaltaisi erakkona elelevän Alpin liiterille, joka olisi mukavasti matkan varrella, varsinkin jos koira sattuisi olemaan pirtissä. Vaikka Helena ei pidä Alpista, Alpia hän kuitenkin pelkää vähemmän kuin äitiä, joka on tarkka siitä, ettei tavaroihin saa kajota kysymättä. Epävarmat suunnitelmat pyörivät puolinukkuvasa mielessä, eikä ihme, että unessa Helena näkee itsensä kirves kourassa ajattamassa kylän väkeä mieluinen ilme kasvoillaan. Mutta ehkä uni auttaa, sillä aamulla Helenalla on suunnitelma.

Eeliksen talo on punamullalla maalattu hirsitorppa kirkkomaan laidalla. Helena näkee jo kaukaa Eeliksen hahmon, joka raivaa sankaksi kasvanutta pajukkoa järvenrannan puolella. Helena päättää, ettei arkailu tässä vaiheessa auta asiaa, vaan on parempi mennä kastelematta asiaan.

Eelis suoristautuu ja laskee vesurin.

”Kas päivää, Suoralan Helenahan se siinä. Mikäs sinut siunatulle maalle tuo?”

”Päivää... ihan omilla asioillani olen. Kun olisi vähän kysyttävää... yhdestä suosta.”

Helena näkee Eeliksen ilmeen synkistyvän ja on hetken aivan varma, että Eelis alkaa raivota ja käskee hänet pois. Sen sijaan hän katsookin Helenaa kummallisen tarkasti ja kaivaa diagonaalihousujen taskusta piipun ja tupakkamassin. Vasta koppaa täyttäessään hän puhuu, puoliksi Helenalle ja itselleen.

”Vai suosta olisi kysyttävää.”

”Niin. Kun äiti sanoi, että te tiedätte, miksi siellä on risti.”

Eelis syyttää piipun ja vetää ensimmäiset haiut poskia lonkistaen.

”Arvelinkin, että *siitä* suosta oltiinkin puheissa”, hän virnistää ja mustat hampaantygät vilahtavat ikenien ja piipun reunoilta. Toki minä sen ristin tiedän, kun itse sinne laitoin.”

Helena ei sano mitään, vaan odottaa, sillä hän näkee, että Eelis ei ole lopettanut.

”Mahdatkos tytär tietää sen suon nimeä?”

Helena puistaa päätään.

”Kalmosuoksihan sitä sanotaan. Sanotaanpa hyvinkin” jatkaa Eelis, kun näkee Helenan laajenneet silmät. Helenan sivuja karsii puistatus, kun hän kuuntelee Eelistä. Helena ajattelee äidin sanoja. ”Onko siellä

se paimen?”

Eelis tuprauttaa piippua ja tokaisee päättäväisesti:
”Paimenko lie, vai mikä, mutta jotain siellä on.”

Sitten synkkyys siirtyy Eeliksen ilmeeseen ja koko mies näyttää juroutuvan, vaikka silmät kiiluvat virkeinä pensasmaisten kulmien alta.

”Sanovat minua Hullu-Eelikseksi vieläkin, vaikka siitä on monta kymmentä vuotta aikaa. Mutta sanokoot, sillä minkä näin, sen näin, eikä siitä ole kahta puhetta. Sano minun sanoneen, tyttö, mutta tässä kylässä on kummia lintuja.”

”Korppeja”, kuiskaa Helena.

Eelis nyökkää. ”Ehkäpä ne puhuvat sinulle selvemmin kuin minulle”, hän sanoo ja aikoo kääntyä takaisin työhönsä, mutta Helena ei anna. Hän parahtaa epätoivoisena:

”Mutta kun on ne uhrin, eikä minusta ole ruumiinkaivajaksi!”

Eelis pysähtyy sijoilleen.

”Ruumiinkaivajaksi?”

Helena nieleskelee jo itkua, kuin ei haluaisi jakaa salaisuuttaan, mutta kertoo kuitenkin Eelikselle kaiken Illan katoamisesta ja suosta ja korpista ja kotilosta, niin ettei lopussa itsekään enää ole varma, mitä on suustaan päästänyt. Mutta Eelis on kuunnellut joka sanan tarkasti ja ymmärtänyt.

”Kyllä minä uskon. Autankin, jos saatan. Kokeili se korppi minuakin, mutta eri murretta puhuimme. Sen verran tajusin, että ristin laitoin muistoksi ja merkiksi. Sinulle on vissisti annettu eri tehtävät.”

Yhdessä he miettivät uhrien hankkimista. Eelis kieltää ehdottomasti hautarauhan rikkomisen, vaikkei osakaan miettiä korvaavaa ratkaisua. Ei ole pitäjässä viime aikoina kuollut sen paremmin nuoria kuin vanhoja. Syntymätöntäkin he miettivät, mutta eivät keksi ketään raskaana olevaa. Eelis pahoittelee, ja ehdottaa, että Helena kokeilisi kysyä unessaan uutta keinoa, sillä sitä kauttahan häntä oli nytkin opastettu. Helena myötäilee, vaikka tietää, ettei uusia unia tule. Hän vain tietää, vaikkei osaa sen kummemmin selittää. Helena kiittää ja niiaa, ja lähtee kotiin. Kertominen helpottaa oloa, vaikka apu jää pieneksi. On hyvä saada kohtalotoveri, joka ymmärtää, mistä on kyse. Eivät Eelis ja Helena hulluja ole, niin kuin eivät kuuroja ole nekään, jotka eivät korpin huutoa kuule.

Sinä yönä ei tule minkäänlaisia unia. Helena makaa pimeässä ja nukkuu, eikä aamulla muista edes pimeyttä. Aamulypsyllä hän on kompastua talikkoon ja on muutenkin kuin nukkuneen rukous, vain puoliksi tässä maailmassa. Mieli on niin keskittynyt askartelemaan vaikean ongelman kimpussa, että äitikin huomauttaa Helenan kummasta kömpelyydestä ja puolihuolimattomasti suoritetuista askareista. Mielessään Helena jo kompuroi metsässä ja kyräilee kirkkoa, ja pelkää Eeliksen näkevän hänet pahanteossa. Vaihtoehtoja ei vain löydy, eikä Eeliksestä ole auttajaksi, vaikka hän auliisti apuaan lupaili.

Pelastus tulee, kun hän tajuaa, ettei kotilo puhunutkaan mitään ihmisistä.

Päivätöiden jälkeen Helena ei pidättelee mikään. Hän sieppaa ongen käsipuoleen, kaivaa matoja tunkion laidalta ja lähtee järvelle. Kun hän tulee takaisin, hänellä on oksallinen särkiä ja ahvenia, joiden päät hän leikkaa itselleen ja antaa loput kaloista Nopalle.

Syntymättömän saamista Helena jälleen miettii tukulasti, ja on nipistää itseään kun tajuaa, miten yksinkertaisesta asiasta on kyse. Ei tähän tarvittu kenenkään syntymätöntä ihmisvauvaa, vaan ongelmaan oli paljon helpompi ratkaisu. Syntymättömiin kuuluivat myös muiden eläinten jälkeläiset.

Kuten esimerkiksi kanojen.

Heillä tosin ei ole kanoja, mutta sattumalta kaapissa on silti tuoreita munia, jotka äiti on saanut naapurilta siellä käydessään. Yhden munan puuttuminen on helppo selittää nälällä ja näin ovelasti Helena saattaisi kerrankin välttää selkäsaunan.

Kalanpäät haisevat, mutta Helena ei välitä. Hän vuoraa tuohesta punotun kopan rievulla ja kaataa kirkonmullat sen pohjalle. Päälle hän lastaa päät ja munan. Esiliinansa taskuun hän pudottaa korpin antamat lahjat: luun, soljen ja korun. Koppaan hän piilottaa myös kynttilän ja lyhdyn, sekä askin tulitikkuja. Kopan hän piilottaa latoon heinien alle varmistettuaan, että mikään ei pääse syömään kallisarvoisia uhreja.

Helena odottaa, että äiti menee nukkumaan. Hän menee itsekin muka vuoteeseen, ja valehtelee vaihtaneensa yöpukuun. Hän odottaa ikuisuuden, kunnes

äidin hengitys syvenee uneen. Hän liikkuu kokeeksi ja nousee istumaan. Hän pysähtyy kuuntelemaan äidin hengitystä, jonka rytmi ei muutu.

Hän ei edes tiedä osaavansa hiipiä niin hiljaa. Ovet ovat ainoa todellinen pelonaihe. Jos ne kitisevät, äiti herää varmasti. Helena seisoo ensimmäisen oven ääressä ja pyytää apua, kotilolta, korpilta, keneltä tahansa. Ovi narahtaa, mutta sen ääni on pehmeä. Äidin hengitys kevenee, mutta hän ei puhu. Helena odottaa taas hetken, kunnes on varma, että äiti nukkuu yhä.

Porstuassa Helena hapuilee ulko-ovea ja pelkää taas. Ovi avautuu niin äänettömästi, ettei Helena ole uskoa sitä todeksi. Kuunvalossa hän hiipii latoon. Koppa on heinien alla, siellä missä pitikin. Noppa on haistanut kalanpäät ja saapuu pimeydestä kiehnäämään hänen jaloissaan. Hän hätistelee kissan pois, ja se katoaakin loukkaantuneen sähköhdyksen saattelemana.

Helena kammottaa jättää pihapiiri. Lyhty, jonka hän uskaltaa sytyttää vasta metsässä, valaisee vain pienen lähikaistaleen hänen polullaan. Pimeässä kaikki metsän puut sulautuvat oksaiseksi verhoksi, ja ajatus yöllisestä suosta vääntää vatsaa. Hän ajattelee korppia ja lahjoja ja uteliaisuus voittaa pelon ainakin hetkeksi. Hänellä on mahdollisuus selvittää, kuka kotilo on ja miksi se sanoo olevansa vankina.

Helena tuntuu, että häntä seurataan. Kaikkialla rapisee ja suhisee, hän kuulee askeleita ja onpa jopa kuulevinaan tukahdutettua puhetta. Hän on varma, että metsänväki tarkkailee hänen kulkuaan, vaikka äiti on huiskauttanut nekin jutut kädellään hölynpölyksi. Vasta kun lyhdyn valo osuu suopolkuun ja hän kääntyy rinteelle, äännet hiljenevät. Itse asiassa ne hiljenevät tyystin. Helena huomaa, että hiljaisuus on oikeastaan kammottavampaa kuin mitkään äännet, mutta hän ei uskalla kääntyä takaisin.

Suo leviää notkoon ja pilviverho alkaa rakoilla. Kuunvalo valaisee suon juuri niin kuin Helenan unessa. Helena kumartuu ristin juureen ja etsii katseellaan. Hän joutuu tunnustelemaan kädellään, mutta löytää sen lopulta. Kotilo on lopullinen varmistus hänen tehtävästään. Helena nostaa kotilon korvalleen, niin kuin teki unessa ja kuuntelee, mutta mitään ei kuulu. Hän hakee katseellaan korppia, mutta sekin on poissa.

Mättäältä vauhtia hakeva sisiliskonpoikanen säikäyttää Helenan, joka melkein pudottaa korinsa.

Hän siirtelee ristiä ympäröivät kivet uudelleen

ympyräksi ja pitää huolen siitä, ettei yksikään kivi ole pois linjasta. Sitten hän kumoaa koppansa sisällön ristin juureen ja kaivaa korpim lahjat esiliinan taskusta asetaen ne keon päälle. Hän ei halua laskea kotiloa, mutta tietää, että sekin kuuluu mukaan.

Kotilo oli sanonut, että Helenankin piti antaa jotakin. Jotakin hänestä itsestään. Jotakin, mikä oli tärkeää ja josta luopuminen olisi vaikeaa. Helena oli vastannut, ettei hänellä ollut mitään sellaista. Hän oli ehdottanut salaista rasiaa, mutta kotilo ei ollut hyväksynyt sitä sanoen, ettei se ollut hänestä itsestään.

Helena on miettinyt lahjaansa pitkään. Hän toivoo, että kotilo hyväksyy sen. Hän on tuonut esiliinan taskussa yhden ylimääräisen esineen.

Vaikka Helena tavallisesti pitää kahta palmikkoa, hän on tänä iltana letittänyt hiuksensa yhteen. Nyt hän ottaa keritsimet ja tarttuu oikealla kädellään letin juureen. Metallileuat epäröivät hetken, mutta sahaavat lopulta hiusten läpi.

”Tämä on minusta itsestäni ja minulle tärkeä. Ja usko pois, tästä luopuminen on hyvin vaikeaa.”

Letti putoaa kasaan kotilon päälle. Helena tietää juuri aiheuttaneensa itselleen uuden selkäsaunan ja samalla päässeensä kylän juorujen aiheeksi.

Letinleikkuu on kauhea teko, mutta Helena toivoo, että asialle on korkeampi valtuutus. Helena muistaa kirkonkylän papin puhuneen Simson-nimisestä miehestä, jonka voima oli hiuksissa. Helena toivoo, että hänenkin hiuksissaan on voimaa. Hiusten mukana lentää kunniallisuus, sillä hiukset ovat hyveellisen naisen kruunu.

Ensin ei tapahdu mitään.

Helena ehtii jo pelätä, että on tehnyt jotain väärin.

Sitten hän katsoo suolle, jonka pinta muuttuu rauhattomaksi. Suon silmistä purkautuu kaasukuplia ja vesi liikkuu rauhattomasti. Kuu paistaa luonnottoman kohtisuoraan ja valo heijastuu sammalista kuin ne hehkuisivat sisältäpäin. Suosta kuuluu vaimea ääni, niin kuin vesi kiehuisi sammalten alla.

Pimeydestä lehahtaa musta lintu. Se ei istu ristille, niin kuin Helena luulee, vaan laskeutuu suon rantaan hänen viereensä. Sekin tuntuu katsovan suolle.

Se suonsilmä, joka näyttää Helenasta aina lähimmältä ja syvimmältä kuohuu niin, että musta vesi läikkyy yli äyräiden. Rahkasammal repeytyy, kun rimmestä kohoaa ihmisen muotoinen hahmo, jota suo näyttää alkaneen

hylkivän. Ruumis jää kellumaan mustaan veteen ja korppi alkaa huutonsa. Se lentää Helenea kohti ja näykkäisee, ja Helena säikähtää niin, että peräännytty suota kohti. Siitäkö korppi innostuu! Se huitoo siivillä ja on yhtä terävää nokkaa ja kynsiä, ja Helena kaatuu märkään sammaleeseen väistäessään.

Kun Helena makaa sammalessa, hän on varma, että korppi nokkii häneltä silmät, mutta se istuutuukin mättäälle ja raakkuu. Helena on varma, että se sanoo ”Hae.” Kerran.

Toisen. Kolmannen.

”Hae!”

”Hae!”

Helena katsoo vuorotellen suota ja korppia, ja parahtaa:

”En voi, minua pelottaa. En halua hukkoa suonsilmään!”

Hame liimautuu jalkoihin ja painaa. Helenea pelottaa kaikki, suo, korppi, ruumis. Nyt häntä jo kaduttaa, että oli alkanut tähän.

Silloin korppi muuttaa taktiikkaa. Se astelee Helenea liki ja töykkää nokallaan. Sitten se pysähtyy ja katsoo, liikkuu itsekin lähemmäs rimpää. Se ei puhu, mutta yrittää kai vakuuttaa, ettei Helenalle käy mitenkään. Tai niin Helena toivoo.

Lopulta jostakin syvältä löytyy rippunen rohkeutta. Helena nostaa hameenhelman ja solmii sen vyötärölle. Sitten hän astuu etemmäs sammalille, jotka maiskahtavat jokaisella askeleella. Suo haluaa ottaa, ei antaa. Kun ruumiiseen ei ole enää kuin kivenheitto Helena empii vielä kerran. Vesi on niin mustaa ja tarinat suonsilmistä ovat juurtuneet syvälle mieleen.

Korpin urahdus komentaa rannalta.
”Hae!”

Helena nielaisee pelon kurkustaan ja ottaa askeleen. Hän kurkottaa, muttei yllä ruumiiseen. Kun hän ottaa uuden askeleen, hän uppoaa reisiään myöten hyiseen suoveteen ja sammalet kiristyvät hänen ympärilleen. Hän kirkaisee, mutta suo nappaa äänen ja vaimentaa sen.

Nyt käsi jo hipaisee mustaa hahmoa.

Sillä on päällään vaatteita, joita hapan vesi on haalistanut. Hän tarttuu sen paidanhelmaan ja vetäisee itseään

Kuva: © Nataliya Evmenenko Dreamstime.com 2009

kohti. Kangas repeää, mutta ruumis liikkuu lähemmäs. Se tuntuu kevyeltä.

Nyt hän yltää jo koskemaan, ottaa kiinni ruumiin olkataipeesta ja saa vedettyä sen itseään liki. Helena näkee lionneet housut. Se on poika, niin kuin pitikin. Hän tarttuu molemmiin käsiin muumion vartaloon ja heilauttaa sitä kaikilla voimillaan, niin että se vaivoin nousee vedestä sammalille.

Sitten iskee pelko. Entä jos suo tekeekin kaupat, ja vaihtaa vanhan uhrin nuorempaan? Jos häntä, tyhmää tyttöä, onkin huijattu? Paniikki virtaa jäseniin ja hän alkaa polkea sammalta, joka upottaa yhä syvemmälle, vyötäröön asti. Helenan sydän takoo kauhusta ja kylmä vesi salpaa henkeä. Sitten korpin huuto kuuluu uudestaan. Äänet ovat pitkiä ja pehmeitä. Se katkaisee pelon terän ja Helena rauhoittuu.

Ehkä se on onnea, ehkä jotain muuta, mutta pelastus sattuu käden ulottuville. Se on harmaa, jo kelottumassa oleva kitukasvuinen männynkänkkärä. Vaikka puu on hieman sivusuunnassa, se on kuitenkin niin saavutettavissa, että Helena saa otteen ja voi käyttää sitä vetoapuna.

Kun Helena nytkäisee itsensä irti, suo massahtaa niin vihaisesti, että Helena tietää vieneensä siltä halutun saaliin.

Kuun ja lyhdyn valossa on vaikea nähdä tarkkaan, millainen poika on joskus ollut. Suo on imenyt hänestä elämän, niin ettei jäljellä ole kuin tyhjä kuori. Nahka nuolee luita ja värittömän märät hiukset, jotka

ovat joskus olleet pitkät, ovat lähes kaikki harvenneet pois. Hänellä on yllään nahkaiset housunriekaleet ja villatunikan jäänteet, joita Helena entisestään repi vetäessään häntä vedestä. Muumio on parkkiutunut tummanruskeaksi. Hampaat pilkottavat kasvoista oudosti, kun huulet ovat kuivuessaan vetäytyneet niiden päältä. Silmiä ei näy, sillä niitä peittävät tiukasti sulkeutuneet luomet. Koko ruumis on kasaan vetäytynyt ja hieman köyryssä, kuin itseään suojellakseen.

Helena näkee nahkaköyden rippeet pojan kaulassa. Hän huomaa myös, että sivusta katsoen kallo näyttää oudolta, ikään kuin lytistyneeltä. Pojan jalat ja kädet on sidottu, niin ettei hän olisi päässyt suosta omin voimin sinne pudottuaan, vaikka olisi miten yrittänyt.

Helena näkee ja ymmärtää. Ei poika ole rimpiin itse pudonnut, niin kuin äiti väitti. Joku oli työntänyt hänet ja tappanut, ei yhdellä vaan kolmella tavalla.

Helena ei ensin uskaltaisi, mutta uteliaisuus pakottaa katsomaan. Kädet ovat yhdessä ranteista, mutta sormet erottuvat. Vasemman käden pikkusormi on vajavainen, pelkkä tynkä, vaikka muissa sormissa ei ole vikaa. Helena uskoo näkevänsä valkean luun mudan peittämästä tyngästä. Loppu on Helenan salaisessa rasiassa, pronssisten korujen alla.

”Kuka sinä olet?” kuiskaa Helena.

Veden kiillottama ruumis ei vastaa hänelle. Korppi lehahtaa ristilleen ja suo huokaisee.

Helena ei uskalla jäädä pitemmäksi. Hän pelkää äidin heräävän ja huomaavan, että Helena on kadonnut. Helena koskettaa pojan kipristynyttä nahkaa ja suhahtaa varovasti:

”Minun pitää mennä, mutta tulen aamulla takaisin.”

Korppi katsoo Helenan perään, muttei päästä enää ääntäkään.

Helena pääsee pälkähästä. Hän piilottaa vettävaluvan mekon liiteriin ja hiippailee sisään alusvaatteissaan. Nekin ovat märät, mutta pimeässä hän muiluttaa itsensä kuivaan yöpaitaan.

Äiti kuulee, kun hän tulee, mutta hän valehtelee käyneensä pihan perällä. Äiti ihmettelee öistä ajankohdasta, muttei unisena tivaa enempää. Helena ei uskalla nukkua, eikä ajatuksiltaan maltaisikaan. Hän haluaa vain takaisin suolle.

Aamulla alkaa kiirastuli. Äiti kirkastuu tosissaan, kun näkee hänen kynityn kuontalonsa. Helena ei

uskalla sanoa totuutta, vaan mykistyy, ja äiti saa turvautua koivuniemen herraan ennen kuin aamupuuroa on edes keitetty. Äiti ottaa saksen ja tekee parhaansa, jotta Helenan tukka näyttäisi edes hieman ihmismäiseltä. Sitten hän hakee kaapista huivin, että tyttären pahin nolous saataisiin piiloon.

Vaatteista tulee uusi epäilyn aihe, kun Helena joutuu pukeutumaan eri mekkoon kuin tavallisesti. Tietysti äiti tarttuu siihen, ja Helena turvautuu valheeseen. Ei puhettakaan, että Helenalle siunaantuisi tilaisuus livahtaa omille teilleen. Koko päivän molemmat kyräilevät toisiaan, Helena välttelevänä ja vähäpuheisena ja äiti haukankatseineen joka askelta vahtien.

Helena luo lantaa, ruokkii vasikat, pilkkoo halkoja ja kantaa pyykkivettä. Haravoi pihaa ja kuorii perunat. Tekee työn työn perään, eikä aika silti tunnu kuluvan.

Illalla Helena kipaisee suolle heti kun välttää äidin silmät. Hän juoksee, minkä jaloista lähtee, metsään ja alas polkua. Suo syöksyy vastaan mäen alta, mutta Helena ei nyt suosta piittaa. Silmät katsovat paikkaa ristin vieressä, mutta siinä mihin hän jätti muumion, on vain painunutta heinää ja varvikkoa.

”Korppi! Mihin veit pojan?”

Helena kuulee oman äänensä, joka on hädän vääristämä ja kaikuu kummasti nevan laidan kuusikosta. Joku on vienyt suopojan. Se on Helenan syy. Hänhän se pojan suosta nosti ja sitten sen laitaan hylkäsi. Itsehän hän lupasi tulla heti aamulla, ja petti sitten lupauksensa, tahtomattaan ehkä, mutta petti kuitenkin.

Ryntäiltyään edestakaisin suon edustaa suureen ääneen itkien Helenan on pakko luovuttaa. Hän lyyhistyy ristin juureen ja katsoo paikkaa, johon oli laskenut taikakalut. Kasa on poissa, aivan kuin siihen ei ollut mitään pantukaan. Helena möyhii kiveringin keskiötä, mutta mitään jälkiä ei näy.

Helena kyyköttää hetken paikallaan ja itku vaimenee sisälle jomottamaan. Naamansakin hän pyyhkii puolihuolimattomasti, niin että esiliinan helmaan jää räkää. Sitten hän lähtee nousemaan polkua, hitaasti ja vastentahtoisesti, mutta vaikka mielessään niin toivoo, tällä kertaa mäenrinteestä ei tule helpotusta niin kuin silloin kun hän löysi sieltä Ilta-lehmän.

Uneksi hän sen kaiken ehkä uskoisi, ellei olisi märkää mekkoa ja lyhyttä tukkaa todisteena.

Kaikki on niin kuin aina on ollut. On metsää ja on suota, siellä täällä lehmän tai poron polku. Jostain korvelta kuuluu yksinäisen korpin huuto, mutta se on

tavallisen linnun ääni, eikä puhele hänelle. Nyt hän ymmärtää Eelistäkin. Miltä tuntuu, kun itse tietää, mutta muut vain hupailevat.

Kun hän palaa pihaan, äidin silmät syyttävät.

”Suollako taas kävit?”

Helena nyökkää, kun ei hyövää kiistää. Äidin suupielet kiristyvät ja kulmat painuvat, mutta hän jättää asian siihen. Ei haekaan piiskaa, vaan kääntyy kannoillaan ja menee navettaan.

Helena jää pihalle seisomaan, suu melkein loksahdaa auki hämmästyksestä. Siinä hän seisoo ja huomaa, kuinka ilma on jo alkanut kallistua talven puoleen. Kohta tulee lumi ja pakkaneen jäädyttää mustan suoveden. Helena kuvittelee, kuinka poika makaa synkässä suon-silmässä, mutta eihän hän siellä enää ole. Helena nosti hänet pois.

Siinä paikassa hän päättää, että äidille hän ei kerro koskaan.

Helena katsoo taivaalle. Siellä on vielä kumpupilvien jäänteitä hautautumassa iltaiseen mustikansineen.

Helena on varma, että pojan vaatteissa oli samanlainen sininen haiku, vaikkei märässä hämärässä kunnolla nähnytäkään. Siltä hänestä tunnustaa, vaikka asiaa ei voi kukaan enää todistaa.

Synkkämieliset ajatukset katkeavat karheaan raakuntaan.

Korppi, viisas lintu. Tuliko se vielä kuitenkin?

Korppi istuu kaivon kannella kuin kotipihallaan.

Helena on hiljaa paikoillaan, ettei se taas lentäisi pois.

Korppi nyökkää Helenalle ja kurluttaa hyvästiksi. Pian se on vain pieni piste taivaanrannassa.

Kuvitteleeko Helena, vai pudottiko korppi jotakin?

Helena kävelee kaivon luokse, eikä muka ole tietääksenkään, vaikka korppi, ainoa todistaja, on jo kadonnut omille teilleen. Sydän kiirehtii tahtiaan, sillä eikös vain kaivon kannella väikykin jotain kiiltävää. Lintu on tuonut vielä yhden lahjan.

Sillä kertaa Helena löytää kaivolta hopeisen sormuksen, josta kiertävät oudon näköiset, mutta säännölliset solmukuviot, joissa solmun osat kietoutuvat toistensa sisään niin, että alkua ei erota lopusta. Sen keskelle on

kiinnitetty kivi samasta tulisesta kivistä, jota Helena näki korpin aiemmin tuomassa kaulakorussa. Sormus on kaunein koru, jonka Helena on nähnyt.

”Kiitos, korppi”, Helena kuiskaa, vaikka tietää, että lintu ei kuule häntä, eikä odota kiitoksia.

Vuodet kuluvat. Helenan hiukset ovat taas pitkät ja kasvanut hän on itsekin. Koko lapsuutensa hän mielti, minne poika katosi, mutta aikuisuuden aika on haalistanut surun ja epävarmuuden. Sormusta hän kantaa ylpeänä, vaikka joskus ihmiset katsovat kummissaan, miten köyhällä piialla on arvokas hely. Toisinaan hän uneksii suosta, vaikka on jo muuttanut pois kotoaan ja on nyt piikana naapuripitäjässä. Sielläkin on soita, mutta enää Helena ei suolle mene, ei edes hilloja poimimaan. Metsässä musta lintu ilmestyy aina ja tervehtii, vaikka kylässä väitetään kivenkovaan, että korpit ovat nämä seudut jättäneet. Kun Helena katsoo iltataivaalle, hän muistaa sinihaikuisen tunikan ja suohon tapetun pojan, mutta Helena antaa asian olla, eikä kysele keltään. Hän on alkanut ymmärtää, ettei toisista asioista puhuta, vaikka niistä tiedettäisiin, ja toisista puhutaan, vaikkei tiedettäisi mitään.

© Anne Alasirniö 2009

Saatesanat

Olen oululainen kirjoittaja, jonka tarinat tapavat ajautua spekulatiivisiin sfääreihin.

Kirjoittaminen on minulle prosessi, joka pyörii päässä aina taustalla. Sitten, kun jokin äkkiarvaamatta saatu idea on saanut mielessäni tarpeeksi luustoa, istun alas ja alan lihottaa sitä. Joskus näin syntyy tarina.

”Tehtävä” sekoittaa suomalaisen kummitusjutun “aarelunnaiden” hankinnan ja antropologisen tutkimuksen säilyneistä suoruumiista, joista on löydetty usein rituaalimurhan merkkejä. Tarina debytoi eri nimellä Nova-kirjoituskilpailussa vuonna 2005 (sijoitus 9.), jonka jälkeen se on saanut kirjallisen botox-hoidon.

Anne Alasirniö

Kuva: © Lenny712/Dreamstime.com 2009

VEISTÄJÄ

Anna Malinen

Rannalla kasvaa puu. Se on suora ja komea, ja sen ympärillä on lujia vuosirenkaita jo kymmeniä. Mutta kaikki ne vuodet puu on katsellut järvelle ja toivonut, että joku tulisi sen kaatamaan, veistäisi sen laudoiksi ja taivuttaisi laudat veneeksi. Tuulessa kuuluu sen valitus, itku ja murheelliset huokailut. Miksi muista puista veistetään pursia, miksi muut saavat matkata aalloilla ja nähdä maailmaa? Miksi kukaan ei ole huomannut, kuinka hyvä vene juuri siitä tulisi, miksi kukaan ei sitä tältä nimettömältä niemeltä ole löytänyt? Eikö kukaan ole kuullut käkiä, jotka sen latvassa ovat jo kolmasti tänä kesänä laulaneet?

Eräänä aamuna puun juurelle kuitenkin pysähtyy mies. Puu kohahtaa innosta, ryhdistäytyy niin suoraksi kuin pystyy ja nostaa ylpeänä latvaansa. Vaivihkaa se kuikuilee miestä, joka kiertelee puun tyveä, koputtelee kylkiä, mutisee ja nyökyttelee. Viimeinkin, puu riemuitsee, viimeinkin siitä tulee jotain muuta kuin rannalla iät kaiket nököttävä ja siihen lahoava mitätön runko. Nyt se vihdoinkin pääsee vesille, tuolle selälle, jota se on niin kauan katsellut, ja ehkä vielä siitäkin edemmäs.

Malttamattomana puu odottaa ensimmäistä iskua. Sitä ei kuulu. Puu katsoo alas ja näkee miehen kahta

askelta kauempana, molemmat kädet tyhjinä. Puu hätääntyy, oksat melkein nyyhkäisevät tuulessa, ja rungosta työntyy pisara kirkasta pihkaa. Miksi, puu valittaa, miksi mies tuli sitä katsomaan ja kiertämään, vaikkei aikonutkaan kaataa?

Silloin alhaalta kantautuu ääni, ja jotain outoa työntyy puun juuriin. Jokin kiskoo niitä irti, on kuin myrsky ja tuuli painaisivat puun runkoa ja työntäisivät sitä kumoon. Puu ällistyy. Mikään ei siihen koske, ei kirves eikä käsi, mutta silti puu alkaa huojua. Juuret rysäyttävät maanpinnan rikki, tyvi kallistuu ja latva kaatuu kohti maata. Oksat ryskyvät ja ilma viheltää, mutta senkin läpi kuuluu ääni, joka on kovempi kuin kirveen rauta.

Vasta nyt puu erottaa sanat ja tajuaa, että mies on alkanut laulaa.

Väinö seiso i rannalla ja katseli merta. Punavalkoinen risteilijä oli enää pieni läikkä jossain kaukana, ja Väinön katse painui horisontista torin kiveykseen. Tukholmaan asti hänen rahansa ehkä olisivat riittäneet, mutteivät pidemmälle. Eilen hänen mielessään oli käynyt häämatkakin, mutta tyttö oli sanonut ei – kyllähän Väinö tiesi, ettei ensimmäisillä treffeillä ollut tapana

kosia, mutta jostain ne sanat vain olivat häneen putkahaneet. Kun tyttö oli tylästi jatkanut, että mielummin menisi vaikka kalaksi aaltojen alle kuin Väinölle vaimoksi, tajusi Väinö, ettei tyttö tosiaankaan pitänyt hänestä. Miksi, sitä ei Väinö ymmärtänyt – hän oli aivan yhtä nuori ja vähintään yhtä komea kuin kaikki muutkin. Miksi muut saivat kulkea käsi kädessä tytön kanssa ja lähteä yhdessä maailmalle, miksi kukaan ei huomannut, miten hyvä mies juuri Väinöstä tulisi?

Ja tänään Väinö oli tentin loputtua palauttanut tyhjän paperin, vaikka oli lukenut kirjat kahteen kertaan ja muisti niistä kaiken. Nyt sanat tuntuivat kadonneen kokonaan, neljässä tunnissakaan niitä ei ollut löytynyt, vaikka kuinka pureskeli kynää ja leikkitteli pyyheku-milla. Oli kuin sanat, ja kaikki muukin, olisivat uponneet johonkin valtavan syvälle, painuneet johonkin kauas ja hiipuneet, unohtuneet ja kadonneet. Apeana Väinö huokaili, selkä painui yhä lysympään, eikä kylmä tuulikaan paljoa lohduttanut.

Kevät oli vasta aluillaan, mutta silti Väinö päätti lähteä edes Suomenlinnaan palelemaan. Hän kääntyi kohti lauttalaituria mutta pysähtyi kesken askeleen, kun kuuli ääntä viereltään. Ensin joku örisi, sitten kuului epäselvää puhetta.

– Kuule, ossaatko sinä sanna, missä täällä on lähin kauppa, mistä saisi kaljaa?

Väinö tajusi, että kysymys oli osoitettu hänelle, ja käännähti katsomaan. Hänen edessään seiso i rähjäinen ja hieman huojuvan näköinen rehu-partainen mies, jolla oli kädessään tyhjä muovikassi, päässä karvalakki ja jalassa isot saappaat. Ärsyyntyneenä Väinö mietti, mitä viitsisi vastata.

– Tuolla on ärkioski, Väinö mutisi ja huitoi Espan suuntaan.

– Niin mikä?

– Ärkioski.

– Sieltäkö saapi?

– No kyllä kai, Väinö sanoi, vaikka ajatteli, etteivät ne humalaiselle enää lisää myy.

– Kiitos, kiitos, sinä oot kuule ainoa, joka minulle suostui vastaamaan. Muut vaan kahtoo, että mikä se tuommoinen on, minä kun oon kato tuolta pohjoisesta...

Silloin Väinössä pilkahti uteliaisuus. – Sieltähän minäkin, hän sanoi.

– Kah, mies ilahtui ja astui lähemmäs. Väinö huo-

masi, ettei hän haissut viinalle vaan metsälle ja savulle, ja vaikka hänen silmänsä olivat humalasta sameat, näyttivät ne ihmehen viisailta. – Sieltäkö mehtien keskeltä?

– Sieltäpä justinsa, Väinö sanoi ja tunsi, kuinka ääni huojahti ikävästä. Mies hänen edessään näytti juuri samalta, vain vielä vanhemmalta ja viisaammalta, kuin kaikki ne miehet, jotka vaeltelivat pyssy kädessä pitkin metsiä tai istahtivat jokivarren nuotiolle turisemaan kalaonnesta ja naukkailemaan jotain pullostaan.

– No sittenhän tässä pittää esittäytyä, mies sanoi ja ojensi kätensä. – Minnoon Vipunen.

– Väinö, Väinö vastasi ja tarttui miehen käteen. Vipunen hytkytti kättä pitkään ja kutsui Väinön saman tien kylään, eikä Väinö empinyt.

– Lähin tässä vähän mualimaa kahtelemmaan, Vipunen selitti Väinölle, kun he istuivat kolmosen rati-kassa matkalla Kallioon. Väinö oli tunnollisesti maksanut lippunsa, mutta Vipunen näkyi kulkevan pummilla. – Harvoin sitä tulleeakaan kauppa pitemmälle lähetytä, ei näin vanahana ennää jaks.

Väinö kysyi, kuinka kauan Vipunen oli etelässä asunut. Vipunen puhkesi surkeaan valitukseen. – Nuori mieshän minä vielä olin, enkö lie tuommoinen kuin sinäkin nyt. Pohjoiseen minä olin lähössä, vielä pohjoisemmaksi, mutta vahingossa nousin väärään junnaan. Saman näköisiä olivat ja sammaan aikaan lähtivät, eihän siinä kiireessä ehtinyt sen tarkemmin kahtoa. Tänne sitten pölähin.

– Niin kai sitä minullekin vähän kävi, Väinö sanoi mietteliäästi, muisti pääsykoheet ja muuttokuormat mutta jätti niistä kertomatta. – Eikä tiijä, pääseekö takaisin.

– Ei tiijä, ei... Vipunen mutisi ja pyöritteli päätään.

– Kerran yritin minäkin lähteä, mutta heittivät pois jo Riihimäellä, kun ei ollut lippua, eikä rahhaa ostaa. On se julumaa.

Väinö myönteli, seurasi Vipusta ovelle ja ojensi käden, kun tämä horjahti ratikan jarruttaessa. Vanhoja jalkojaan valittaen Vipunen taiteili alas porras kerrallaan ja osoitti vastapäistä taloa. – Tuolla, kolomas kerros.

Vipusen talossa ei ollut hissiä, ja kärsivällisesti Väinö odotti, kun Vipunen laahusti portaita ja pysähtyi joka tasanteella levähtämään. Viimein vastaan tuli ovi, jonka postiluukussa luki A.Vipunen ja jonka läpi tunki haju rappukäytävään asti. Vipunen penkoi taskujaan, löysi lopulta avaimen ja veti oven auki. Silloin Väinöä vasten

lehahti niin voimakas metsän tuoksu, että äkkiseltään hän melkein pökertyi.

– Sissään vaan, sissään vaan, Vipunen viittoi Väinöä kohteliaasti edeltään. Väinö astui sotkuiseen eteiseen, joka oli täynnä pulloja, mainoksia ja ilmaislehtiä. Oikealla oli pieni keittiö ja vasemmalta avautui ovi olohuoneeseen, jonka käytetyin kaluste näytti olevan sammaleenvihreä sohva. Sitä kohti Vipunen suunnisti nytkin, heti kun oli saanut keitettyä liian vahvat kahvit ja tarjottua vieraalleen kuivaa pullaa. Väinö istui nojatuoliin, liotteli pullaa kahvissa ja joi kiltisti kupin melkein tyhjäksi. Koko ajan Vipunen puhui.

– Mikähän siinä on, Vipunen aloitti jokaisen kerran ja kävi läpi etelät ja pohjoiset, lähtemiset ja tulemiset, metsät ja metsämiehet, sellaiset talvisaappaat ja rukokset, joissa ei käsiä ja jalkoja palella, hirvet ja karhut, vivut ja ansat, kuolemiset ja synnyt. – On se kumma, hän lopetti ja ihmetteli, muttristi suutaan ja melkein pyöritteli päätäänkin. Väinö ei paljoa osannut vastailla, myönteli vain ja hämmästeli. Koskaan hän ei ollut kuullut yhdellä miehellä noin paljon sanoja – niitä oli satoja, tuhansia, ja kaikki ne olivat väkeä täynnä. Väinö yritti painaa mieleensä niistä mahdollisimman monta ja mietti, oliko kukaan muu niitä koskaan edes kuullut. Oliko Vipunen aina vain yksikseen maannut täällä päivät pitkät, virunut ja lojunut sanojensa kanssa tuolla virttyneellä sohvalla ja sammunut välillä huomalasta niin, että vaivoin enää heräsi?

Viimein Vipunen hiljeni ja alkoi torkahdella. Väinöäkin väsytti, hän haukotteli, hieroi silmiään ja vääntäytyi tuolistaan ylös. Silloin hän hätkähti ja jäi tuijottamaan nukkuvaa Vipusta. Mitä pidempään hän katsoi, sitä selvemmin hän oli näkevinään puita tämän päällä – hartioille oli kasvanut haapa ja kulmille kuusi, parran päällä rehotti pajupehko, leualla kohosi leppä ja jaloissa kaksi petäjää. Miten kauan, montako viikkoa ja vuotta Vipusen olikaan jo täytynyt maata ja maatua?

Hämmentyneenä Väinö hiipi eteiseen, kurkisteli taakseen ja veti kengät jalkaan. Vipunen oli rotkahtanut jo syvään uneen ja kuorsasi niin että puut tärisivät. Väinö alkoi pelätä, että joku niistä kaatuisikin, napitti nopeasti takkinsa ja pujahti ulos. Hetken hän vielä seisoi ovenraossa, veti syvään henkeä, kietoi ympärilleen puiden tuoksun ja oksat ja tiesi, että tulisi huomenna takaisin.

Kevät eteni nopeaan, päivät pitenevät ja aurinko lämmitti. Jokaisena päivänä, joskus jopa aamusta iltaan, Vipunen syyti sanoja Väinölle, joka uskollisena ja loppumattoman kiinnostuneena istui nojatuolissa ja kuunteli. Yhtä matkaa maan kanssa tulivat sanat esiin lumen alta – ensin puiden juurille suli pälvii, sitten alkoivat lumet etelärinteiltä huveta, ja lopulta hankea oli enää yksinäisinä lampareina kaikkein varjoisimmissa kohdissa. Kauan oli Vipunen nukkunut, ollut roudassa pitkän talven, mutta nyt olivat sanat alkaneet ryöpytä esiin salasta, lovesta ja maan raoista. Jostain valtavan syvältä ne tulivat, kaiken maailman synnyt ja luotteet, nousivat luonnon mukana jostain kaukaa ja kömpivät piilostaan haon alta. Vähitellen Väinö oppi niistä joka ikisen, sai tenteistä täysiä pisteitä kirjoja edes lukematta, päihitti professorit spontaaneissa väittelyissä ja hurmasi jokaisen tytön, joka vain sattui häntä kuulemaan. Väinö nautti mutta tiesi, ettei Vipunen aivan vielä ollut kaikkeaan laulanut. Jokin laikku, kaikkein pohjoisimpana, oli vielä jäljellä.

Eräänä aamuna Väinö heräsi puhelimen kilkatukseen. Vipunen soitti, mongersi ja valitti.

– Maha on mahottoman kippee, niin kuin joku siellä alasimella takoi ja vasaralla löisi, maksassa möyrisi, suolta kiskoisi!

Väinö ei voinut heti auttaa, sinä aamuna oli varhainen luento. Heti sen jälkeen Väinö lupasi tulla, jätti Vipusen urisemaan yksikseen ja ajatteli tätä säälitellen koko kaksituntisen kuulematta montaakaan sanaa suomen kielen kehityksestä. Luentosalista Väinö suunnisti suoraan apteekkiin, etsi vatsatautihiyllyn ja toisti Vipusen kuvailemat oireet avuliaalle farmaseutille. Tämä kohotti kulmiaan ja mietti pitkään, mutta valitsi lopulta rasioista yhden ja kehotti kokeilemaan.

Vipusen ovella Väinö soitti kelloa ja valmistautui odottamaan pitkään, rimputtamaan useamman kerran ja ehkä huutelemaan postikuukustakin. Mutta ovi avautui heti ensimmäisen soiton jälkeen, ja yllättyneenä Väinö jäi tuijottamaan pirteän näköistä Vipusta, joka oli jaksanut vetää jopa housut kalsareidensa päälle.

– Vieläkö se on maha kippeen? Väinö kysyi, kun Vipunen usutti häntä sisään. – Ruuastako lie tuli vai mistä?

Vipusen ilme kirkastui, ja hän alkoi selittää. – Sehän paranikin ihan yhtäkkiä, suusta kun hyppäsi pois semmoinen pikkuinen ukko! Usko pois, se oli joskus yöllä

luikahtanut suusta mahhaan, kun nukuin. Vahingossa kai puonnut, kuka hullu sinne nyt muuten mänisi, mutta siihen minä aamulla heräsin, kun mahassa aletaan lyyvä ja takkoo. Itku melekein pääsi, parta jo vapisi... Sinne se oli kuule pajan tehnyt, siellä se takoi ja minua kiusasi ja rupesi sitten rupesi huutelemaan, että sanoja haluaa. Kolome sanna venneenveistoon, muuten ei lopettaisi jäytämästä sisuksia. No pakkohan minun oli sille sanat antaa, sitten se lopetti ja hyppäsi suusta ulos. Semmoinen harmaaparta ukko, ja minä kyselin, että kuka ihme se oikein on, mutta ei se enää minulle vastannut. Loikkasi vaan etteiseen ja postilukusta männä vilahti ulos. Ja lähtipä kipukin saman tien, ei tunnu enää mittään.

Väinö arveli Vipusen nyt ottaneen jotain harvinaisen väkevää, vaikkei humalaiselta näyttänytkään. Ääneen hän totesi vain, että hyvä kun helpotti, ja toivoi, että olisi tuonut lääkkeiden sijasta pullapitkon. Mutta Vipunen ei malttanut ajatella edes kahvia, ihmetteli vain pientä miestä ja tämän urotekoa.

– Laulamalla vene, ajatteles, hän päivitteli ja rojahti takaisin sohvalleen. – Siihen ei ihan jokkainen pystykään.

Väinö kysyi, oliko Vipunen koskaan sellaista tehnyt. Vipunen tuntui hymyilevän, vaikka parran alta sitä ei varmasti nähnyt.

– Kyllähän minä nekin sanat tiijän, mikäpä ettei onnistuisi...

Silloin Väinö alkoi toivoa, että voisi itsekin jonain päivänä veistää laulamalla veneen. Sellaisen rinnalla ruotsinlaiva ei olisi mitään, tax-freetä ja A-luokan hyttejä ei voisi edes verrata purteen, jonka hän olisi itse pelkillä sanoilla veistänyt. Väinöstä tuntui, että sellaisella veneellä hän voisi matkata minne tahansa, ilman rahaa ja lippuakin.

Hetken Väinö vielä epäröi, kiehnäsi tuolissaan ja näpräsi hihansuuta. Viimein hän rohkeni varovasti kysyä: – Et sinä minullekin niitä sanoja kertoisi?

Vipunen hymähti. – Kah, mikä ettei. Eihän ne sanat sallaan jouva, ei niihen tarvihe minun mukana maahan männä. Mutta veistäkin sitten hyvä vene, semmoinen joka ei vuoja ja joka aallokossakin pysyy.

Väinö lupasi tehdä parhaan veneen, jolla koskaan oli vesiä soudettu.

Kesä oli viimein tullut, hanget olivat sulaneet viimeisistäkin varjoista ja maa alkanut kerätä lämpöä roudan tilalle. Aurinko porotti Väinön niskaan ja asvaltti hohkasi jalkojen alla, kun hän käveli kohti Vipusen taloa. Pää oli hieman painuksissa niin kuin aina kevään jälkeen, lintujen lennettyä yli ja tuulenkin suunnattua pohjoiseen.

Ovella Väinö soitti kelloa neljästi ja joka kerran odotti pitkään. Kukaan ei tullut. Pahaa peläten Väinö kyykistyi lattialle, raotti postiluukkuja ja vilkaisi sisään, muttei nähnyt muuta kuin viipaleen kolkkoa eteistä. Lattialla lojui läjä kenkiä, naulassa roikkui risa takki ja pulloarmeija seiso i paikoillaan yhtä hajanaisena rykelmänä kuin aina ennenkin. Mikään ei ollut muuttunut, kaikki oli niin kuin oli ollut jo vuosikaudet.

Vain metsän tuoksu oli voimakkaampi kuin koskaan ennen.

Puu makaa maassa, hiljaa ja tuskin edes hengittäen. Sen latva osoittaa suveen ja tyvi pohjoiseen, järvelle ja selälle, jonne puu tietää kohta pääsevänsä. Se tuntee sanat jo sisällään, ne ovat tehneet loven sen kaarnaan ja ottavat nyt kiinni sen säikeistä, halkaisevat vuosirenkaat ja työntävät oksat erilleen. Vaikka se tekee kipeää, on puu onnellisempi kuin koskaan – se kuulee jo korvisaan aallot, tuntee kyljissään veden ääriiviivat ja haistaa pikimustan tervan.

Ja mies laulaa, laulaa ja laulaa, sanoilla ei ole loppua. Ne tulevat syvältä maasta, kasvavat suuriksi miehen suussa ja paisuvat jylinäksi, joka leviää kaikuna kauas järvelle. Vastarannalla asti järehtelevät paadet ja halkeavat kalliot, vedessä kalat jähmettyvät sijoilleen ja metsässä jokainen elävä pysähtyy kuuntelemaan. Mies laulaa niin että parta tärisee, tekee venettä tiedollaan, laatii purtta ja veistää rungosta sata lautaa. Paita on hiessä ja suuta kuivaa, mutta ääni ei väsy.

Eikä ainuttakaan sanaa uuvu, ei edes puolta – jokainen sana on tiedossa ja tallella, ja niillä mies liittää yhteen laidat, rakentaa perän ja kokan, panee paikoilleen parraspuut ja hankaimet. Kun aurinko laskee, laulaa mies viimeiset sanansa ja herättää henkiin veneen, parhaan joka koskaan on vesiä koskenut.

Uupuneena mies painautuu maahan ja nukahtaa. Yö on lyhyt, mutta sen aikana terva ehtii imeytyä syvälle puun syihin. Hetken pimeä on yhtä tumma kuin vene, sitten yöhön jo itää aamu. Sen ensimmäisessä valossa

kiipeävät kivilleen terhen neidot, kylpevät, uivat, levittävät utua ympärilleen ja katselevat uteliaina venettä ja nukkuvaa miestä.

Viimein mies herää, näkee veneen vieressään ja neidot niemen nenässä. Vene odottaa, vesi odottaa, hämäräkin odottaa. Mies miettii, huvittaisiko neitoja hetki hänen kanssaan rupertella, haluaisivatko nekin ihailia venettä, jollaista ei taatusti ole ennen tällä järvellä seilannut. Heidän kanssaan olisi soma odotella auringon nousua – mutta heti sumun hälvettyä mies tarttuisi airoihin ja soutaisi selälle, ohi saarten ja kohti rantoja, joilla ei ennen ollut käynyt.

Niille rannoille venekin haluaa. Vaikka terva on

vielä tahmeaa, tarttuu mies lujasti kokkaan ja työntää veneen vesille. Aivot jättävät veteen jälkiä, ne näkyvät pinnalla hetken mutta siliävät pian ja painuvat pohjaan. Vastaranta on kaukana, mutta jos mies väsyä soutamaan, voi hän airojen sijasta laskea vedenpintaan sanoja, nostaa aallot ja laulaa veneelleen myötäisen tuulen. Hän on oppinut sanoista jokaisen ja tietää, että voi tehdä niillä mitä ikinä haluaa.

© Anna Malinen 2009

Saatesanat novelliin ”Veistäjä”

Olen syntynyt Kajaanissa, asun seitsemättä vuotta pääkaupunkiseudulla mutta puhun edelleen Kai-nuun murretta. Vuonna 2007 valmistuin Helsingin yliopistosta pääaineenani folkloristiikka, ja nyt opiskelen viherrakennusalan artesaaniksi. Lisäksi kirjoitan epäsäännöllisen aktiivisesti, vietän aikaani sekä sohvannurkassa että ulkona, ja kaipaen joka vuosi pohjoisen talvea.

Lukemista ja kirjoittamista olen harrastanut lapsesta asti. Kun kymmenisen vuotta sitten satuin lukemaan Kalevalan, veivät suomalainen mytologia ja kansanperinne kokonaan mukaansa. Spekulaatiiviseksi fiktioksi en vielä tuolloin osannut tarinoitani kutsua – vasta vähän aikaa sitten tämän genren löysin ja innostuin tajutessani, kuinka täydellisesti omat tekstini siihen sopivat. Nykyään

kaikissa tarinoissani on kaksi aihetta, joita ilman en varmaankaan voisi mitään enää kirjoittaa: myyttinen, tämänpuoleiseen sekoittuva tuonpuoleinen sekä pohjoinen luonto, metsät ja järvet.

Novaa varten kirjoitettu *Veistäjä* sai alkunsa Vipusen hahmosta. Aikaisemmin tuo etelään eksynyt tietäjä esiintyi eräässä pidemmässä tarinantekeleessä, jonka kirjoitin kolmantena Helsingin syksynä pakahduttavan koti-ikävän vallassa. Nyt tuo valitusvirsi on haudattu syvälle pöytälaatikkoon, mutta joitain ideoita siitä jäi hautumaan ja odottamaan muokkausta novelliksi.

Anna Malinen

MARY ARLEAU

Hannele Hakala

Laura nosti päätään tynnyistä. Äänet kuuluivat nyt ihan selvästi. Miehiä. Sanoista ei saanut selvää, miesten täytyi puhua hyvin hiljaa. Sitten puhe loppui ja kahdet askeleet vaeltelivat ympäri asuntoa. Jossain kolahti ovi vaimeasti seinää vasten. Jossain kauempana pora murskasi jotain kovaa.

Toiset askeleet kävelivät Lauran ovelle ja pysähtyivät. Laura veti peiton päänsä yli, niin että vain vasen silmä näki ovenkahvan. Hän odotti. Mies oven takana odotti. Sitten askeleet kääntyivät ja kävelivät pois.

Laura pomppasi sängystä, kiskoi farkut ja T-paidan päälleen. Sinisen paidan rintamuksessa oli alekkain viisi valkoista sanaa: AURA, URA, ALA, ULA, AULA. Hän ei ollut kelpuuttanut siihen RAta, ARLAa, LARAa eikä RAULAa, koska ne olivat jonkin sortin nimiä, eivät oikeita sanoja hänen puritaanisten sääntöjensä mukaan. ULAKin oli oikeastaan kelvoton, mutta se istui rytmiin.

Peilin edessä hän sukki nopeasti yön lyttyyn painamat lyhyet hiuksensa pystyyn, otti hammasharjan ja tahnan ja marssi huoneesta ulos. Kylpyhuoneen ovi oli sepposen selällään, mutta sisään ei ollut menemistä. Haalarimies irrotti juuri muovisia seinälevyjä, joiden kulmia aika ja kosteus olivat nakertaneet.

– Ai, täälä oli kuitenkin joku! mies virnisti näkyviin etuhampaidensa raon. – Onks teitä muitakin?

Laura pudisti päätään. Muut olivat muuttaneet remontin tieltä, mutta hänellä ei ollut varaa asua yksiosassa, eikä muissa soluasunnoissa ollut vapaita huoneita. Kotiin hän ei voinut mennä, välit vanhempiin olivat rikki. Vuodeksi Jenkkeihin lähtenyt velikin oli ehtinyt vuokrata kämppänsä pois. Laura oli yrittänyt tinkiä säätiöltä alennusta kuukausivuokraan, koska joutui asumaan keskellä remonttia eikä säätiö ollut pystynyt järjestämään hänelle toista vastaavanlaista asuntoa. Vesimaksun hän sai anteeksi, mutta vuokra oli kiveen hakattu.

Vessa oli vielä remonttivapaata vyöhykettä. Laura peseytyi siellä pikaisesti ja meni keittiöön tutkimaan jääkaapin sisältöä. Haltiat ja tontut loistivat poissaololaan: kaappi oli yhtä tyhjä kuin edellisiltana. Pöydällä

Kuva: ©Aaron Rutten/ Dreamsstime.com 2009

levitteli lehti, jonka piilosanaa hän oli täyttänyt. Vain yksi sana puuttui. Se aivan selvästi ilkkui hänelle tyhjillä ruuduillaan. Tehtävän laatija oli uusi ja hänen vihjeensä turhan monisanaisia, ei niin kuulaita ja napakoita kuin kahden vakiotekijän. Vihjeissä oli viittauksia vanhoihin asioihin, joista Lauralla ei ollut tietoa. Hän näytti keskisormea lehdelle, vaikka oikeasti häntä suretti. Tämä oli viimeinen lehti. Solukaverin äiti oli tilannut lehden tyttärelleen. Nyt se kannettaisiin uuteen osoitteeseen, eikä Lauralla ollut varaa tilata lehteä eikä ostaa irtonumeroita. Ehkä hän voisi salaa repiä kirjastoon tulevasta lehdestä piilosanasivun.

Naapuritalon pikkukauppa oli jo auki. Laura osti pussillisen sämpylöitä ja yksittäispakattuja sulatejuustovii-paleita nihkeässä pakkauksessa. Parasta ennen -päiväys oli molemmissa tänään. Tuoremehupurkista hän joutui maksamaan täyden hinnan.

Oli liian varhaista postille, mutta hän avasi tottumuksesta asuntonsa postilokeron. Pohjalla oli ruskea kirje, hiukan pullea ja pehmeä. Hän juoksi ulko-ovelle ja katsoi kadulle kumpaankin suuntaan, mutta postinkantajaa ei näkynyt. Saaplarin nuija! Sama kirje, jonka Laura oli jo kerran tipauttanut takaisin postilaatikkoon. Väärä nimi ja väärä katu. Hänen teki mieli sujauttaa kirje naapurin lokeroon, mutta omatunto rätkytti

kiellon. Kirje oli hänen vastuullaan, eihän koskaan tiennyt, millaisia pitkäkynsiä naapurit olivat. He saattaisivat avata houkuttelevasti pullistelevan kirjeen. Eivät ehkä olleet saaneet sellaista kotikasvatusta kuin Laura: toisten laatikoille ei mennä, toisten kirjeitä ei avata eikä päiväkirjoja lueta luvatta. Mutta Laura ei voinut olla tunnustelematta varovasti kirjettä. Mitä se mahtoi sisältää? Korun tai jonkin muun arvoesineen? Näppylämuovia oli varmaan kaksinkerroin pienen esineen ympärillä. Kätökö se sisäänsä jotain haurasta ja särkyvää tai lähettäjälle ja saajalle tärkeää?

Entä nimi? Mary Arleau. Sukunimi viittasi ranskalaiseen, mutta Maryn kanssa nimestä hävisi kansalaisuus, niin kuin Mary Arleau ei olisi kotoisin mistään. Tietenkin hän oli voinut joskus asua tässä solussa, vaikkei Laura ollut koskaan kuullut hänestä. Kadunkin nimi oli pielessä. Se taas ei ollut niin outoa kuin äkkiseltään näytti. Kirjeessä luki Videokatu ja Laura asui Filmikadulla. Tällainen lipsahdus voisi hyvinkin olla mahdollista lähettäjälle. Mutta ei postinkantajalle. Ellei tämä sitten nokkelasti päätelty, että virhe johtui juuri lähettäjän ajatuskatkosta. Sillä Videokatua ei ollut olemassa koko kaupungissa. Sen Laura varmisti nyt puhelinluettelosta. Edellisellä kerralla hän oli ilman muuta olettanut, että sellainen oli. Vieläpä jossain lähistöllä, sillä minne muualle Videokatu sopisi kuin nappi takkiin: tässä kaupunginosassa kaikki nimet liittyivät jotenkin elokuvaan.

2 Lajiteltiin kirjeet postissa koneellisesti vai ihmisvoimin? Jos kirje tuotiin toistuvasti samaan väärään osoitteeseen, niin voisiko sellaisen tehdä ihminen? Tai useampi ihminen saman virheen? Laura tutki kuorta joka puolelta suurennuslasilla. Hän oli joskus nähnyt kirjeissä oranssinvärisiä merkkejä, joiden oli otaksunut tulleen lajittelussa. Mitään merkkejä ei kuoressa kuitenkaan näkynyt. Entä jos merkit olivat näkymättömiä, vain lajittelukoneen luettavissa, ja siksi se sysäsi kirjeen aina väärään lokeroon?

Kirjoituspöydän laatikosta hän löysi postimerkin, muttei yhtään kirjekuorta. Hän otti kaksi valkoista paperia ja meni keittiöön etsimään teippiä. Toisesta paperista hän taitteli kirjekuoren ja kirjoitti siihen Mary Arleau ja tämän osoitteen. Toiseen paperiin hän teki

kiemuraviivaa riveiksi, jotka näyttivät tekstiltä kuori-paperin läpi. Hän teippasi paperin kiinni. Mistään ei kukaan voisi yhdistää häntä ja hänen osoitettaan tähän kuoreen. Juuri kun hän oli liimaamassa postimerkkiä, haalarimies rompsotti keittiöön. Mies levitti sanomalehden tuolille ja kaivoi repustaan ison termospullon ja pullapussin. Hän tuoksahti hikiseltä iholta, mutta se oli lämmin ja reilu haju, ei yhtään epämiellyttävä. Käsivarret olivat pehmeän lihaksikkaat ja haalarin etulapun yläpuolella rintakarvat kihartuivat pienille pyörteille. Olikohan miehellä mitään haalarinsa alla?

– Tästä riittäisi kahvia ja pullaa sullekin, jos maistuu.

Laura otti mukinsa kaapista ja mies kaatoi sen täyteen. Kahvissa oli niin paljon kermaa ja sokeria, että se maistui melkein toffeekarkilta ja pulla oli kostean tuoretta. Miestä hymyilytti, kun Laura haukkasi pullaa ahnaasti.

– Olen miettinyt tota ja mulla olis siihen ehdotus.

Mies käänsi lehden heidän väliinsä, niin että molemmat pystyivät sitä lukemaan.

– En ole ennen tehnyt tämmöstä ristikköä. Aika outo juttu, mut toi kohta vois olla... saanko sanoa?

Laura luki vihjeen, vaikka osasi sen jo ulkoa: ”Gilda on syyppää tämän rakennuksen tuhoon! Katso nyt, miten hän ihan itsenään leimuaa kuin punaiset hiuksensa tulen keskellä.” Mutta edelleenkin Laura ei tiennyt, kuka Gilda oli, eikä vihjeestä saanut väännettyä mitään kahdeksan kirjaimen anagrammiakaan. Silti hän ei olisi halunnut, että mies puuttui hänen ratkaisuunsa.

– Sano sitten, hän töksäytti.

Mies katsoi hänen kasvojaan ja veti henkeä, niin että hampaiden välisessä raossa kulkeva ilma vinkui hiukan.

– Jos annan vinkin. Filmihulluna mulle tuli punatukkasesta Gildasta heti mieleen Rita Hayworth, joka näytteli Gilda. Ja leffas se laulo ”Put the blame on mame.”

Rita Hayworth oli Lauralle vain hämärästi tutuntunainen nimi, mutta näyttelijättären ulkonäköä ja hiusten väriä tai edes laulua hän ei muistanut. Miehen vihje toi kuitenkin puuttuvan tiedon: Rita tulen keskellä, rakennus, PARITALO. Hän kirjoitti puuttuvat kirjaimet paikoilleen.

– Jess! mies hörähti tyytyväisenä.

Lauraakin hymyilytti. Mieheessä oli jotain mutkattoman valoisaa, joka tarttui. Laura otti miehen pussista toisen pullan, ja mies lorautti lisää toffeenmakuista kahvia Lauran mukiin.

3 Valekirje ei tullut takaisin. Oliko se mennyt perille vai joutunut postissa selvittämättömiin tapauksiin? Kolmantena päivänä kirjeen lähettämisen jälkeen Laura askarteli valkoisista paperiarkeista paksun kirjekuoren, jonka sisään hän ujutti Mary Arleau'n kirjeen. Ruskea kuori ei näkynyt läpi. Hän teippasi kuorikyhäelmänsä tukevasti kiinni ja kirjoitti päälle Mary Arleau'n nimen ja osoitteen. Hän joutui ostamaan postimerkin, vaikka rahat olivat melkein loppu. Kaksi päivää hän oli lähes tulkoon elänyt haalarimiehen pullilla ja makkaravoileivillä. Veljeltä oli tulossa vippiä, mutta siihen menisi ehkä pari päivää, ennen kuin hän saisi Jenkeistä käsin järjestettyä rahojen siirron. Illalla olisi tongittava lähikauppojen roskiksista jotain syötäväksi kelpaavaa.

Vietyään kirjeen postiin Laura kävi katsastamassa taas kerran työvoimatoimiston avoimet paikat. Rakennusmiehiä, sairaanhoitajia ja puhelinmyyjiä tarvittiin. Kahteen edelliseen häneltä puuttui pätevyys, ja jälkimmäistä hän oli kerran yrittänyt. Hän ei ollut saanut yhtään lehteä myytyä. Kun asiakkaat olivat suhtautuneet torjuvasti, hän oli lopettanut puhelun siihen. Oli epämiellyttävää tyrkyttää toiselle jotain, jota tämä ei halunnut eikä edes tarvinnut. Kaikki hänelle sopivat työpaikat ilmeisesti täytettiin suhteilla. Mistä sellaisia suhteita oikein saatiin?

Olen nuori, maailma on minulle avoin, hän yritti ajatella, mutta ovet loksahtelivat lukkoon hänen edessään ja seinät liikkuiivat kohti ahdistuen hänet yhä ahtaampaan umpikujaan. Kurkkua kuristi, niin kuin joku olisi puristanut sitä tiukentuvalla otteella. Teologiakaan ei ollut hänen alaansa, kyllä hän oli aavistanut sen alusta alkaen, mutta töpeksittyään taloustieteen opinnot hän ei ollut keksinyt mitään muutakaan. Vanhemmat pitivät häntä luuserina, ja se hän kai olikin. Vain veli jaksoi muistuttaa, että jokainen löysi paikkansa, kun aika oli kypsä.

Seuraavana päivänä Mary Arleauille lähetetty kirjekyhäelmä oli postilokerossa. Suuttumus purskahti käsiin, ja Laura yritti repiä kirjeen silpuksi. Hän oli teipannut kuoripaperit kuitenkin niin huolellisesti, ettei onnistunut saamaan aikaan edes pikkurepeämää. Hän talloi kirjettä ja kirosi kaikki tuntemansa kirosanat, kunnes ne muuttuivat kyyneliksi ja alkoivat valua pitkin poskia. Hän heittäytyi sängylle ja itki tyyntyä vasten niin kauan,

ettei enää jaksanut. Itkeminen ei helpottanut oloa. Hän olisi voinut itkeä lopun elämää eikä sittenkään olisi tullut murheensa reunalle, sitä jatkui joka suuntaan silmäkantamattomiin.

Kun hän nosti päätä tyyntä, ovensuusta kuului rykäisy. Haalarimies keinui kynnyksellä.

– Ovi oli auki, mies sanoi vain. Ei edes horjahtanut pois päin, vaan katsoi kiinteästi. Äkkiä Laurasta tuntui hyvältä, että joku oli siinä ja antoi hänen olla tässä. Hän tunsu, kuinka tuuli tuli huoneeseen avoimesta ovesta ja sai ilman liikkeelle.

– Mitä sulla on siinä?

– Yks vuokravideo ja tadaa, uusi, uunituore piilosana, haalarimies virnisti ja heilautti lehteä. – Taisin joutua koukkuun. Tehtäiskö yhdessä?

Laura pyyhki kasvot ja nenän tyyntyyn: – Onks pul-laa?

– Vadelmaviinereitä. Nii, ja yks vinkki.

4

Iltauuli nyki Lauran lyhyitä hiuksia, ei saanut pitävää otetta ja kiepsahti talon nurkan taakse. Alakuloisesti päätään roikottava katukyltti oli ruhjeilla. Se oli saanut monta mojovaa osumaa nuorten ilkiöiden kivistä. Kun meni lähelle, pystyi juuri ja juuri erottamaan nekin kirjaimet, jotka olivat rapistuneet haamuiksi. Arvid Peronin katu. Mutta kauempaa katsottuna siinä luki Videokatu.

Tässä kaupunginosassa Laura ei ollut koskaan käynyt. Ilta-aurion viistot säteet saivat raskaiden tehdasrakennusten ja yrityskompleksien betoniset kupeet viestosti punertamaan. Mutta kauniimmaksi nekään eivät paikkaa pystyneet taikomaan. Laura talutti pyörää ja etsi oikeaa taloa. 46. Valtaisa kakkulaatikko, jonka ensimmäisessä kerroksessa ei lainkaan ollut ikkunoita. Toisen ja kolmannen kerroksen kapeat ikkunat olivat umpi-mielisesti kiinni ja ainoa kadunpuoleinen ovi oudon laiha. Siitä pitäisi livahtaa sisään melkein varkain.

Mutta Laura ei ollut menossa sisään. Aamuisen työpaikkahaastattelun jälkeen hän oli uppoutunut koko päiväksi pohtimaan kirjeen salaisuutta. Hän uskotteli itselleen, että kirje halusi sanoa jotain, mutta ehkä hän vain halusi unohtaa haastattelun. Oli helpompi unohtaa kuin toivoa ja pettyä. Hän oli käynyt nimi nimeltä läpi kaupungin katuluettelon ja tullut lopulta siihen tulok-

seen, että Arvid Peronin katu voisi olla ainoa oikea osoite. Kirjettä oli turha viedä postiin, koska sieltä se tulisi taas hänelle. Lähettäjälle kirjettä ei voinut palauttaa, kun ääliö ei ollut ymmärtänyt laittaa nimeään kuoreen. Suurikos vaiva se olisi ollut!

Nyt oli sitten päätettävä, oliko Videokatu 46 sama kuin Arvid Peronin katu 46. Laura oli toivonut kohtaavansa ulko-oven vieressä ovisummerijärjestelmän, jossa yhdessä pikkulapussa olisi lukenut selvästi ja peruuttamattomasti oikea vastaus: Arleau. Mitään summereita ei kuitenkaan näkynyt. Niin ovi kuin sen vierusseinätkin olivat harjattua terästä. Oven oikealla puolella Lauran otsan kohdalla oli metalliin pelkistetysti kaiverrettu numero 46 ja heti sen alla kolme pientä reikää. Jos ne olivat mikrofonin, johon piti puhua, niin missä oli nappi, jolla hälyttää joku kuuloetäisyydelle? Ovessa ei ollut kahvaakaan, ei edes lukkoa. Polven korkeudella ammotti kapea luukku. Kirje mahtuisi siitä juuri ja juuri, mutta oliko tämä oikea paikka?

Hän käänsi pyörän tulosuuntaan ja talutti sen risteuksen yli. Katukahvilassa oli yllättävän paljon väkeä, vaikka talon viileä iltavarjo makasi tuolien ja pöytien päällä raskaana. Hän löysi kuitenkin vapaan paikan, josta näki suoraan Arvid Peronin katu 46:n ovelle. Jääpalat kilisivät iloisesti lasin reunoja vasten, ja vesi maistui raikkaalta, niin kuin se olisi pulputettu suoraan lähteestä lasiin.

Kaljupäinen, keski-ikäinen mies, joka oli tiiraillut Lauraa uteliaana seinänvieruspenkiltä, nousi ja tuli tunnustelevasti hymyillen pöydän viereen.

– Kiinnostaisko pieni ajanviete ja aivonystyröiden ärsyttäminen?

Laura oli jo nostanut käden torjuvaan eleeseen, kun hänen katseensa osui paperinivaskaan, jonka mies asetti pöydälle. Päällimmäisessä paperissa oli tavalinen ristisanatehtävä. Laura lehteili nivaskaa. Krypton, tavuristikon ja käärmeen alta hän lopulta löysi piilosanan. Kaljupää tulkitsi hänen ilmeensä myöntymisen merkiksi ja ojensi kolhiintuneen lyijykynän, jonka kumipää oli kulunut metallireunukseen asti.

– Ei ole kuin näitä mestareiden kyniä jäljellä, mies iski silmää.

Jokaisessa pöydässä ihmiset olivat kumartuneet papeidensa yli. Kynät kirjoittivat, naputtelivat pöytää, kumittivat ja jokunen eksyi ratkojan suuhun. Laura

luki piilosanavihjeitä ja täytti helpot kohdat kertalukemalta. Tuon tuostakin hän vilkuili risteuksen yli, mutta Arvid Peronin katu 46 torkkui kesäillassa itseensä sulkeutuneena.

Kun kaksikymmentäyksi minuuttia oli mennyt, piilosana oli tehty. Vain yksi kohta oli kiusannut Lauraa, mutta sekin oli loksahnut, kun Laura oli saanut sanaan risteävät kirjaimet. Hän vilkaisi muitakin tehtäviä, mutta ne eivät kiinnostaneet häntä.

– Saanko katsoa?

Kaljupää oli tullut viereen. Kevyt hymy huulillaan hän tarkasti Lauran tehtävän. Hymy leveni ja mies ojensi paperit takaisin:

– Olet tainnut ennenkin etsiä sanoja piilosta. Kuulutko meidän seuraan? En muista nähneeni sua.

– En kuulu mihinkään, Laura tokaisi vanhasta tottumuksesta, mutta se ei enää pitänyt ihan paikkaansa.

– No, tässä sitten palkinnoksi seuramme viimeisin lehti. Siinä on tiedot, jos haluat liittyä. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa ja meillä on monenlaisia tapahtumia ja kokoontumisia ja jäsenet on hauskoja ihmisiä.

Laura selaili lehteä. Siinä oli enimmäkseen perinteisiä ristikoita, mutta muutama piilosanakin oli eksynyt joukkoon.

– Laaditko itse piilosanoja? kaljupää uteli.

– En... tai no, vihjeitä kyllä teen sanoille ihan muuten vaan.

– Etsiskelen uutta tekijää, kun toinen piilosananlaatijoistani lopetti homman. Täysipäiväisesti en voi palkata, mutta jotain kyllä maksan jokaisesta julkaistusta tehtävästä. Ahkera voi tienata sivutuloja ihan kivasti. Laadi tommonen 13x13 ja lähetä mulle, niin katsotaan, syntyiskö yhteistyötä.

Laura istui vielä tunnin ajan kahvilassa, mutta kun Arvid Peronin katu 46:ssa ei näkynyt mitään elonmerkkejä, hän käveli teräsoven eteen ja sujautti ruskean kirjekuoren postiluukusta sisään. Nyt kirje oli jonkun toisen vastuulla. Tehköön sillä mitä lystäsi.

5

Muovikassit painoivat ja hikisten käsien otetta sai korjata tuon tuostakin. Miten täpötäysien ruokakassien kantaminen tuntuikaan hyvältä! Veljen rahat olivat tulleet tilille, ja Laura oli luvannut tehdä haalarimiehelle ja tämän työkaverille lounaan. Pastaa, paahdettuja

auringonkukansiemeniä ja tomaattijauhelihakastiketta. Olo oli melkein kuin normaalilla ihmisellä. Hän kapusi toiseen kerrokseen ja oli jo purkamassa kasseja, kun muisti postin.

Omenaa rouskuttaen hän lipsutteli takaisin alaker- taan. Postilokerossa oli kaksi kirjettä. Tuttu, ruskeakuo- rinen tuntui jo ystävältä, joka ei ollut unohtanut häntä. Valkoisen, ohuemman päällä oli hänen nimensä LAURA MAYER suurin sinisin kirjaimin. Laura yritti lukea kirjaimista, oliko kirjeen sisältö hyvä vai huono. Avaisiko hän kirjeen heti vai vasta lounaan jälkeen?

Hän repi kuoren auki. Paperin viesti oli yksinkertai- nen, hän oli saanut myyjän paikan videovuokraamossa.

– Jess jess jess! hän hoki harppoessaan portaat ylös ja halasi ohimennessään haalarimiestä, joka seisoi kylpy- huoneen kynnyksellä: – Kiitos vinkistä! Haalarimies

nosti laastipölystä valkoisen peukalonsa onnitteluun.

Kun pastakastike oli porisemassa, Laura istuutui keit- tiönpöydän ääreen ja otti Mary Arleau kirjeen käteensä. Kirjeen pinnassa risteili pienenpieniä ryppyjä kuin van- han, viisaan ihmisen iholla. Halusiko kirje sanoa hänelle jotain? Hän työnsi peukalon sulkijäläpän alle. Läppä aukesi yllättävän helposti. Hän veti kuoresta näppylä- muovinyytin, jonka sisältä paljastui avain. Mitään viestiä ei ollut mukana. Hän pyöritteli avainta kämmenellään. Se oli aivan tavallinen, sopi mihin lukkoon tahansa. Ehkä se sopi kaikkiin lukkoihin. Vain ovien löytäminen umpiseinistä oli vaikeaa. Mutta Laura ei tarvinnut avainta enää. Hänen seinissään oli nyt pari ovea rakosel- laan. Hän voisi lähettää avaimen jollekin toiselle, joka sitä tarvitsi. Sen hän tekisi. Heti lounaan jälkeen.

© Hannele Hakala 2009

Saatesanat

Runoilija ja lyriikanopettaja Risto Ahti opetti: ”Kun kirjoitat, aja huoneesta ulos kaikki olanylikurkkijat ja neuvojat ja sulje ovi.” Samaa ohjetta voivat myös novellinkirjoittajat noudattaa. Kirjoittamistilantees- sa saisi paikalla olla vain kaksi: teksti ja kirjoittaja. Ja hekin mieluiten toisiinsa sulautuneina.

Kirjoittaminen on heittäytymistä korkean kallion päältä. Ja luottamista siihen, että se taito ja tieto, jonka on hankkinut aiemmin kirjoista, kursseilta, kirjoittajakollegoilta, opettajilta ja omista koke- muksista, on olemassa ja käytössä, vaikkei sitä juuri silloin ajattele, ja että se auttaa avaamaan siivet riit- tävän pitkään liittoon.

Kun sitten tulee tekstin työstämisen aika, oven ja oppaat voi taas avata. Antaa teksti luettavaksi toisille, sillä useampi silmäpari löytää heikot, vahvat ja sokeat pisteet paljon paremmin.

Mary Arleau -tekstiin tein niitä tyypillisiä kor- jauksia, jotka ovat tuiki tuttuja kaikille kirjoittajille. Infodumpauksen keventämistä toisaalta ja lisäinfon sijoittamista toisaalle, tietovirheiden ja kömpelöiden lauseiden korjaamista, turhien tekstien poistamista, ilmauksen täsmentämistä jne.

Tekstin lopullisessa työstössä putkahti esiin myös ns. genreongelma. Se on tuttu meille, jotka kirjai-

tamme sekä valtavirta- että spefitekstejä ja käytämme konkreettista kuvakieltä. Sama virke eri ympäristössä voi aiheuttaa lukijoissa hyvinkin erilaisen reaktion. Se, minkä valtavirtalukija sijoittaa nikottelematta kuva-kieleksi tai päähenkilön mielenmaiseman ku- vaamiseksi, voikin spefin lukijalle olla silkkaa konk- retiaa. Vaikka itsekin luen hiukan eri tavalla spefiä ja valtavirtaa, ei omassa tekstissä välttämättä huomaa näitä harmaan alueen kohtia. Niinpä virke ”Haltiat ja tontut loistivat poissaolollaan: kaappi oli yhtä tyhjä kuin edellisiltana.” meni ohi monta kertaa, ennen kuin minulta kysyttiin, näkeekö päähenkilö oikeasti haltioita ja tonttuja. Siinä sitä taas oltiin, tutussa tilanteessa miettimässä, pitäisikö virke ottaa pois tai jättää ja voisiko ajatuksen korvata jollain muulla il- mauksella. Tällä kertaa se jäi, koska en keksinyt tilalle yhtä kivutonta tapaa kertoa Lauran passiivisävyisestä psyykestä. Mutta monesti vastaavissa tilanteissa olen leikannut harmaan alueen pois tai korvannut sen jol- lain muulla.

Mary Arleau -tekstin työstämisessä minua auttoivat Christine Thorel, Oskari Rantala ja Anne Leinonen. Kiitokset heille hyvistä huomioista, kommentteista ja korjausehdotuksista.

Hannele Hakala

Boris Hurtta

Kohta sen jälkeen kun itäinen Suomi oli joutunut Venäjän vallan alle, saatiin korpipitäjään uusi pappi. Yrjö Krabbe oli hänen nimensä. Edesmennyt kirkkoherra oli kuollut kahdeksankymmenen vuoden iässä eikä ollut enää vuosikymmeniin jaksanut hoitaa kuin töistään päällimmäiset.

Kirkkoherra Krabbe oli enempi valistuksen jakaja kuin vanhurskaan uskon vahvistaja. Mies kävi innolla työhön ja hänen päivänsä kuuluivat asioiden opettelussa ja järjestyksen palauttamisessa. Ryssä halusi vahvistaa valtaansa ja hallintoaan ja papille oli annettu ajuriksi ja turvaksi kasakka nimeltä Dimitri. Tavan takaa lähti Yrjö Krabbe koko arkiviikon kestäville kinkeri- ja tutustumismatkoille. Vainoin hän malttoi olla kotona ne päivät, jolloin oli jumalanpalveluksia. Mutta silloinkin aika meni kirkonkirjojen korjailussa ja syrjäkyliltä kerättyjen tietojen kirjaamisessa. Hänen nuori vaimonsa Raakel tunsikin olonsa yksinäiseksi pappilassa, jossa kukaan palvelusväestä ei osannut ruotsinkieltä tai ei ainakaan ollut ymmärtävinään hänen käskyjään. Entisen papin aikana he olivat tottuneet tekemään kaiken oman päänsä mukaan. Piiaat olivat vanhoja ja heidän ympärillään lotkusi tyttäriä ja tyttärentyttäriä, isistä ei tietoa kenelläkään, olivatko ehkä vainajan tekemiä? Ne kaikki ylenkatsoivat häntä, häntä jolla ei ollut lastakaan.

Raakelilla oli ylpeytensä. Hän ei pyytänyt miestänsä ojentamaan palvelijoita vaan antoi näiden hoitaa vanhaan tapaan navetta-askareet tai vaikka laiskotella. Itse hän alkoi siivota kirkkoa ja pappilaa, kuurasi seinät ja permannot, pyyhki nurkista hämähäkinverkot ja kävi armotonta sotaa hiiriä ja syöpäläisiä vastaan.

Joulu tuli ja pappilassa kaikki oli vaatimatonta verrattuna siihen millaista Raakelilla oli ollut isänsä kartanossa Uplantissa. Ja nyt hän oli vieraalla maalla, vieraan ruhtinaan alamaaisena vailla tietoa paremmasta! Ruokaa oli riittävästi, mutta se oli yksinkertaista ja huonosti laitettua. Kyökkipiialla oli omat ällinsä eikä Raakel ollut harjaantunut ruuanlaittoon. Yrjö Krabbe julisti saarnastuolista joulun sanomaa, mutta kotona hän ei malttanut hiljentyä. Raakelista tuntui, että miehen kiireet olivat häneen kohdistunut sanaton

moite.

Heti Uudenvuodenpäivän jälkeisenä aamuna kirkkoherra lähti kasakan ja talonpoikien kanssa metsään etsimään honkapuita kaadettavaksi pappilan uutta pihattoa varten. Raakel kävi vimmallalla töiden kimppuun. Oli suojasää ja myrskyisiä tuuli puhalsi lounaasta. Ehkä viimeinen tilaisuus pitkään aikaan pestä pyykkiä ja saada se kuivaksi ennen totisen talven tuloa.

Pappilan vieritse virtasi synkkä, ruskeavetinen joki kohti Kärmejärveä ja vähäisen kosken kohdalta se oli vielä auki. Kun Raakel oli yksinään huuhtomassa pesemäänsä papin juhlahasukkaa, kuuli hän takaansa niin voimakkaan huokauksen, että sen ääni voitti veden loiskunnan ja solinan. Hän käännähti äkisti säikähtäneenä ja siinä seiso i iso, kauhea hiisimies.

* * *

Ajat olivat pahat ja vanhan kirkkoherran voimattomuuden aikana tavat olivat metsittyneet. Muinainen pakanaus rehoitti aivan asutuksen liepeillä. Metsähiisien heimo oli sekaantunut kristittyihin ihmisiin ja asusti syrjäisissä torpissa. Hiisiläisyys näkyi selvimmin pikkulasten piirteissä ja heidän villiytenään. Uudestaan se nousi pinnalle vasta sitten, kun hiisi-ihminen tuli vanhaksi. Oikea ihminen alkaa ikääntyessään vähetä ja heikentyä, kun taas hiisi saa ruokahalua, paisuu entisestään ja kasvaa kokoa ja leveyttä. Yleensä ne lähtevät tällöin pois ihmisten ilmoilta äärimmäiseen Ruijan Lappiin tai Kuolan niemimaalle.

Yrjö Krabbe oli tulossa kotiin, mutta myöhästyi ratkaisevan hetken. Jään reunalla, virtaavan veden partaalla seiso i kamala mies, jolla oli käsissään Raakelin vaatteet. Se ei ollut raskinut hävittää hienoja hepeneitä, joita vaimo piti arkenakin aatellisen kotinsa peruina. Hiiden suu ja sotkuinen parta olivat veressä ja lisää verta oli jäällä sen jaloissa. Ei ollut epäilystäkään siitä, mitä oli tapahtunut. Peto oli tappanut Raakelin ja työntänyt uhrinsa jään alle virran vietäväksi. Verenmakuun päässyt hiisi oli kadottanut loputkin ihmisyydestään ja oli oikopäätä karkaamassa mölisten ja karjuen papin

kimppuun.

Dimitrillä oli aina käsillä ladattu kivääri ja hän ampui hiiden siihen paikkaan. Otus yritti sukeltaa jään alle, mutta voimat loppuivat kesken. Kasakka oli käynyt sotaretkillään Kaukasiassa ja monissa muissa maissa ja tiesi heti, mistä oli kysymys. Hän rutisti ja venytti ruumiin ihoa ja näytti, miten hiiden nahka on väljä kuin koiran turkki ja kehotti pappia kokeilemaan. Yrjö Krabbe ei ottanut todesta kasakan mongertamia ohjeita. Hän arveli, että ammuttu mies oli tavallinen mielipuoli ja ruho laahattiin rekikyödyllä kirkolle ja haudattiin kirkkotarhan aidan ulkopuolelle siunaamattomaan maahan, siihen mihin itsemurhaajat ja avionrikkojat kuopattiin.

Kirkkoherra oli lohduton menetyksessään, mutta uskonsa voimin hän yritti päästä siitä yli. Hän paadutti mielensä ja paneutui töihinsä entistäkin suuremmalla tarmolla.

Loppiaiselta alkoi kunnan talvi ja joki meni kokonaan jäähän. Piukaksi tallattu maa hiiden haudalla ei kuitenkaan kovettunut ja lumikin suli sen pinnalta. Multa kumpuili ja möyhisteli, vuoroin se kohosi keoksi, vuoroin luhistui syväksi kuopaksi. Dimitri seurasi tätä menoa levottomana. Hän poltti kokkoa kivikkoisella mäellä, sulatti lumen ja roudan ja antoi viedä rekikuorman kiviä haudan peitoksi, mutta se ei auttanut. Yöllä oli kuultu kivien jyrinää, kun ne vierivät pois.

Kevääseen mennessä hiiden kalmo oli jo puoliksi pinnalla eikä se näyttänyt muuttuneen miksikään. Paitsi että ryysyt olivat vettyneet rääsyiksi ja parta oli kovasti kasvanut. Kasakka toi papin suonsilmäksi sotkeutuneelle hautakuopalle ja selitti nyt jo hädissään, miten oli toimittu Kaukasuksella. Krabbe ei piitannut sen kaltaisista neuvoista. Jotain oli kuitenkin tehtävä ja hän määräsi ruumiin ylös nostettavaksi ja poltettavaksi.

Rakennettiin rovio talven lumien alla sortuneen aitan jäännöksistä ja ruho sijoitettiin sen keskelle siten, että hirsii oli sen joka puolella ainakin kaksi kerrosta. Kekoon työnnettiin kuivia ruokokimppuja ja se valeltiin tervalla. Dimitri iski tuluksilla kipinän. Pieni liekki tarttui sytykkeiksi varattuihin rohtimiin. Kasakka juoksutti niitä rovion ympäri ja tuikki ruokoja tuleen. Kokko roihahti täyteen paloon, liekit löivät korkeina ja ilmavirta lennätti kipunoita ja palavia korsiä.

Oli toimittu harkitsemattomasti. Lumet olivat menneet ajat sitten. Kevät oli ollut rutikuiva ja parastaikaa puhalsi navakka kaakkoinen. Tuli pääsi ryöstäytymään. Se levisi ylivuotisessa heinikossa, loikki ja piilotteli kunnes pääsi metsään. Väkeä oli paikalla paljon, mutta ihmisten toimia herpaannutti kauhea ulina, joka kuului rovion sisältä.

Yrjö Krabbe huusi, että kokon kuumaan sydämeen imeytyvä ilma se vain vonkui hirsien raoissa, mutta kansa kaikkosi taikauskoisen pelon vallassa. Tuossa tuokiossa tuli saavutti pappilan pihaton ja rynnisti sen pärekatolta päärakennuksen kimppuun...

Näky oli lohduton. Tuhkaa ja poroa oli kaikkialla paksut kerrokset. Hiiden ruumiista ei jäänyt luutakaan. Moni epäili, että se oli sittenkin päässyt pakoon sillä välin kun pappilaa yritettiin pelastaa. Oli kuitenkin unohdettava houreet ja ruvettava rakentamaan uutta pappilaa. Sen päätti Yrjö Krabbe pystyttää entiselle paikalleen, olihan jäljellä kiviset perustat ja talonisännät antoivat metsästä hirsii ja renkejään työmiehiksi.

Siitä tuli paha petovuosi. Sudet ja karhut saalistivat aivan asutuksen liepeillä. Ne hävittivät kokonaisia lammaskatraita ja moniaita mullikoita ja lehmiä raadeltiin. Hevoset palasivat haasta vaahtosuisina, kyljet ja kaula verillä. Jos metsään lähtevä paimen ei sanonut pelkäävänsä, häntä heti hiidenheimoiseksi epäiltiin. Hiisien syyksi kaikki pantiin ja erityisesti tämän yhden, joka ei suostunut kuolemaan, vaan riehui korvessa kuin kiljuva jalopeura. Pappi otti asian esille saarnassaan ja kehotti miehiä lähtemään metsälle jahtivoudin johdolla.

Rohkaisun vuoksi kirkkoherra Krabbe osallistui jahtiin ja mukanaan hän toi kasakka Dimitrin, jota kyllä karsaasti katsottiin, mutta toisaalta pidettiin arvossa hänen tappotantereilla hankkimansa kokemuksen tähden.

Hiiden jäljet löydettiin. Se oli kaatanut kaksikesäisen mullikan ja laahannut sitä kahden virstan matkan luolalleen Kärmejärven rantaan. Koiria hillittiin. Pelon valtaan joutuneita miehiä rohkaistiin. Pystysuorasta kalliosta lohjennut louhikko saarrettiin ja parhaat ampujat lähestyivät sitä varoen. Hiisi oli haaskalla, se kyykki paaden päällä veden rajassa. Raakana se elikon ruhoa söi, oli repinyt mahan auki ja herkutellut sisälmyksillä. Ulospäin kallistuvassa seinämässä oli sen inhottavia, verisellä kouralla piirtämiä töherryksiä.

Jahtivouti kohotti kätensä merkiksi. Suunnitelman mukaisesti hän laukaisi pyssynsä ensimmäisenä ja se oli käskynä muille, jotka alkoivat karjua ja ampuu nuoliaan ja olipa jollain heistä alkeellinen tussarikin.

Saaliinsa sotkuissa istuva hiisi kavahti ylös. Otus oli muuttunut kesän mittaan, ennen se oli ollut tavallisen pitkän ja vankan miehen kokoinen, nyt se oli elukkamaisempi, seitsemän jalan mittainen ja paksu kuin kahden hehdon tammitynnöri.

Kuulat eivät osuneet tai tehonneet, useita nuolia törrötti hiiden vaatteenaan pitämästä parkitsemattomasta lehmännahasta. Se kävi möyryten hyökkäämään suoraan kohti pappia, joka oli varomattomasti työntäytynyt eturiviin aseettomana. Koirat haukkuivat, haukkuivat hulluina. Haukkuivat. Haukkuivat. Miehet huusivat hädässä. Hiisi oli jo papin kimpussa kuin huuhkain jäniksenpojan niskassa. Vaan nyt laukaisi Dimitri tuliluikkunsa ja peto kellistyi. Yrjö Krabbe oli viisastunut sitten viime kerran ja antanut kasakan valaa luoteja kirkon hopiaisesta talriikista.

Krabbe määräsi hiiden heti nyljettäväksi. Sen luut hakattiin piilukurveellä irti toisistaan ja murskattiin. Jahtivouti miehineen sai lähteä viemään niitä kaikkiin ilmansuuntiin vähintään kahden päivämatkan päähän. Lihat poltettiin pappilan tulipalossa pelastetuista mööpeleistä kootussa kokossa Kärmejärven pienessä saarella. Pappi otti hiidentaljan haltuunsa ja vei sen kirkkoon, missä se pingotettiin levälleen ja naulattiin ovensuun permantoon talriikista taotuilla hopianauloilla. Jos siinä vieläkin hengen kipuna kyti, niin kuin arveltiin siitä ettei se tuntunut kuluvan miksikään kirkkokansan tuhansien askeleiden alla, ei pahuus kyennyt enää voimistumaan entiselleen. Talja pysyi paikallansa vuosikymmenestä vuosikymmeneen, kunnes vähin erin tapahtumien muisto haalistui ja niitä alettiin pitää legendana. Kerran taas seurakuntaan saapui uusi pappi, joka halusi puhdistaa ja uudistaa kaiken. Hän irrotti hiidentaljan ja vei sen poltettavaksi.

Mitä sen jälkeen tapahtui, sitä ei kukaan tiedä.

* * *

Yrjö Krabbe pääsi muuttamaan uuteen pappilaan jouluksi. Koko alkutalven jatkuneet pakkaset hellittivät ja tuli vesisuoja. Joki alkoi tulvia ja sen jääkansi rikkoutui kosken kohdalta Uudenvuoden jälkeisenä päivänä.

Pappi nukkui uudessa vuoteessa. Kaikki oli talossa uutta, vain muistot jäljellä. Hän heräsi siihen, että ovi kävi. Joku oli huoneessa. Kuu tuli esille pilven takaa. Hän tunsu rakkaan vaimonsa hahmon sirosta liikehinnästä. Raakel astui kohti vuodetta alastomana. Haamu se ei ollut, koska lattia narahti...

Raakel ei ollutkaan kuollut. Oliko hän juossut säikähtäneenä hiittä pakoon ja viipynyt tähän asti jossain vieraiden ihmisten tarjoamassa turvassa? Sairaana ja muistinsa menettäneenä. Kiitos Jumalan! Vastedes olen sinulle parempi mies.

Yrjö Krabbe kuiskasi: ”Raakel, sinä tulit takaisin.”

Vaimo istuutui vuoteen laidalle ja asettui pitkälleen, kaivautui miehensä viereen vällyjen alle.

”Kussas olet ollut?” pappi kysyi haluten kuulla rakkaansa äänen.

”Ei ollut taloa, ei talossa ovea, josta oisin sisään käynyt. Ei ollut jäätä joessa, ei jäässä avantoa, josta oisin ylös päässyt”, lausui Raakel suomeksi, jota ei ollut näin hyvin ennen pakoaan osannut.

Yrjö Krabbe kietoi käsivartensa puolisonsa ympärille jakaakseen lämpöään ulkoa tululle. Hänen kätensä tunnistivat Raakelin vartalon koon ja muodot, mutta jokin oli muuttunut. Jääkylmä iho oli taipuisa ja irtonainen, ikään kuin isokokoisemmalle ihmiselle kuuluva.

© Boris Hurtta 2009

Boris Hurtta on turkulainen bibliofiili ja pitkän linjan kaubukirjailija, jolta on ilmestynyt kymmeniä teoksia novellikokoelmista romaaneihin.

SAAREN PERINTÖ

Leila Paananen

~ 1. ~

*K*orkea majakka on jälleen sytyttänyt valokiilansa Kauringon laskettua, ja se pyörii tasaisesti yli levottoman vaahtopäisen meren. Läntisessä taivaanrannassa kajastaa yhä, ja taivaalla näkyy ensimmäisiä tähtiä. Ikuinen meri-tuuli huojuuttaa saaren matalia puita ja pitkää ruohoa, joka aaltoilee kahisten kuin meri. Kivien ja heiluvien ruohomättäiden seassa näkyy liikettä, siellä vilistää jokin pieni eläin hakemassa ruokaansa. Liike vangitsee Aurelian; hän jäykistyy ja tuntee sähköistyvänsä vaikka osa hänestä vaikeroi sisäisesti. Hän on nähnyt tämän unen aivan liian monta kertaa, hän tietää mitä tulee tapahtumaan muttei siltikään voi pysäyttää itseään.

Ruohon seassa näkyy taas liikettä, ja tuulen kohinankin läpi Aurelia kuulee heikkoa rapinaa. Hän lähtee hiipimään hitaasti ja äärimmäisen varovasti eteenpäin välittämättä mistään muusta kuin vaimaan äänen aiheuttajasta. Hänen hännänpäänsä värähtelee kiihtymyksestä. Saalis on lähellä, aivan lähellä, se on syventynyt kaivelemaan kivenjuurta eikä aavista mitään

Aurelia jäähmettyy paikoilleen silmät ja korvat naulittuna kohteeseen. Jännitys kasaantuu ja kasaantuu, kunnes hän viuhtoo hännällään ja polkee takajaloillaan maata. Kohta, kohta, kohta... Eläin liikahtaa taas ruohon seassa, ja silloin Aurelia räjähtää toimimaan – hän syöksähtää eteenpäin, iskee molemmat etutassunsa täsmälleen maaliin ja alkaa leikkiä saaliilla kiihtyneen riemuissaan. Hän paistaa pökertyneen saaliinsa ilmaan ja näkee majakankiilan valossa kuinka se potkii ohuilla koivillaan ja räpistelee hyödyttömällä pikku siivillään.

Aurelia säpsähti hereille sohvanurkassa, hän sätki hetken ja jäi sitten kyyhöttämään vapisten paikalleen.

- Aurélie... Voi Aurélie... Se oli Renard, joka oli noussut työtuolistaan ja kurottui nyt silittämään Aurelian turkkia. Aurelia köyristi selkäänsä kättä vasten.
- Näitkö taas sen unen?
- En voi sille mitään, Aurelia valitti ja nuoli toisen

Kuva: © Thesupe87 / Dreamstime.com 2009

etutassunsa sivua. Se ei tehnyt juuri kasvaneelle karvalle yhtään hyvää, mutta rauhoitti häntä. Hän ravisteli päätään nopeasti. – Se on niin hirveää.

Renard hymyili rauhoittavasti ja istui hänen viereensä jatkaen silittämistä; hänen karheat sormensa silittivät Aureliaa otsalta ja korvien välistä ja sitten pitkin niskaa ja selkää. Mies tuoksui tutulta ja hyvin rauhoittavalta.

– Koska oikein saan sinun kalloosi mahtumaan, ettei se ole sinun vikasi? Et voi kantaa syyllisyyttä tällaisesta. Oikeat syylliset ovat me ihmiset, me olemme täysiä idiootteja.

Renard oli oikeastaan oikeassa, Aurelia tiesi sen. Mutta hän ei pystynyt unohtamaan sitä pientä majakkasaarta, hän näki sen kulottuneet heinikot ja tuulentuivertamat puut melkein joka kerta kun sulki silmänsä.

– Tietoisuus on joskus kauhea taakka, Renard sanoi hiljaa ja silitti taas sormellaan Aurelian otsaa. – Minä tiedän sen. Toivottavasti et ole katkera meille – siitä mitä me olemme tehneet.

– En... Aurelia huokasi. Mutta olisitte voineet poistaa meiltä saalistusvaiston samalla. Tai ainakin vaimentaa sitä.

– Kissa ei ole kissa ilman sitä, Renard vain virkkoi, mikä sai Aurelian liikahtamaan ahdistuneena. Kissa oli pelkkä saalistuskone, sitäkö Renard yritti sanoa? Että jos metsästysvaiston poisti, jäljelle ei jäänyt mitään? Renardin kosketus muuttui varovaisemmaksi. – Aurélie... Tarkoitan, että se on se voima joka kannustaa teitä eteenpäin. Se kanavoituu joksikin muuksi kuin tuhoamiseksi. Aivan samalla tavoin kuin ihmisillä.

Aurelia ei sanonut mitään, huihoi vain hännällään levottomana ja ärsyyntyneenä. Ei ihmisellä ollut aitoa metsästysvaistoa, alkuihminen ei ollut ollut mikään petoeläin vaan samanlainen sekasyöjä kuin rotta. Renard nojautui vähän taapäin sohvalla ja katsoi Aureliaa vakavana.

– Aurélie, olen huolissani sinusta. Et ole maalannut aikoihin.

Aurelia tunsu ärsyyntynyt vain kasvavan sen kuullessaan, hänen häntänsä viuhkoi eestaas entistä nopeammin.

– Oletteko te niin huolissanne siitä etten tuota myyntiin tauluja yhtä tasaista tahtia kuin muut uskissat?

– En minä sitä tarkoittanut. Renardin ääni pysyi matalan rauhallisena. – Aurélie, se saisi olosi varmasti paremmaksi. Jos tämä jatkuu, Geneviève ottaa sinut tutkittavaksi.

Aurelia värähti sen kuullessaan; häntä inhotti pelkkä ajatuskin.

– Hyvä on sitten, hän alistui. – Voin minä yrittää... mutta en lupaa saada mitään aikaiseksi.

Renard hymyili selvästi helpottuneena.

– Hienoa, en muuta pyydäkään. Iltapäivällä vaikka? Pidän huolta että kaikki on valmiina sinua varten, saat oman huoneen käyttöösi.

Aurelia ei sanonut siihen mitään, vaan kääpertyi pienelle kerälle sohvannurkkaan ja laski pänsä huokaisten takajalkojensa päälle kun Renard nousi vihdoon ja palasi jälleen päätteensä ääreen. Hän tiesi kyllä että häntä pidettiin omituisena ja että hänestä oltiin huolissaan. Hän ei ollut maalannut ollenkaan sen jälkeen kun oli saanut tietää –

Mikään ei ollut enää niin kuin ennen. Hän oli niin nauttinut maalaamisesta, uusien asioiden oppimisesta ja elämästä ylipäänsä, huolimatta siitä että niin monet ihmiset olivat sitä mieltä että he olivat epäsiiköitä, huolimatta siitä että uskissoja vastaan osoitettiin mieltä aina silloin tällöin instituutin muurien ulkopuolella, samalla tavalla kuin uussimpansseja ja uusdel-fiinejä vastaan Amerikassa.

Mutta sen jälkeen kun Aurelia oli saanut tietää siitä pienestä majakkasaaresta, mikään ei ollut enää ollut niin kuin ennen. Kaikki käskivät häntä lopettamaan murehtimisen ja jatkamaan elämäänsä, mutta hän ei pystynyt siihen vaikka tiesi että sekä kissat että

ihmiset vieroksuivat häntä. Pikkulintujahan oli maailma täynnään, eivät ne kaikki olleet mihinkään kadonneet eivätkä tulisi katoamaan. Mitä siitä jos yhdenlaisia pikkulintuja ei ollut enää olemassa? Sehän oli tapahtunut jo melkein kaksisataa vuotta sitten, harvoja ihmisiä ja vielä harvempia uskissoja sellaiset muinaiset pikkuasiat kiinnostivat.

– Älä murehdi vaan poistata implanttisi ja anna itsesi tulla kiimaan, yksikin kissa oli häntä neuvonut. – Se saa sinut varmasti unohtamaan murheesi.

Se ehdotus ei kuitenkaan kiinnostanut Aureliaa ollenkaan. Hän oli jo aikoja sitten päättänyt kokea ensimmäisen kiimansa vasta sitten kun – tai tätä nykyä pikemminkin jos – hänen annettaisiin tehdä joskus pentuja.

Kaikki oli tosiaan valmista, niin kuin Renard oli lupannut. Aurelia pujahti huoneeseen ja sulki oven tiukasti takanaan, sillä hän oli kuullut Marcellinen käytävässä eikä missään nimessä halunnut häntä paikan päälle palvelemaan. Marcelline oli keskuksen ihmisistä omituisin, ainakin Aurelian mielestä, sillä tämä oli omistanut elämänsä täydellisesti uskissoista huolehtimiseen. Hän teki kissojen puolesta mitä tahansa ja totteli juuri puhumaan oppineiden pentujenkin oikkuja mielellään. Hän jopa tappoi hiiriä kissojen ruoaksi vaikka Aurelia tiesi että se inhotti häntä.

Huone oli puhtaan valkoinen, niin kuin kaikki keskuksen maalaushuoneet. Aurelia istahti lähelle ovea ja nuuhki ilmassa leijuvaa tuoreen maalin hajua. Se ei hänen hämmästyksensä tuntunutkaan vastenmieliseltä vaan itse asiassa houkuttelevalta. Hän käänsi päätään ja näki seinään kiinnitetyn laajan paperin ja sen alla lattialla maaleja valmiiksi laitettuina mataliin astioihin, jotka oli laitettu matalille liikutettaville tasoille.

Aureliasta tuntui siltä kuin hänen ruumiinsa olisi toiminut itsekseen; hän huomasi vähän ajan päästä lähteneensä tassuttelemaan kohti maaleja. Maalatessa ei saanut ajatella liikaa, hän muisti emonsa Melisanden kerran sanoneen, ja se piti paikkansa. Hän antoi tassujensa toimia, ne työnsivät vääränlaiset maalialustat pois päin ja keräsivät oikeansävyiset sopivaan kohtaan seinän vierustalle paperin alle.

Sitten hän istahti taas hetkeksi ja jäi tuijottamaan tyhjää valkoista paperia edessään. Se oli niin *tyhjä*, se

Kuva: © Debbie Hudson/ Dreamstime.com 2009

suorastaan huusi maalia päälleen. Kun unessa Aurelia nousi, kastoi toisen etutassunsa maaliin ja aloitti.

– Olosi on parempi, eikö? Renard kysyi illansuussa kun osui paikalle juuri kuin Aurelia oli syömässä. Aurelia vain nyökkäsi pureskellen samalla lihanpalaa. Maalaussessio ei ollut kestänyt kauaa mutta oli saanut hänen ruokahalunsa heräämään. Huoneenlämpöinen tuore häränpaisti maistui herkulliselta, eikä hän jaksanut välittää edes siitä, että Renardista huokui edelleen huolta. Eikö tälle riittänyt se että hän oli maalannut?

– Näin taulusi äsken, Renard aloittikin sitten ja kyykistyi alas lattialle Aurelian lähelle. Hänen äänensä oli miettelias. – Se on kovin synkkä ja energinen... Onko sinulla sille nimeä?

Aurelia ei vastannut heti mitään, vaan pureskeli ja nieli viimeisen lihapalan.

– *Xenicus*, hän sanoi sitten ja lähti astelemaan tiehensä ennen kuin Renard ehtisi kommentoida mitenkään. Hän tunsi Renardin katseen takapuolessaan ja kiihdytti kulkunsa raviin. Hän suunnisti lopulta ulko-ovelle ja pujahti siitä pihan puolelle, jossa hän näki joukon uuskissoja oleilemassa ja leikkimässä. Lähimpänä lojui harmaaraitainen Apollinaire ilta-auringon paisteessa pylvään juurella, ja he nuuhkivat toistensa kuonoa tervehdykseksi.

– Olet ollut maalaamassa vihdoin, vanha kolli virkkoi sitten maalinhajun tuntiessaan ja haukotteli leveästi. – Hyvä.

Aurelia ei sanonut mitään, nuoli vain hetken kollin naamaa kehräten ja nauttien läheisyydestä. Hän olisi kenties jäänyt siihen itsekkin loikoilemaan ja nauttimaan lämpimästä kesäillasta, mutta heidän luokseen pelmahti joukko pentuja, jotka hyppelivät heidän ympärillään ja päälläänkin. He olivat niin iloisia ja huolettoman energisiä, että Aureliakin innostui lopulta ja lähti heidän kanssaan takaa-ajoleikkiin pihanurmelle.

– Mennään yläterassille metsästämään hiiriä! yksi pennuista keksi sitten vähän ajan päästä. – Tulkaa, Lothaire, Sévérine, Donatien! Tule sinäkin, Aurélie!

– Ei, Aurelia vastasi vähän liiankin terävästi. – En taida nyt, minä söin juuri.

Hän karisti pennut seurastaan ja suorastaan pakeni paikalta oman penkkinsä luo ja hyppäsi sen päälle. Häntä puistatutti, ja hän rojahti penkin auringossa lämmennyttä puupintaa vasten ja alkoi nuolla turkkiaan. Hän pakotti lipaisunsa pysymään hitaina ja rauhallisina, vaikka tunsi kuinka hänen mielensä yritti palata vanhoihin tottumuksiin. Saatuaan tietää siitä majakkasaaresta hän oli nuollut itseään hysteerisesti päiväkausia niin että oli saanut turkkiinsa kaljuja kohtia ja oksennellut karvapalloja, ja ainoastaan Renardin suojele oli estänyt häntä joutumasta Genevièven syyniin.

Hän vaihtoi asentoa ja nuoli toista kylkeään miettien taas äskeisiä pentuja. Hänen mielestään oli käsittämätöntä, että monet uuskisat halusivat metsästää itse oman ruokansa. Hän itse ei ollut koskaan halunnut tehdä niin, vaan oli salaa kateellinen ihmisille, jotka

tulivat halutessaan toimeen täysin lihattomalla ruokavaliolla.

*

Laurence seisoj hiljaa omalla paikallaan. Harjoitussalin oikeassa reunassa Ingridin vieressä ja kuunteli silmät kiinni kuinka heidän uuden tanssiesityksensä musiikki alkoi hitaan rauhallisina pianosävelinä. Ne kaikuivat salissa yksitellen, ja Laurence näki mielessään niiden putoilevan kuin sadepisarat. Sitten niiden seuraan liittyivät jousien tummat nauhat, sitten tuli pieni tauko, ja sen jälkeen matala miesääni aloitti hitaasti musiikin päälle: ”*Kun Debussy kuoli sateisessa Pariisissa germinalin 5. vuonna 126, saksalaiset pommittivat sitä parhailtaan.*”

Laurence kadotti jälleen itsensä tanssiessaan, hänelle kävi niin joskus kun musiikki oli yhtä kaunista kuin nyt. Hän upposi siihen ja unohti hetkeksi kaiken, myös Stéphanen lähdön ja muut murheensa. Oli olemassa vain musiikin liike ja hänen liikkeensä; he olivat viimein edistyneet harjoituksissaan siihen pisteeseen, ettei heidän ohjaajansa Étienne enää juurikaan keskeyttänyt heitä, vaan korkeintaan huuteli ohjeita ja huomautuksia ja antoi ryhmänsä tanssia vähintään ensimmäisen osan loppuun asti.

– Oikein hyvä, tytöt! Étienne taputti käsiään nopeasti. – Muistakaa rytmi. Gwenaëlle, muista käsivarret! Laurence, älä haaveile vaan pysy muiden tahdissa!

Laurence yritti terästäytyä ja näki ympäri pyörähtäessään kuinka Irène väläytti hänelle hymyn ennen kuin tanssi vei heidät taas toisistaan pois päin.

Musiikki oli liian kaunista, Laurence mietti itsekseen. Hän oli monesti tanssinut mitäänsanomattoman tai joskus jopa epämiellyttävän musiikin tahtiin, mutta ei koskaan näin kauniin; se sai hänet unohtamaan kaiken muun. Hän oli oikein hyvillään siitä, ettei esityksen musiikki koostunut pelkästään Debussyn omasta tuotannosta, vaikka tämä suuri ranskalainen säveltäjä heidän aiheenaan olikin. Laurence nimittäin piti suuresti tästä Étienneen löytämästä vähän uudemmasta Debussy-aiheisesta

musiikista. Tanssiprojekti *Le sacré égoïsme de la génie* oli alkanut jo keväällä; ensi-ilta oli tarkoitus pitää kuukauden päästä, juuri sinä päivänä kun säveltäjän syntymästä tuli kuluneeksi kaksi vuosisataa.

Kun harjoitukset olivat päättyneet siltä illalta, Irène houkutteli Laurencea mukaansa kahville.

– Sinä kuitenkin istuisit yksinäsi kotona tällaisena kauniina kesäiltana.

Laurence hymyili Irènen sanoille, sillä alkukesä oli ollut jälleen viileä ja sateinen, ja ilmat olivat alkaneet lämmentä vasta jokunen viikko sitten. Oli hyvinkin mahdollista, että tänä vuonna thermidorista tulisi vaihteeksi nimensä veroinen kuu.

– Tule vain, Laurence. Saisit ajatuksesi pois Stéphanesta.

Nimen kuuleminen sai kaiken rysähtämään taas Laurencen mieleen. Irène näki hänen ilmeensä muuttuvan ja puristi hänen kättään.

– Olen pahoillani... Mutta on hyvä merkki, ettet enää ajattele häntä koko ajan, eikö?

Lämmin kesäilta oli saanut pariisilaiset liikkeelle, ja katukahviloiden terassit olivat täynnä väkeä. He joutuivat tyytymään sisätiloihin, mutta löysivät sentään mukavan nurkkapöydän ja istuivat juomineen alas.

– Älä murehdi, Irène virkkoi sitten kahviaan sekoittaen. – Stéphane ei ollut se oikea, oli hyvä että hänen oikea karvansa paljastui nyt eikä myöhemmin. Sinussa tai sinun vanhemmissasi ei ole mitään vikaa, vika oli hänessä.

Laurence ei osannut sanoa siihen mitään. Hän ei ollut paljastanut koko salaisuuttaan edes Irènelle. Hänen vanhempansa olivat aina teroittaneet hänelle, että hänen täytyisi olla varovainen ja mieltiä kenelle kertoisi itsestään ja kuinka paljon. Mutta hän oli luullut että Stéphane pystyisi hyväksymään asian ja rakastaisi häntä siitä huolimatta. He olivat puhuneet kihloihin menemisestä, eikä Laurence ollut halunnut jättää heidän välilleen salaisuuksia.

Se oli ollut ensimmäinen kerta kun hän paljasti kaiken. Irènekkin luuli että Stéphane oli lähtenyt koska Laurencen molemmat vanhemmat olivat miehiä. Se ei kuitenkaan pitänyt paikkaansa; Stéphane oli tavannut Laurencen isät pari kertaa, ja vaikka hän olikin kenties ollut keskimääräistä konservatiivisempi, asia ei ollut

ollut hänelle mikään ylitsepääsemätön ongelma.

Siksi paljastuksen aiheuttama järkytys olikin tullut Laurencelle täytenä yllätyksenä. Hän muisti yhä millainen kauhun ja inhon ilme Stéphanen kasvoille oli noussut, kun tämä oli tajunnut mistä oli kyse. Se oli saanut hänet tuntemaan itsensä likaiseksi, vaikka hän tiesi ettei hänessä ollut mitään vikaa. Hän oli täysin normaali nuori nainen. Miksei Stéphane ollut voinut ymmärtää sitä? Stéphaneakin oli muokattu, se tehtiin nykyään käytännöllisesti katsoen kaikille lukuun ottamatta vanhoillisia fanaatikkoja, jotka olivat vakaasti sitä mieltä, ettei edes tappavia tauteja aiheuttavia geenivirheitä saanut korjata.

– Katso, Irène virkkoi keskeyttäen hänen mietteensä.
– Täällä on julisteita niiden uuskissojen tekemistä maalauksista.

Laurence tiesi että Irène yritti saada hänet ajattelemaan jotain muuta. Sen vuoksi hän käänsi tottelevaisesti päätään ja vilkaisi kahvilan seiniä. Niillä roikkuvat julisteet olivat tosiaan sen näköisiä, että ne oli maalattu pelkillä tassuilla. Osa oli ihan mukiinmeneviä väreiltään ja sommittelultaan ja osa hyvin outoja tuhruja.

– Minusta ne ovat jotenkin karmivia, hän sanoi sitten ja keskittyi taas kahvikuppiinsa. – Ne kissat siis.

– Niinkö sinusta? Ei niistä mitään haittaakaan ole. Ja ne pysyvät kyllä siellä kotikartanossaan; eivät ne täällä kaduilla juoksentele.

– Ne ovat niin oudon näköisiä isoine päineen. Minä luin jostain, että sen takia ne eivät pysty synnyttämään pentujaan luonnollista tietä, vaan ne on aina leikattava ulos.

– Voi olla... Mutta ne taulut kyllä menevät kuin kuumille kiville. Minusta ne ovat kiehtovia, minullakin on yksi juliste itselläni.

Laurence ei viitsinyt sanoa siihen mitään, mutta hän mietti mitä sitten mahtaisi tapahtua kun muoti muuttuisi eikä kissainstituutti saisi enää rahaa tauluistaan. Miten uuskissoille kävisi jos instituutti menisi konkurssiin? Alphonse Sallés, toinen uuskissojen luojuista, oli jo kuollut vanhuuttaan, mitä sitten tapahtuisi kun hänen leskensä Genevièvekin kuolisi?

~ 2. ~

— Aurélie. Ole kiltti ja tule alas.
Aurelia puristi kyntensä vielä tiukemmin puun kuoreen eikä suostunut hievahtamaan. Aurinko oli jo laskenut ja pihametsikössä alkoi olla jo aika hämärää, eikä hän erottanut oksien lomasta enää paljoakaan. Tavallinen kissa näkisi paljon paremmin, kävi hänen mielessään. Uskissoilla oli kenties paljon parempi värinäkö, mutta nyt se ei paljoa lohduttanut.

– Täytyykö minun hakea palokunta, mitä? Renard yritti vitsailla puun juurella, mutta Aurelia vain puristi silmiään kiinni ja rukoili että Renard häipyisi. Kaikki muut olivatkin jo luovuttaneet. Puun lehtiä kahisuttavan tuulen lomasta kuului liikehdinnän ääniä eikä sitten muuta kuin Renardin hengitys.

– Aurélie, Renard aloitti taas, ja hänen äänessään kuului huoli. – Sinun ei tarvitse tulla alas, mutta ole kiltti ja puhu minulle. Minä pyydän.

Aurelia vavahti.

– Niiden mielestä se on *söpöä!* hän huusi sitten. – Että joku kissa murehtii niin jotain lintua!

Renard huokasi syvään puun juurella, nyt Aurelia erotti siellä jotain liikettäkin.

– Maalauksesi tosiaan herätti huomiota. Mutta olisiko meidän pitänyt olla vastaamatta kun toimittajat kysyivät mitä sen nimi merkitsee? Nyt yleisökin tietää mitä siellä saarella tapahtui.

Aurelia vaikeroi.

– Minä en halua puhua niiden kanssa. En yhdenkään.

– Tietenkään sinun ei tarvitse, jos et halua.

Helpotus virtasi Aurelian sisuksiin. Hänellä oli nälkä ja jano ja kuuma ja häntä väsytti.

– Aurélie, Renard sanoi vähän ajan päästä. – Ole kiltti ja tule alas. Minun niskani väsy.

Aurelia huokasi taas ja lähti viimein hivuttautumaan alaspäin pitkin puun karheaa runkoa. Renard seiso puun juurella ylöspäin katsellen ja auttoi häntä varovasti kun hänen kyntensä lipsuivat irtoilevassa puunkuoreessa. Aurelia takertui häneen kun hän aikoi selvästikin laskea hänet maahan, joten lopulta Renard lähti astelemaan puiston poikki kohti päärakennusta Aurelia käsivarrellaan.

Lämmin tuuli ei ollut tyyntynyt auringonlaskussa, vaan pikemminkin voimistunut, ja Aurelia haistoi ilmassa ukkosen ja sateen, mikä sai hänen mielialansa

huononemaan entisestään. Instituutin laajat sisätilat lasipuutarhoineen olivat toki viihtyisät, mutta eivät missään nimessä voittaneet ulkoilmaa varsinkaan nyt kun ilma oli ollut päiväkausia ihanan lämmin.

*

Laurence istui myöhään illalla ullakkoasuntonsa pienen parvekkeen kynnyksellä lämpimän tuulen tuivertaessa hänen hiuksiaan ja pyyhki kyyneliä kasvoiltaan. Hän oli päättänyt ettei enää itkisi Stéphanen takia, mutta tullessaan kotiin sinä hikisenä iltapäivänä hän oli nähnyt että hänen oveaan oli potkittu ja siihen oli kirjoitettu isoin kirjaimin ”Hirviö”. Laurence oli tunnistanut Stéphanen käsialan välittömästi. Asiassa pahinta olikin nimenomaan ne tutun muotoiset kirjaimet. Ne olivat saaneet hänen mahansa kouristumaan pelosta ja tuskasta hänen yrittäessään hangata niitä näkymättömiin. Tuolla samalla käsialalla Stéphane oli aikaisemmin kirjoittanut hänelle vanhanaikaisiin pikku kortteihin rakkaudentunnustuksia.

Laurence nyyhkäisi taas ja kiersi kätensä polviensa ympäri. Stéphane oli rakastanut häntä tosissaan, aivan varmasti. Miksei hän siis ollut voinut hyväksyä tyttöystävänsä sellaisena kuin tämä oli? Mitä jos Stéphane levittäisi hänen salaisuuttaan kaikkialle? Miten hän oli päässyt alaovesta sisään?

Laurencen teki jälleen mieli mennä soittamaan vanhemmilleen ja kertoa mitä oli tapahtunut, mutta pidättäytyi siitä. Hän ei missään nimessä halunnut isiensä tuntevan syyllisyyttä. Heillä ei ollut mitään syytä tuntea mitään sensuuntaista, he eivät olleet tehneet mitään laitonta tai väärää. Eivät mitään.

Jossain pimeydessä ja hyvin kaukana kumisi vaimea ukkonen, mikä sai hänet havahtumaan epätoivostaan. Hellettä olikin kestänyt jo viikon päivät ilman helpotusta; oliko viimein tulossa ukkosmyrsky? Hän nousi silmiään pyyhkien ja nojasi kaiteeseen, mutta ei erottanut kaupungin valojen ja huminan seasta mitään. Ukkospilvi oli vielä jossain kaukana.

Laurence asteli takaisin sisälle, laittoi musiikkia soimaan ja tuulettimen päälle ja istahti sitten päätteensä ääreen. Hän halusi nyt jotain uutta ajateltavaa. Hän ei halunnut enää miettiä Stéphanea tai sitä kuinka saisi tussinjaljet kokonaan ovestaan vai joutuisiko maalaamaan sen uudelleen.

Hän selaili uutisia, mutta ne tuntuivat niin masentavilta – pommi-iskuja, vesimellakoita, iänikuisia selkkauksia pohjoisessa – että hän siirtyi nopeasti kulttuuriuutisiin, joissa olikin paljon mielenkiintoista luettavaa. Hän hyräili samalla taustamusiikkinsa mukana tuntien olonsa vähitellen piristyvän ja kurtisti sitten kulmiaan kun näki otsikoiden joukossa sanat *Uuskissan Taulunaihevalinta Yllätti*. Isoja alkukirjaimia viljelevä tyyli ärsytti Laurencea, mutta hän päätti kuitenkin vilkaista taulua. Se olisi uudesta aiheestaan huolimatta taatusti aivan samannäköinen kuin ne julisteet siellä kahvilassa, hän mietti.

Maalaus oli tosiaan samanlainen värimössö, ja kaiken lisäksi värit olivat hyvin synkät: tummaa harmaanvihreää, tummaa harmaansinistä, seassa vaaleampia harmahtavia läiskiä. Kuka tuonkin ostaisi kotinsa seinälle? Taulu oli rumin uuskissan luomus minkä hän oli ikinä nähnyt, ja uutisen mukaan sen oli maalannut Aurelia-niminen nuori uuskissa.

Aurelia. Laurence jäi katsomaan nimeä ihmeissään. Miten kissa jolla oli noin kaunis nimi saattoi maalata jotain noin rumaa? Itse kissakin oli kaunis ainakin väreiltään; kuvasta näkyi että sillä oli valkoisessa turkissaan mustia ja oransseja laikkuja. Lisäksi kuvatekstissä kerrottiin, että kissa piti klassisesta musiikista, varsinkin Krögeristä ja Debussystä. Laurence hymähti sille, mutta sitten hänen katseensa osui taas taulun nimeen *Xenicus*. Mitähän se tarkoitti? Kissalla oli latinalainen nimi, joten se nimesi taulunsakin latinaksi?

Laurence oli jo siirtä muihin aiheisiin, mutta hän epäröi tahtomattaan uteliaana ja luki lopulta koko artikkelin. Päästyään loppuun hän jäi tuijottamaan ruutua.

Taulu oli nimetty jonkin uusiseelantilaisen lintulajin mukaan, jonka kissat olivat tappaneet sukupuuttoon joskus kauan sitten. Ja tämä tieto vaivasi tätä uuskissaa; se murehti asiaa niin että oli maalannut sen taulun. Tekstissä oli selvä huvittunut yleissävy, mikä sai Laurencen olon entistä oudommaksi. Ennen kuin hän tajusikaan, hän alkoi hakea lisätietoja siitä linnusta ja löysi hetkisen etsinnän jälkeen lyhyen artikkelin.

Stephens-saaren peukaloinen (*Xenicus lyalli*)

Pieni Stephens-saari (2,6 km²) Uuden-Seelannin eteläsaaren pohjoiskärjessä oli maailman pienimmän lentokyvyttömän lintulajin viimeinen turvapaikka, kunnes sinne rakennettiin majakka vuonna 102 (englantilaisen

ajanlaskun mukaan 1894). Saman vuoden aikana majakanvartijan Tibbles-niminen kissa tuhosi ja tappoi koko lajin sukupuuttoon. Yksikään lintutieteilijä ei nähnyt lintua elävänä, vaan siitä on muistona ainoastaan kissan pyytämien lintujen nahkoja. Majakanvartijan kertoman mukaan lintu juoksi kuin hiiri eikä osannut lentää. Sen elintavoista ei tiedetä paljoakaan, mutta sen on arveltu liikkuneen hämärissä ja syöneen hyönteisiä. Sen nokan pituus oli 12 mm, siipien 46–49 mm ja pyrstön 17 mm, höyhenpuku oli yleisväritään oliivinvihreän ruskea –

Laurence keskeytti lukemisen ja tuijotti ruutua kauhuissaan. Taulu-uutisen teksti oli ollut väärässä puhuessaan kissojen tappamasta lintulajista. Se oli ollut yksi ainoa kissa. Yksi ainoa! Järkyttyneenä hän sulki päätteen ja nousi ylös, ja juuri samalla hetkellä avoimesta parvekkeen ovesta kaikui kumea ukkosenjyrinä, joka rullasi pitkään ympäri taivasta ja kaikui talojen kiviseinistä. Laurence astahti parvekkeelle ja katseli taivaalle, jota peittävät paksut pilvet heijastivat vaaleanpunervina kaupungin valoja. Vähän ajan päästä niiden seassa jyrähti uudestaan.

Ukkonen oli jo lähellä, Laurence pystyi haistamaan sen. Ilma oli tukahduttavan kuumankostea ja tuuli oli äkisti tyyntynyt täysin. Oli oudon hiljaista arki-illaksi; koko kaupunki tuntui vain odottavan koska taivas repeäisi.

Laurencekin istui alas kynnykselle odottamaan ja kiersi kätensä polviensa ympäri. Hänen ajatuksensa

siirtyivät kahden kohteen välillä, uudestaan ja uudestaan edestakaisin. Stéphane. Aurelia. Stéphane, joka oli käynyt hänen ovensa takana. Aurelia, joka murehti erään pikkulinnun kohtaloa. Pikkulinnun, jonka lajia oli kohdannut tuho yhden ainoan kissan takia. Mitä Stéphane seuraavaksi tekisi? Ottaisiko hän kohteekseen myös Laurencen vanhemmat? Mitä se majakanvartija oli oikein ajatellut? Miksi hän oli tuonut mukanaan kissan? Seuraksi? Mitä jos Stéphane alkaisi vainota häntä tosissaan? Oliko se majakanvartija ollenkaan tajunnut jälkepäin mitä oli tehnyt?

Jyrinä muuttui äänekkäämmäksi hetki hetkeltä, ja salamamat alkoivat välkehtiä tummalla taivaalla. Ilma muuttui paksuksi ja sähköiseksi, ja sitä oli vaikea hengittää.

Sitten äkisti ilmestyi raju tuulenpuuska, se tempoi kadun varressa kasvavia puita niin että niiden suhina muuttui nopeasti kohinaksi. Laurence piteli kynnyksestä kiinni kun tuuli raastoi hänen hiuksiaan ja parvekekukkiaan niin että yksi ruukuista kaatui. Samassa salama räpähti aivan pään päällä niin että hänen korvansa menivät lukkoon, ja heti sen jälkeen alkoi kaatosade.

Se oli raju myrsky; tuuli pieksi vettä ja rakeita parvekkeelle niin että lopulta Laurencen oli pakko kantaa kukkansa suojaan ja vetäytyä sisätiloihin. Hän laski märät kukkaruukut lattialle ja jäi seisomaan ovenrakoon hengittäen samalla sisäänsä kostea ilmaa, joka tuoksui märälle pölylle ja märälle ruoholle. Salamamat välähtelivät nyt melkein tauotta, ja niiden jyrinä sai lasit helisemään. Laurence nojasi poskeaan ovenkarmiin nauttien myrskystä. Hän oli aina pitänyt rajuilmoista, kunhan ei sentään joutunut kohtaamaan niitä ulkosalla.

~ 3. ~

Aurelia torkkui kiipeilyhyllyn pehmeässä kolossa Léontinen ja parin pennun kanssa kun kuuli Renardin kutsuvan häntä jossain alhaalla. Hän liikahti ja haukotteli ja kurkisti sitten aukosta. Renard seiso vähän kauempana katsellen etsivästi ympärilleen häntä huomaamatta ja näytti siltä että jatkaisi etsintäänsä jostain muualta. Hetken ajan Aurelian teki mieli vetäytyä takaisin piiloon, mutta pujahti lopulta hyllylle ja naukaisi:

– Täällä.

Renard asteli lähemmäs näyttäen helpottuneelta ja

katsoi ylös häneen.

– Aurélie, sinulle on tullut kuvaviesti.

Aurelian häntä alkoi saman tien viuhkoa, hän ei pitänyt ilmoituksesta yhtään. Hän oli kuvitellut, että se hänen taulunsa aiheuttama kohu olisi jo laantunut. Hänen elämänsä oli juuri palannut ennalleen, hän oli jopa maalannut joitain tauluja eikä ollut nähnyt painajaisiakaan kovin usein.

– Aurélie, Renard jatkoi ja nosti kättään kuin peläten että Aurelia peräytyisi takaisin koloon. – Se ei ole toimittajalta. Ne viestit minä olen tuhonnut, niin kuin pyysit. En olisi tullut häiritsemään, jollen olisi sitä mieltä että tämä sinun kannattaa katsoa.

Aurelia istahti kummissaan hyllylle.

– Keneltä se on?

– Eräältä opiskelijalta... joka on myös tanssija.

Aurelia nyki häntäänsä kahden vaiheilla. Hän luotti kyllä Renardiin, tietysti.

– Mitä asiaa hänellä on?

Renard hymyili salaperäisesti.

– Hän haluaa kertoa sinulle jotain.

Aurelia hämmästy. Hän oli kuvitellut että tämä nainen – niin kuin kaikki muutkin – halusi kysellä. Uteliaana vastoin tahtoaan hän hypähti karhealle kiipeilypylväälle ja laskeutui lattialle.

Renard vei hänet työhuoneeseen, jossa ei ollut sillä hetkellä ketään, mutta jossa oli hajuista päätellen ollut vähän aikaa sitten pentujen oppitunti. Aurelia hyppäsi jakkaralle, ja Renard kumartui päätteen ääreen hakemaan viestiä esille.

– No niin... Tässä.

Renard siirtyi kauemmas ja istui alas, ja Aurelia puolestaan painoi tassullaan näppäintä. Kohta ruutuun ilmestyi tummatukkainen nuori nainen, joka istui tuolilla kirjahylly takanaan ja katsoi kameraan vakavan ja hieman hermostuneen näköisenä. Hän oli hoikka ja kaunis, sikäli kun Aurelia pystyi arvioimaan.

– Aurelia, nainen aloitti, ja Aurelia pani tyytyväisenä merkille, että Laurence käytti oikeaa muotoa hänen nimestään. – Minä olen Laurence de Roussy. Et tunne minua, mutta päätin tehdä tämän viestin... sillä minä...

Laurence epäröi hetken ennen kuin huoahhti ja jatkoi.

– Minä luin sinun tekemästäsi taulustasi ja siitä linnusta. Ja halusin vain kertoa että se pieni saari on jäänyt vaivaamaan minuakin, en ole pystynyt olemaan

ajattelematta sitä. Että siihen riitti vain yksi ainoa kissa.

Tuttu epätoivo kouristi Aurelian sisuksia. Se oli niin pieni saari ja lintuja oli ollut niin vähän, että enempiä ei ollut tarvittu.

– Aurelia, Laurence jatkoi. – Ole kiltti äläkä murehdi. Se ei ollut sen kissan syy. Perimmäinen syy kaikkien kesykissojen aiheuttamien vahinkojen takana on ihminen.

Laurence vaikeni hetkeksi, ja sitten hän hymyili.

– On minulla syykin miksi oikein tein tämän viestin. Minä... Minä olen parin viime viikon ajan tutkinut enemmänkin näitä lintujen sukupuuttoja, se... se on auttanut minua olemaan ajattelematta omia murheitani. Voi olla että olet jo kuullutkin tästä uutisesta, mutta tiedätkö että Amerikassa on meneillään kloonausprojekti, jossa aiotaan palauttaa eräs sukupuuttoon kuollut papukaijalaji uudestaan henkiin?

Aurelia hörästi korviaan ja tunsi silmiensä laajenevan.

– Kun kuulin tästä, ajattelin heti sitä *xenicus*-peukaloista, Laurence virkkoi ja hymyili taas. – Siitähän on olemassa säilöttyjä nahkoja jossain museossa, joten geneettistä materiaalia on tallella.

Sähköistyneenä Aurelia nousi jakkaralla seisomaan. Laurence oli tosiaan aivan oikeassa!

– Liitän tähän mukaan sen eläintarhan yhteystiedot, Laurence jatkoi, ja ruudun alalaitaan ilmestyi tekstiä. – Ajattelin laittaa sinne viestin ja kertoa siitä majakkasaaresta. Ehkä sinäkin voisit tehdä samoin. Toivotan kaikkea hyvää sinulle.

Sen sanottuaan Laurence nousi hyvin sulavaliikkeisesti ylös ja kurottui sulkemaan päätteensä kameran. Hetken ajan Aurelia tuijotti tyhjentynttä ruutua kuin patsas, mutta pyörähti sitten ympäri ja tuijotti Renardia.

– Renard! Onko se tosiaan totta?

Renard nauroi nähdessään hänen kiihtyneen olemuksensa ja nyökkäsi.

– On se; tarkistin asian. Se projekti on kuulemma jo aika hyvässä vauhdissa, mutta en minäkään ollut kuullut siitä ennen Laurencen viestiä. Siitä ei ole uutisoitu vielä kovin yleisesti, ei ainakaan vielä.

Aurelia melkein tanssahteli jakkarallaan; hänen sisuksissaan velloi toivo.

– Mikä lintulaji se on?

– Carolinanaratti. Odotas, minä näytän... Renard veti ihmistuolin päätteen luo, ja kohta ruudulla oli

kuva värikkästä linnusta, jossa oli kirkkaanvihreää, punaista ja keltaista. – Se oli Pohjois-Amerikan ainoa papukaijalaji.

– Muistan kuulleen siitä, Aurelia huoautti ja tunsi häntänsä huiskivan yhä kiihtyneesti. Renard kurotti hyväilemään häntä rauhoittavasti, ja hän puski miehen kättä. – Se hävitettiin koska sitä pidettiin viljelysten tuholaisena.

– Ja viimeinen yksilö kuoli samassa cincinnatilaisessa eläintarhassa, jossa sitä yritetään palauttaa henkiin, Renard jatkoi ja tutki ruudun tietoja hetken. – Se on näköjään se sama paikka missä muuttokyyhky pelastettiin sukupuutolta.

Aurelia hämmentyi. Muuttokyyhkyjen parvethan olivat suunnattomia.

– Onko sekin ollut joskus vaarassa?

Renard hymyili.

– Muuttokyyhky oli hilkulla kadota maan päältä juuri samoihin aikoihin kun se viimeinen papukaija kuoli. Ihmisiltä onnistuu mikä tahansa, Aurélie. Sen rinnalla kissojen tekokset eivät ole mitään.

*

Laurence ja Irène lähtivät tanssiharjoitusten jälkeen liltakävelyille verrytelläkseen jäseniään. Heidän esityksensä oli jo käytännöllisesti katsoen valmis: kenraaliharjoitus olisi seuraavan viikon quintidina ja ensi-ilta sitten siitä kahden päivän kuluttua. Laurence oli innostunut, sillä nyt kun lavasteet ja valaistus alkoivat olla valmiit, tanssiminen tuntui entistä paremmalta.

He kulkivat pitkin Seinen tulvavallia ja jäivät sitten katselemaan alhaalla lipuvaa jokea kaiteeseen nojaten. Ilta-aurinko paistoi pitkin syvää uomaa ja kultasi vedessä seisovan kirkonraunion, jonka muureissa yhä näkyi talvisten tulvien jälkeensä jättämiä vaaleita raitoja.

Laurencen katsellessa alas veteen hänen ajatuksensa siirtyivät jälleen Aureliaan. Mitähän Irène mahtaisi ajatella jos saisi kuulla hänen lähettämästään viestistä? Laurencea itseäkin nolotti; viesti oli ollut hyvin spontaani teko. Hän oli tehnyt sen heti kun oli löytänyt tiedon siitä kloonausprojektista ja lähettänyt sen saman tien eteenpäin. Hän ei ollut ainakaan vielä saanut mitään vastausta, joten oli hyvin mahdollista ettei Aurelia ollut edes saanut sitä. Ehkä instituuttiin

tulvi päivittäin kaikenlaisia mielenilmausviestejä, ja ne tuhottiin automaattisesti.

– Minua alkaa jo kyllästyttää ainainen harjoittelemineen, Irène virkkoi sitten kun he lähtivät taas jatkamaan matkaa. – Me olemme jo aivan valmiita, mutta Étienne ei tunnu ymmärtävän sitä.

– Totta. Hän vain hermoilee ensi-iltaa, niin kuin aina.

Hetken he astelivat ääneti eteenpäin, ja Laurence näki Irènen katselevan häntä arvioivasti ja mielteliään näköisenä.

– Kai sinä olet unohtanut Stéphanen vihdoin? hän kysyi sitten, ja se sai Laurencen nielaisemaan; kyyneleet polttivat äkkiä hänen silmiään. Hän oli taas ehtinyt unohtaa Stéphanen hetkeksi. Pari päivää aiemmin hän oli saanut tältä tekstiviestin, jonka sisältöä hän ei halunnut muistella. Irène tarttui hänen olkaansa.

– Laurence? Olen pahoillani, mutta viimeksi kun nähtiin sinä vaikutit jo piristyneemmältä. Mitä nyt? Onko tapahtunut jotain?

Laurence pyyhki silmiään nolona ja nieleskeli, mutta kertoi sitten viestistä ja lopulta myös ovestaan, jonka hän oli onneksi saanut puhdistettua. Irène seisautui ja tuijotti häntä kauhistuneena.

– Laurence! hän puuskahti sitten. – Se tyypihän on seonnut! Sinun täytyy mennä kertomaan tästä poliisille, kuuletko? Teet sen heti huomenna!

Laurence pudisteli päätään; hän ei halunnut mennä kertomaan viranomaisille itsestään. Mitä jos nekin olisivat sitä mieltä että hän oli hirviö? Se ei ehkä näkynyt päällepäin, mutta hän oli yhtä luonnoton ilmestys kuin ne uskissat. Hän muisti kuinka oli joskus nähnyt

Kuva: ©Nomeko/ Dreamstime.com 2009

junasta kissainstituutin töhriyt muurit, ja hänen mahaansa kouristi.

– Samanlaisia fanaatikkoja on kaikkialla, hän sopersi, ja Irène puristi häntä.

– Poliiseissako muka? Ei varmasti. Eihän ole mitenkään harvinaista että jonkun vanhemmat ovat samaa sukupuolta!

– En minä sitä tarkoita. Minä... Minä en ole kertonut sitä sinullekaan.

Irène hämmästyí selvästi.

– Mitä? Mutta... Mitä?

Laurence nielaisi.

– On paljon sellaisia ihmisiä, joiden mielestä minä olen epäsiikö. Siksi en ole kertonut kellekään. Paitsi Stéphanelle... jonka reaktion sinä tiedät.

Irène vain tuijotti häntä. Ja silloin Laurence tunsi sanojen ryöppyävän suustaan yhdessä kiihtyneessä puus-kahduksessa:

– Minulla ei ole äitiä. Kirjaimellisesti, tajuatko? Minulla on kaksi isää eikä yhtään äitiä, minä olen kahden miehen jälkeläinen.

Hän vaikeni viimein kyyneleet silmissään ja vilkuili hätäisesti ympärilleen tarkistaakseen oliko joku muu kuullut hänen purkauksensa. Hän oli tosiaan kertonut sen! Hän tuijotti joelle odottaen mitä Irène sanoisi. Miten tämä reagoisi?

– Laurence... Irène oli selvästi hyvin yllättynyt.
– Minä... Minä ymmärrän kyllä mikset toivotta sitä ympäriinsä.

Laurence uskaltautui vilkaisemaan ystävänsä.

– Niin, mutta mitä mieltä *sinä* olet?

Irènen katse oli vakava.

– Jos kaksi miestä tai naista haluaa tehdä oikeasti yhteisen lapsen nyt kun se on mahdollista, mikseivät he saisi tehdä niin? Vaikka onhan se tietysti miesten tapauksessa hyvin hankalaa.

– Niin on, Laurence myönsi helpottuneena. – Isäni odottivat sopivaa tyhjää munasolua ja lainakohtua yli kuusi vuotta. Minunlaisiani on Ranskassa vain kaksitoista.

Irène hymyili sille ja halasi häntä.

– Sinä olet tosiaan ainutkertainen. Ja huomenna tulet minun kanssani poliisilaitokselle.

Siihen ei ollut vastaanpanemista; Irènen äänensävy kertoi sen.

~ 4. ~

Esiesitys sujui lähes täydellisesti, mitä nyt joissain kohdissa ajoitus ei ollut ollut aivan täydellinen ja Ingrid oli kompuroinut kerran, mutta he kaikki olivat sitä mieltä ettei kukaan yleisöstä ollut huomannut mitään – ainakaan suosionosoitusten voimasta päätellen. Laurence oli tanssinut kuin siivillä, ja hänen olonsa oli jälkeinpäin aivan huumaantunut. Hänen riemuaan lisäsi se, että hänet oli otettu poliisilaitoksella hyvin vakavasti, siitäkín huolimatta että hän oli puhdistanut ovensa ja niin ollen myös tuhonnut osan todisteista.

Esityksen jälkeen ilta jatkui Debussy-seuran järjestämällä juhlallisuuksilla, jossa vieraille oli tarjolla juotavaa ja pientä syötävää ja myöhemmin vielä lisää ohjelmaa. Étienne yritti säteillen pitää laumaansa koossa esitelläkseen heitä seuran johtohenkilöille, mutta Laurence livahti tiehensä kuullessaan nimeään huudeltavan kauempaa. Hän raivasi tiensä väentungoksen läpi ja heilutti kättään kun näki tutut hahmot.

– Félix! Michel!

Hän halasi kumpaakin isäänsä hyvin lujasti, vaikka pelkäsi heidän huomaavan hänessä jotain erikoista. Hän pakotti esiintunkevat kyyneleet pois ja irrottautui.

– Mitä piditte? Oliko esitys matkan arvoinen?

– Tietysti, Félix hymyili ja kiersi käsivartensa tyttärensä harteille. – Se oli upea, Laure!

– Niin oli, Michelkin säesti ja suuteli Laurencea otsalle. – Ajattelimme, että voisimme mennä jonnekin syömään myöhemmin. Missäs Irène on?

Irène löytyi helposti, hän oli buffetpöydän äärellä keräämässä naposteltavaa ja tervehti Laurencen isää selvästi tavanomaista sydämellisemmin. He jäivät juttelemaan esityksestä ja helteisestä säästä ja muustakin. Vähän ajan päästä Laurence meni hakemaan lisää juotavaa, ja silloin joku tuli hänen luokseen.

– Laurence de Roussy?

– Niin? hän kysyi hämmentyneenä. Kukakohan mies oikein oli? Reportteri? Hän oli nelissäkymmenissä eikä ollut kovin komea, mutta hänen ulkonäössään oli jotain sympaattista.

– Anteeksi vain tungetteleni. Minä olen Renard Sabran, työskentelen Sallés–instuutissa.

Nyt Laurence hätkähti ja melkein punastui.

– Se minun viestini.

Sabran nyökkäsi ja hymyili rauhoittavasti.

– Halusin vain kiittää sinua siitä; toivoin näkeväni sinut täällä. Vaikka en minä pelkästään sen takia tullut katsomaan esitystänne, olisin tehnyt sen varmasti muutenkin. Tarkoitan... Tarkoitan, nautin siitä kovasti.

Laurencea huvitti miehen lievä takeltelu; ujouden tuntu sai hänet vaikuttamaan entistä sympaattisemmalta.

– Debussy piti enemmän kissoista kuin ihmisistä, tiesitkö sen? Sabran jatkoi, ja Laurence nyökkäsi.

– Kyllä tiesin, meidän ohjaajamme on luennoinut meille hänestä.

Hän piti pienen tauon.

– Aurelia siis sai viestini?

– Sai toki, Sabran vastasi. – Se piristi häntä ja sai hänet tekemään jotain pelkän murehtimisen sijaan. Minä olen ollut hiukan huolissani hänestä. Hän on nimittäin hyvin älykäs uskissa, joidenkin mielestä jo liiankin älykäs.

Laurencella oli kaikesta huolimatta vaikeuksia kuunnella jonkun puhuvan uskissasta kuin henkilöstä. Mutta sellaisia ne – he – olivatkin, hän muistutti itseään. Tietysti. Sabran selvästi välitti Aureliasta.

– Mutta kuka tietää, Sabran jatkoi. – Ehkäpä meidän pyyntöämme kuunnellaan siellä Amerikassa. Se vasta olisikin jotain.

Laurence nyökkäsi.

– Minuakin jäi vaivaamaan se pikkulintu, hän selitti madaltaen ääntään ja peläten että Irène tai hänen isänsä putkahtaisivat heidän luokseen hetkenä minä hyvänsä.

– Minusta pahinta asiassa on se, että laji nimettiin sen

majakanvartijan mukaan. Sen, joka on vastuussa linnun tuhosta!

– Niinpä... Sabran hymyili surumielisesti ja piti pienen tauon. – Minä... Tiedän että tämä on aivan hullu idea, mutta mitähän te esiintyjät tai yleisö ajattelisivat, jos joku uskissa tulisi katsomaan jotain teidän näytöstänne?

Laurence nielaisi eikä tiennyt mitä sanoa, ja Sabran kallisti päätään ja huoahhti.

– Tiedän, se on järjetön idea. Ja liian vaarallistakin... Mutta olen varma, että Aurélie pitäisi siitä.

Laurence nyökkäsi taas.

– Ehkä minä voisin tulla joskus käymään? hän kysyi ennen kuin tajusikaan. – Tapaamaan häntä?

Sabranin ilme kirkastui.

– Totta kai. Ota vain yhteyttä minuun, niin järjestän asian ja kaikki luvat.

He vaihtoivat vielä pari sanaa, ja hyvästelyjen jälkeen Laurence jäi katsomaan Sabranin perään mielteliäänä. Hän ei ollut ollenkaan varma siitä, miten pystyisi tapaamaan uskissan kasvokkain. Mutta ehkä hän kykenisi siihen; olisihan heillä ainakin yhteinen puheenaihe.

Irène, Félix ja Michel ilmestyivät hänen vierelleen näyttäen uteliailta.

– Kukas tuo oli?

Laurence vilkaisi heitä ja hymyili.

– Kerron kyllä... mutta joskus myöhemmin. Joko te olette keksineet, mihin ravintolaan menemme?

© Leila Paananen 2009

Tekijän jälkisanat

Tämän tarinan innoittajina toimivat seuraavat asiat:

1. Vallankumouskalenteri, joka oli vähän aikaa käytössä Ranskassa vallankumouksen jälkeen.

2. Art of Noisen levy "The Seduction of Claude Debussy".

3. Kirja "Sammuuko suuri suku: luonnon puolustamisen biologiaa", josta aikoinaan luin Stephens-saaresta ja Tibbles-kissasta ensimmäisen kerran.

4. Kirja "Why cats paint: a theory of feline aesthetics" jonka mukaan maalaavia kissoja on oikeasti olemassa. Uskokoon ken haluaa, minä en (netistä löytyvä maalausvideo on ainakin selvä huijaus).

Leila Paananen

Kirjoittaja on turkulainen sf-harrastaja, joka on kiinnostunut mm. biologiasta.

G'RORK, VANHA KEHNO

Miha Rinne

Taitass, ylihiippa, oli hiljalleen aluksellaan saapumassa kohti suurinta tunnettua tyhjää aluetta avaruudessa, missä pommi voitaisiin laukaista mahdollisimman turvallisesti.

Aluksella oli alue, joka oli otettu käyttöön komentosillaksi. Ei ollut väliä, oliko se rakennettu sitä varten, mutta se oli laaja, tyhjä, ja siitä oli hienot kulkuyhteydet, sekä hienot (ja hyödyttömät) ikkunanäkymät ympäröivään pimeyteen. Taitass tykkäsi käyskennellä täällä yksikseen, kutsuen välillä jonkun alamaisensa saadakseen häneltä merkityksettömän ja triviaalin suullisen raportin.

Raporttia tuova ylikomentaja Larva Houkka käveli laahustaen pitkässä puvussaan kohti Taitassia, sovitussa kulmassa ja sovitulla nopeudella, pitäen katsettaan maassa sekä pysähtyen kolmen ja puolen metrin päähän Taitassista.

”Ylikomentaja Larva Alarvo Houkka”, Taitass totesi.

”Pyhä ylihiippa Pierot Taitass Wähätuuli”, Alarvo vastasi.

”Mitä on tapahtunut tänään aluksellamme?”

”Noh, läntisellä siivellä, kuudennessa kerroksessa, ekumeeninen tyynynmöhentäjämme on menehtynyt erehtyessään luulemaan poikkeuksellisen ärhäkkää tyhjiöimuria käymäläksi. Ehdimme pelastaa osan hänen jäänteistään imeytymästä putkia pitkin avaruuteen.”

”Ihme! Pyhitetty olkoon hänen nimensä. Tämä on merkki. Olemme valittuja”, Taitass ylisti.

”Todella. Saamme ainakin hautajaiset koska joutain jäi tällä kertaa jäljellekin.”

”Tämä pakanoiden alus on ollut ihmeiden ja jumalallisten ilmestysten tyysija. Todiste siitä että tehtävämme toimii jumalallisen kaitselmuksen saattamana.”

”Tosiaan. Lisäksi joukko pyhiinvaeltajia eksyi matkalla takaisin hyttiinsä. Kerrokset XC ja XVI ovat ilmeisesti, jälleen kerran, vaihtaneet itsenäisesti paikkaa”, Alarvo totesi.

”Ihme! Pyhitetty olkoon tämä kohtalo, joka suo pyhiinvaeltajillemme koettelemuksia.”

”Todella. Veikkaanpa että menee tovi, ennen kuin kuulemme heistä uudestaan, sikäli kun minä tätä alusta ja sen oikkuja olen oppinut tuntemaan.”

”Onko sinulla muita ihmeellisiä uutisia kolmannesti pyhän matkamme taitumisesta?” ylihiippa kysyi.

”Hmm. Jotain outoa kyllä. Viikko sitten tunsimme valtavia poikkeumia tutkiemme ja skannereidemme mittauksissa. Varsin poikkeuksellista itseasiassa. Ikäänkuin edessä olevaa tyhjiötämme peittäisi jokin valtava massa, jonka läpi mittauslaitteemme eivät kykene porautumaan.”

”Niinpä tietenkin, poikaseni. Mutta herran valittuina meidän velvollisuutemme on erottaa oikeat jumalalliset ihmeet ja sallimuksen tuoma hyvä onni pakanallisista spekulaatioista ja väärinkäsityksistä.”

”Aivan, herra ylihiippa. Juuri näin me teemme. Olemme nyt muuten kahden viikon päässä määränpäystä. Joko olisi aika ruveta valmistelemaan pomminlaukaisuseremonioita?”

”Se olisi hyvä.”

”Selvä on, herra ylihiippa.” Alarvo perääntyi takaperin ylihiipan komentosillalta.

Ylihiippa Taitass oli vakava mies. Hän oli varma, että sielunvihollinen oli vähintään yhtä väsymätön kuin hän itse, niinpä sielun puhtaana pitäminen vaati herkeämätöntä valppautta. Tämä tuli tietenkin joskus raskaan hinnan kera. Esimerkiksi se, että poltettuaan aluksen käyttöohjeet kerettiläisinä he eivät voineet oppia tunnistamaan mitkä tilat tässä aluksessa olivat oikeita käymälöitä. Niinpä heidän oli tehtävä tarpeensa aina parhaan arvauksen mukaan. Se oli joskus hengenvaarallista, joten niinpä viisaimmat hiipoista tekivät tarpeensa aina sen huoneen lattialle, missä sattuiivat yöpymään, ja siirtyivät sitten seuraavaan huoneeseen. Aluksessa kun oli kosolti huoneita.

”Re Konstruda Bermuuda” oli ylihiippa Taitassin alus. Puoliksi toimintakunnossa oleva, 120 vanhurskaan

KUNNIAMAININTA TÄHTIVAELTAJA-KIRJOITUSKILPAILUSSA 2007

Kuva: © Miha Rinne 2009

sekä heidän lukemattomien (koska heitä ei laskettu) palvelijoidensa leijuva romuvarasto, joka kulki hiljalleen suunnattoman tyhjiön halki. He olivat muutamien tuhansien valovuosien päästä lähimmästä galaksista, ja useiden satojen valovuosien päästä omasta planeettajärjestelmästä, Le Stadin pölyplaneetalta. Taitass ja hänen vanhurskaat apurinsa eivät oikeastaan tieneet kuka heitä kuljettavan aluksen oli rakentanut, eivätkä he ymmärtäneet puoliakaan sen toiminnoista, eivätkä he edes tieneet minkälaiseen käyttöön se oli alunperin tarkoitettu. Se oli vain yksi parviälän jätteistä, ristirekillä esiin kaivettu reliikki ajoilta, jolloin uutta teknologiaa vielä kehitettiin.

Mutta se ei haitannut. Aluksen tarvitsisi vain päästä määränpäähensä.

Bare Sosits, elossapitosysteemien ylläpitäjä, löysi Smut Porkin, Alemman moottorihuoltajan, kanttiinin takahuoneesta. Hän yritti vääntää auki kanisteria, joka sisälsi 60-prosenttisesti alkoholipitoista nestettä. Kyseinen kanisteri ei ollut tokikaan hiippojen tuomaa. Heidän askeettiset elämäntapansa kielsivät minkään muun kuin tislattun veden lipittämisen. Ei, kyseinen kanisteri oli peruja aluksen omista varastoista, jotka vaihtoivat mystisesti paikkaa siinä missä monet muutkin tilat aluksessa.

”Mitäs sinä teet?” Bare kysyi.

”Auta minua avaamaan tämä kanisteri. Luulen että tarvitsen ryyppyä”, Smut vastasi.

”Onko taas sattunut onnettomuuksia?” Bare kysyi.

”Kuulit varmaan, että loputkin manuaalit hävitettiin

ylihiipan käskystä?” Smut jatkoi. ”Minua se ei häiritse. Itsehän saavat mitä tilaavat kun eivät suostu lukemaan vanhoja käyttöohjeita. Minulla alkaa olla kuitenkin välillä vaikeuksia suoriutua työstäni, kun viimeisetkin muistiinpanot siitä, miten meitä ylläpitävät järjestelmät toimivat, on viety.”

”Mikä on saanut sinut sitten masentumaan noin?” Bare kysyi.

”Bare... sinähän tiedät, että me ymmärrämme sukupolvi toisensa jälkeen yhä vähemmän maailmasta ympärillämme. Hiipathan pyrkivät juuri siihen. Ja kun sen takia menehdymme väärinkäsitysten synnyttämiin onnettomuuksiin, ja sehän ei heitä häiritse, he pitävät sitäkin ihmeenä. Tiedät ettei aina ollut näin.”

”Niin tiedän, mutta ei se minua ole ikinä niin masentanut. Olen tottunut siihen.”

”Tottumus! Se se onkin! Tottumus on antanut asioiden mennä hiljalleen yhä pahempaan suuntaan! Kukaan ei välitä, ja nyt on kohta liian myöhäistä! Pian he tuhoavat kaiken, mitä meistä on jäljellä!”

”Mitä tarkoitat?” Bare ihmetteli.

Mainittakoon, että eletään vuotta 270.000 (Jälkeen profeetta Smellon tuulettimen likaantumisen – tämä on ainoa ajanlasku josta on jäljellä tarpeeksi vertailukelpoiset alkuja loppukohdat. Mikä todistaa jotain toistensa lahkeissa säheltävien historioitsijoiden kriteereistä ja huumorintajusta). Tervetuloa täydelliseen teknologiseen utopiaan! Paitsi että kyseinen utopia on jo historiaa.

Ihmisen jälkeläiset kartoittivat luonnonlait, heidän täydellisyytensä mahdollisti pienimpienkin

oikkujen sekä fyysisten tai henkisten mielihalu-
välittömän ja turvallisen toteutumisen aikaansaaden
välittömän hedonismin aallon, joka kaatui itseensä
yhtä välittömästi kuin alkoikin. Tämä taas aiheutti
välittömästi muutaman sadan maailman mittakaavalla
riehuvan joukkoitsemurhaepidemian, sekä muutaman
sukupolven kestävä turmiollisuuden, degeneraation,
puutumisen ja hevimusiikin kuuntelun aikakauden.
Sen jälkeen seurasi profeetta Boren johdolla
ikäväystyneysyden, henkisyden ja kaikesta luopumisen
aikakausi, jonka jälkeen – kyllästyttyään tumpeloivien
uusien polvien jatkuvaan vanhojen virheiden toistoon
– päättivät liittoutuneet kymmentuhatvuotiset gurut
verkottaa sekä reaaliajassa tapahtuvat kokemukset että
lajimuistin.

Sanotaan että joukossa tyhmyys tiivistyy. Ehkä se oli
selitys siihen, että parveksi muututtuaan ihmiskunta
aloitti nopean ja lopullisen rappeutumisen, yksilöiden
tarpeita palvelevan sosiaalisen infrastruktuurin ja
kulttuurin muututtua tarpeettomiksi. Sodat olivat
tarpeettomia, kirjoitukset, musiikki, syöminen,
suvunjakaminen – kaikki oli menettänyt
merkityksensä. Liikenne päättyi, kaupungit
autioituvat, infrastruktuuria ei hoidettu – oli vain
passiivisena pörisevä parvi, ilman päämäärää, halua tai
tarkoitusta. Sontakärpässissäkin olisi ollut enemmän
luonnetta ja tahdonvoimaa.

Loppu oli tullut. Vaiko kenties saavutettu?
Parviälly katosi vertauskuvallisesti omaan ahteriinsa.
Universumin hallitsijarotu, homo sapiens, oli
romahtanut – ihmisten aika oli ohi. Se ei kuitenkaan
tarkoittanut sitä, että kaikki ihmiset olisivat kadonneet
universumista. Aitoja vanhan ajan ihmisiä oli vielä
jäljellä. Muutamia ihmisten heimoja oli jäänyt
vahingossa henkiin, tuhoon vieneen kehityksen
ulkopuolelle; sitkeytensä, härkäpäisyytensä,
vanhurskautensa ja ehkä ennenkaikkeaa fantastisen
typeryytensä ansiosta.

Niinpä muutama pölyinen heimolainen,
ihmiskunnan ripe, oli olemassa pölyplaneetoilla.

Ikkuisessa pimeydessä muut planeetat ja kiertolaiset
kiersivät näitä suuria, auringottomia maailmoja, jotka
olivat tähtijärjestelmiä ilman tähteä.

Täällä ankarasti uskonnolliset ja puritaaniset
hiippakunnat, jotka oli muinoin karkoitettu
(tai tulleet omasta halustaan? kukaan ei muista)

siirtokuntana ikuisen masentavaan pimeyteen, olivat
oman rajatun teknologiansa, sitkeyden ja itsemurhan
kieltävän itsepäisyytensä voimalla kukoistaneet. Heidän
asutuksensa olivat täplittäneet auringottomat planeetat
ja kiertokappaleet, mutta pysyneet silti poissa auringon
valaisemista maailmoista.

Aikansa tutkittuaan, väiteltään, muisteltuaan,
syyteltään, ja ristiinnaulittuaan, he olivat lopulta, esi-
isiensä synnyttämän kohtalon epätoivossa, saaneet oman
lajinsa ainoan älynväläyksen: räjäyttää universumiin
reiän.

”Se pommi...” Smut jatkoi. ”Se jonka piti synnyttää
portti uuteen maailmaan... en minäkään edes käsittänyt
mikä se oli... parviälly rakensi sen, kyllä. Mutta heille
se tuli epätoivosta. He olivat oppineet kaiken mitä
opittavissa oli. He olivat tulleet tiensä päähän, ja silti he
halusivat lisää. Ilmeisesti se teki heidät epätoivoisiksi.
Sen takia he rakensivat tuon... hirvityksen... jota me
kuljetamme. Sen tehtävänä on repiä itse todellisuus
riekaleiksi ympäriltämme! Hajottaa universumimme
kuin ilmapallo!”

Bare mietti kuulemaansa. ”Mitä..? Mikä heidät ajaa
moiseen hulluuteen?”

”Mieti...” Smut sanoi. ”Ihmiskunnan tuho tuli ja
meni, mutta ei niin kuten uskovat olisivat halunneet.
Me emme kadonneet pamauksella, eikä mistään
saapunut isoveljeä tai taivaan isää tuomaan uutta
valtakuntaa. Me lössähdimme. Mitä meistä on jäljellä?
Roskia pyörimässä romuliiterin nurkassa, omassa
kurjuudessaan ruuantähteiden ja villakoirien keskellä.
Mitään vapahtajaa ei ole, eikä tule. Me vain hiivumme
pikkuhiljaa omaan kurjuuteemme.”

”Luulenpa että alan ymmärtää... jos jumalaa ei tuoda
heille tarjottimella...”

”Heidän on mentävä potkimaan hänen etuoveaan.”

*K*eskellä avaruutta sijaitsevassa tyhjiössä, minne hiipat
olivat matkalla, asui G'Rork. Hän oli köllöttänyt
tyhjiössä jäätyään sinne pinteeseen alkuräjähdyksessä, ja
aikaansa hän vietti miettimällä miten hän oli itsensä
moiseen pinteeseen saattanut. Hän kun oli hieman vanha
ja hidas. Mutta asiat eivät aina olleet näin.

Hänkin oli ollut nuori. Hän oli vapaa abstraktio, joka
oli säntäillyt ristiin rastiin tätä maailmankaikkeutta
edeltävien todellisuuskierämiä rihmoissa.

Mutta J'arahvi, yksi G'Rorkin kaltaisista

Kuva: © Miha Rinne 2009

nuorista ja hetkellisistä, alemmista abstraktioista oli ekstaasipäissään keksinyt sadannessaviidessäkymmenessä olemassaolosykliksään (jolloin hän oli vaahtokuplista muodostunut teraketjutikapuu) hetken oikullisena pimahduksena puhkaista yhden niistä vauvauniversumien kuplista joilla he luistelivat, ja pamahtava kupla oli hukuttanut typerillä, kirkkailla galaksiklustereillaan alleen G'Rorkin mainiot säleketjuvivahteet niin ettei hän enää voinut katsella näiden loistoa typerien tähdistä purkautuvien kaasurihmojen peittäessä ne säteilyillään ja värähdyksillään.

G'Rork oli toisin sanoen ahmaistu ilmapallon lailla kasvavan universumin sisään, vangiksi aikaan ja paikkaan, ilman iloa ja ystäviä, näiden vähäpätöisten universumin sisällä asuvien olioiden pilkan kohteeksi. Eli toisin sanoen G'Rorkia vitutti.

”Katsopas näitä!” Bare sanoi, näyttäen Smutille sykkivää kammiota, joka oli toiminut joskus aluksen käytöstä poistettuna komentokeskuksena. Ruumiiseen upotettavia pistokkeita. Eritteillä toimivaa tiedonsiirtoa. Uinuvassa tilassa olevia elimiä, seittejä, hologrammeja, sekä asioita, joiden käyttötarkoitusta Smut ei kyennyt edes kuvittelemaan.

”Luulisi että hiipat olisivat ehtineet jo polttaa tämänkin. Mitä teknologiaa!”

”Tulin uteliaaksi kun kuulin raportin siitä kummallisesta pimeästä massasta, jonka heidän

alkukantaiset tutkansa poimivat. Ajattelin, että voisimme tarkistaa asiaa näillä paremmilla vehkeillä hieman omiin nimiimme. Tuskin tässä mitään hävittävääkään on.”

”Osaatko sitten käyttää näitä?”

”Helppoa. Tämä, ystäväiseni, on suunniteltu poikkeuksellisella tavalla. Voit ottaa nämä, huomaatko, nuo inhottavan näköiset värpäkkeet tuosta ja työntää ne; ei, älä yhtään ujostele; tuonne – voilà! Niitä ei tarvitse opetella, ne ovat nyt osa sinun kehoasi!”

Smut teki työtä käskettyä, ja hän tunsu kuinka hänen tietoisuutensa laajeni. Vanha valvomo ei ollut mikään esihistoriallinen mittalukuja näyttävä monitoriläjä vaan kehon jatke. Hän ei enää nähnyt silmillään, vaan hänen aivoihinsa syötettiin konkreettinen ymmärrys ympäröivästä avaruudesta. Hän oli osa sitä.

”Ei hassumpaa, vai mitä?” Smut kuuli Baren äänen sisällään. ”Jos tämä tuntuu sinusta hankalalta, voimme muuttaa moodia, tuosta.. umph..auts! Näin!”

Nyt Smut ja Bare istuivat kumpikin aluksen ulkopuolella, avaruudessa.

”Älä yhtään murehdi tästä. Et sinä oikeasti täällä ole. Se mitä näet meistä on pelkkä kuvajainen – avatareita, jos niin haluat. Muistan nähneeni tällaista ennenkin. Ideana on ettei pidempiaikaisia komennusvuoroja tekevä valvoja kadota identiteetintajuaan.”

”Voit myös muuttaa vastaanotettua informaatiota ihan miten haluat. Sitä ei tehdä millään komennolla vaan ihan vain haluamalla.”

”Bare..?”

”Niin..?”

”Aivan kuin tuolla ympärillämme liikkuisi jokin...?”

”Mikä niin? En minä huomaa mitään.”

”Voiko tämän näkymän mittakaavaa muuttaa?”

”Tokihan. Odota.”

Alus heidän allaan pieneni valkoiseksi pisteeksi. Ja nyt he alkoivat erottaa jotakin. Eri taajuuksilla kykeni jopa paljas silmäkin havaitsemaan hiljaista, ajoittaista sykkivää liikettä.

”Mikä tuo on..?!”

”Odota... minusta tuntuu ettemme näe tuota vieläkään kunnolla. Kutistan näkymää lisää.”

He skaalasivat näkymää entisestään, pitkään ja kauan. Alus oli kadonnut jo niin kauas, ettei Smut olisi enää edes osannut osoittaa sen alkuperäistä olinpaikkaa. Valtava tyhjiö heidän ympärillään oli muuttunut suureksi taskuksi, jonka ympärillä säkenöivät lukemattomat galaksien verkot kuin pienet helmet.

Se jokin hahmottui nyt heidän edessään, joskin vain hämärinä kuvioina, osa infrapunaspektrinä, osa peittyneinä radioaaltoina, vain häviävän pieni osa valona. Paljain silmin he eivät olisi nähneet yhtään mitään, mutta valvomon luomin aistein he erottivat heikosti kuinka heitä ympäröivää gigantista, pimeää, taskun muotoista tyhjiötä täyttivät moninaiset kimput, solmiot ja ulokkeet, joiden logiikkaa tai toimintaperiaatteita he eivät kyenneet hahmottamaan.

”Siis... mikä helvetin perkele tuo on? En ole ikinä nähnyt mitään noin järjetöntä?”

”Odota hetki... lasketaan mukaan ulottuvuudet neljä, viisi ja kuusi. Seitsemästä kymmeneen menevät ovat niin pieniä, ettei niillä ole väliä, mutta annan niidenkin vaikuttaa. Luulenpa, että aistimme tuon vasta sitten selkeästi.”

Smut ei ymmärtänyt, mistä Bare puhui. Hän oli kuullut puhuttavan, että olemassaololla olisi muitakin tasoja, tai ulottuvuuksia, mutta asialla oli niin vähän tekemistä heidän jokapäiväisen elämänsä kanssa, ettei hän ikinä vaivautunut pohtimaan asiaa sen tarkemmin. Muinaiset ihmiset luonnollisesti olivat hallinneet nämä ylimääräiset olemassaolon tasot täysin. Vähänpä se oli auttanut.

”Päällä ovat. Nyt meidän pitäisi aistia jotain ihan muuta.”

Ensin avaruus heidän ympärillään väreili. Ja sitten, ikäänkuin kaksi toisiinsa tottumaton silmää, jotka hitaasti alkavat hahmottaa näkemäänsä kahta eri kuvaa kolmanteen ulottuvuuteen, näkymä heidän ympärillään kasvoi. Ikäänkuin kaikki heidän näkemänsä olisi ollutkin vain pelkkä ponnistuslauta tai viitekehys sille joka nyt ponnisti esiin, paljastettuna todellisuutena.

Näkymä räjäytti heidän tajuntansa. He näkivät kaikkeutta ylläpitävät säikeet; he näkivät aineettoman tarkkailunsa synnyttämät laineet alempiin ulottuvuuksiin; he näkivät jopa sen väkivallan, jonka heidän ikivanha aluksensa oli raapinut kosmoksen herkkään kudokseen kyntäessään avaruutta luonnottomalla, monikymmenkertaisella valonnopeudellaan.

Ja he näkivät G'Rorkin.

Lopultakin he tiedostivat millainen hirvitys heidän ympärilleen oli tullut. Adjektiivit, jotka risteilivät heidän ylikuormittuneissa aivoissaan – ”valtava”, ”moninainen”, ”kaikkivoipa” ja ”uhkaava” – tuntuivat lähinnä tekevän näkemästään huonoa pilkkua.

G'Rork oli virkistynyt venyttelyn jäljiltä, ja hän luotasi ympäröivää kurjaa todellisuuttaan kuin lapsi muurahaisterraariota. Oliko hänen ympärillään riehuvassa sopassa joku hiukkanen, jonka hän olisi mahdollisesti missannut aikaisemmin? Jokin osatekijä, joka ansaitsisi edes hitusen mielenkiintoa? G'Rork ojensi lonkeronsa...

”MITÄ HELVETTIÄ! SEHÄN OJENTUU
MINUA KOH—”

Bare katosi.

Smut katkaisi yhteyden, kauhuissaan.

Kaikki simahti. Smut makasi taas valvontakeskuksissa, kojeen ulokkeiden liukuessa pois hänen limakalvoiltaan. Poissa oli sanoinkuvaamaton loisto ja kauheus, jäljellä pelkkä heidän pieni, harmaa todellisuutensa, kuin pieni kakkakikkare joka pyöri avuttomana jumalan suuren karusellin vauhdittamana. Poissa oli hänen ystävänsä Bare Sosits. Smut alkoi nyhyhkyttää. Kesti hetken ennen kuin hän sai koottua ajatuksensa. Tästä oli pakko raportoida ylihiipalle.

G'Rork analysoi absorboimansa itiäisen. Hm. Hiilipitoisia elämänmuotoja. Matkustavat eristäytyneenä metallipurkkiin. Toinen samanlainen sukelsi kauhuissaan takaisin pieneen peltipurkkiinsa, juuri kun

G'Rork olisi halunnut napata siitä kiinni ja leikkiä hieman. No, ei se mitään. Ne siis näkivät hänet.. G'Rork oli todella mielissään. Hän siirtyi katselemaan aluksen keskellä messuavia pikkuolioita. Niiden vakavuus herätti vanhassa kehossa sanatonta hilpeyttä.

Hiipat olivat kerääntyneet pomminsa ympärille, hymisten hiljaa ja pidellen toisiaan kädestä.

Pyhä pomminheittäjä näppäili pommin turvakoodeja hiippojen käyttämään äärimmäisen primitiiviseen mekaaniseen vieterisäätimeen. Koska kyseessä ei ollut mikään tavallinen papatti tai ydinlataus, vei aikansa ennenkuin pommi käynnistyisi toden teolla. Ja pyhän pomminviritäjän puuhaillessa rituaalinsa parissa (joka oli ehkä tarpeettoman monimutkainen, mutta ihailtavasti rytmitetty sopimaan messuamisen rytmiin) oli ylihiippa saapumassa seremoniassa kohtaan, jonka uskonnollinen hurmos ja aggressiivinen paasaus oli muuttunut messutuksi ukaasiksi sielunviholliselle. Jos kuvittelee ,miltä kuulostaisi hengelliseen virsimuotoon muutettu suunsoitto nakkikioskin jonossa, pääsee aika lähelle.

Virren tarkoituksena oli esittää sielunviholliselle rituaalinen haaste, joka muotoiltiin niin, että jos kurja vanha kehno haluaisi tulla tarvelemään hurskaiden sielunveljien pyhiä iltakarkeloita, hänen olisi parempi tulla ja tehdä se saman tien.

G*Rork kuunteli, ja kävi toimeen.*

Taitass nousi kesken pahimman hurmoksen ilmaan, pää alaspäin. Jokin näkymätön voima ravisteli häntä kuin pientä nukkea. Taitass vinkaisi.

Muut uskonveljet eivät kiinnittäneet (tai uskaltaneet kiinnittää) asiaan mitään huomiota. He kun tiesivät, että ylihiipalta voisi odottaa kiihkeimmän messuamisen aikana ihan mitä tahansa.

Mitä he näkivät ei kuitenkaan ollut samaa, kuin mitä ylihiippa näki. Taitass näki olevansa taivaassa. Hän putosi. Hän oli taivaassa, pudoten maata kohti hurjaa vauhtia.

”Ah! Ihan kuin herramme pyhä Sebalos, kun hänet heitettiin taiwaasta väärän hurskauden tähden! Herramme minua koettelebi!” Taitass lipsahti vanhaan pyhien kirjojen murteeseen ollessaan erityisen

hurmioitunut. ”Halleluja! Ylistys olkohon herrallemme, kun minut näin tiputtaapi!”

Surina alkoi: taivas pimeni. Jostain saapuivat suuret pilvet häntä piinaamaan.

Sitten hänelle valkeni, että pilvet koostuivatkin peniksistä. Lentävistä peniksistä. Siivet selässä. Miljoonia lentäviä peniksiä. Nähdessään Taitassin ne saivat erektion, ja alkoivat surista hänen kimppeensa, tökkien häntä kuin likainen, pesemätön tikkalauma. Musiikki alkoi: Pelottavan virkeä, kuin amfetamiinilla terästetty, muinainen, unohdettu lastenlaulu alkoi raikaamaan taivaalla: ”Hei tonttu-ukot hypvikää!”

Muut hiipat näkivät jälleen Taitassin. Hän oli nyt takamus pystyssä lattialla, nykyen eestaas. Hän voihki. Tämä oli hiipoista erityisen häiritsevää, sillä näytti siltä kuin hän olisi tehnyt jotain erityisen kiellettyä. He eivät uskaltaneet keskeyttää messuamistaan. Ehkä tämänkin oli vain jokin Taitassin uskonnollisista kouristuksista.

”Lujempaa... lujempaa..! AAH!” ylihiippa kiljui, kieltämättä varsin epäkumeeniseen äänensävyyn.

Hiippaveljeskunta katseli toisiinsa. Tunnelma alkoi olla jo varsin kiusaantunut, ja he toivoivat ylihiipan tokenevan mahdollisimman pian.

Smut käveli heidän luokseen kanisteri kädessään. Hän näki ylihiipan rojahtaneena lattialle.

”Anteeksi... hik... keskeytinkö jotain..?”

”Mitä sinä... täällä teet? Humalaisilta on pääsy kielletty tänne.” Taitass nousi kivuliaan näköisenä seisomaan.

”Tuolla ulkona... hik... on jotain tosi ilkeää, vei minun kaverini. Näimme hänet vanhassa valvomossa.”

”Vanhassa valvomossa?! Olisihan pitänyt arvata. Heikkomieliset hybridiorjat! Olet nähnyt pelkän sielunvihollisen, joka on houkutellut sinua käyttämään vääräuskoisten petollisia menetelmiä. Ja tulet vielä kannissa häiritsemään rituaaliamme. Emme teloita sinua nyt, koska meillä on parempaakin tekemistä, mutta haluan että ilmoittaudut hirtettävien listalle kun olemme hoitaneet pyhän tehtävämme. Voit poistua!”

Tämän sanottuaan ylihiippa käänsi selkensä ja alkoi ontua pois päin, yrittäen säilyttää sen vähän arvokkuuden mikä hänellä vielä oli tallella.

”Hitto, mitä kumipäitä..!” Smut huokasi, ”Olisihan.. tuo pitänyt arvata.”

Vartijat heittivät Smutin ulos hiippojen jatkaessa

messuamistaan.

Smut mietti. ”Minun on toimittava pian... jos tuo hirviö huomaa meidät, niin ehkä... sille voi puhua. Idioottimaista, mutta parempi sekin kuin jäädä tänne odottamaan että räjähtää ilmaan.”

Smut suunnisti määrätietoisesti takaisin vanhaan valvomoon.

G'Rork oli hieman turhautunut. Pikkuitiäiset eivät oikein tunnu reagoivan mitenkään mielenkiintoisella tavalla hänen jekkuihinsa. Ehkäpä hän oli vain ollut liian varovainen. Mutta mitä sellaista hän voisi tehdä joka olisi tarpeeksi voimakasta, mutta ei rikkoisi pieniä tutkimuskohteita?

Smut oli kytkenyt itsensä takaisin vanhan valvomon tarkkailuelimiin ja hän oli nyt G'Rorkin edessä. Miten saada tuo mötikä ottamaan hänet vakavasti? Hän päätti skaalata oman kuvajaisensa kokoa. Hän ei ymmärtänyt, miten oli mahdollista, että joku valvomon ulkopuolinen kohde ylipäätänsä pystyi katsomaan hänen kuvajaistaan. Muinaiset osasivat käsitellä informaatiota tavoilla, jotka nojasivat kauan sitten unohdettuihin luonnonlakeihin. Mutta tuolle mötikälle ne eivät ilmeisesti olleet vieraita. Smut skaalasi itseään aina vain isommaksi ja isommaksi. Näkymä hänen ympärillään muuttui lähes käsittämättömäksi. Ympärillä oleva avaruus oli kuin helmeilevä meri, täynnä kirkasta lasihiekkaa; klusterit kietoutuivat hänen näkökenttensä ympärille kuin loputon aamukasteisten hämähäkinseittien verkosto. Hän oli nyt lähes yhtä kookas kuin G'Rork.

Aika neuvotella.

Hän kytki päälle ylimääräiset ulottuvuudet.
”HEI! SINÄ!”

Joku puhutteli G'Rorkia! Yksi niistä olennoista oli kuvastanut itsensä häntä ympäröivän kosmoksen peruskudokseen. Kiehtovaa! Neuvokkaita pikkuolioita! G'Rorkilla on nyt leikkikaveri! G'Rork ei täysin ymmärtänyt pikkuotuksen alkukantaisia murahduksia.

Ilmeisesti itsensä suurennuslasin alle asettanut pikkukaveri yritti varoitella G'Rorkia jostain. Heillä on kuulemma jokin poksauttava esine! Aivan mahtavaa!

Hän sai siis heidät sittenkin ärsyntyymään! He aikovat poksauttaa sen!

Smut oli turhautunut. Hirviö selvästi reagoi hänen Shuutoihinsa, mutta siltikään mitään ei tapahtunut. Hän kiinnitti huomionsa siihen, mitä aluksessa tapahtui. Seremonia eteni.

Pommi räjähtäisi pian. Smut yritti uutta tempua. Hän ajatteli mielikuvaa pommista, ja universumin tuhoutumisesta. Hän ajatteli kaiken loppua, ja hirviön kuolemaa.

Hän ajatteli G'Rorkille: ”OLET VITUN TYHMÄ.”

Pommi oli syttymässä. Sen neljäkymmentähdeksän osastoa alkoivat välkehtiä ja levittää paineaaltoja. Pian se alkaisi käynnistyä kunnolla.

Silloin G'Rork ymmärsi. Hän ymmärsi, että oli saliarvioinut olennot törkeästi heidän pienen kokonsa perusteella.

Pikkuitiäinen oli oikeassa. G'Rork oli (vitun? mikä se oli..?) tyhmä.

He pystyivät siihen. Heidän pomminsa repisi vihdoinkin hajalle tämän typerän universumikuplan, jonka vankina G'Rork oli ollut niin kauan. Ja hän oli yrittänyt tietämättään estää heitä. Jos hän olisi liiskauttanut aluksen ulokkeillaan, sekä alus että pommi olisivat hajonneet atomeiksi, eikä toista tilaisuutta päästä tästä typerästä universumista olisi kenties enää koskaan tullut.

Mutta tämä itiäinen oli selvästi halunnut, että näin ei kävisi. Hän halusi, että pommi laukaistaan. Siksi hän oli pyytänyt G'Rorkia lopettamaan. Mikä ihana itiäinen! G'Rork ottaisi hänet mukaansa ja näyttäisi häntä ystävilleen sitten kun hän pääsisi täältä ulos.

”Kuuntele, senkin iso, typerä sontakasa! Tuon Kaluksen sisällä on pommi! Se tuhoaa kaiken, ymmärrätkö, KAIKEN, tässä vitun avaruudessa ympärilläsi, sinutkin! Sinun on pakko pysäyttää se!” Smutin kuvajainen aneli ja pauhasi.

Kymmenulotteinen avaruus aluksen ympärillä alkoi välkehtiä. Valtava sädehtivä verkosto ampaisi ulos aluksesta, ikäänkuin kehikko, joka tarttui universumia koossapitäviin näkymättömiin kudoksiin.

Oli liian myöhäistä. Hiipat olivat ehtineet laukaista pommin.

Valtava olio tuntui ikäänkuin kääntyvän häntä kohti. Ja se alkoi vihdoinkin puhua hänelle tavalla, jonka Smut ymmärsi.

”Kiitos,” se sanoi, ”*Jos et olisi kertonut minulle pommista, olisin hajottanut aluksenne. Eikä pomminne olisi ikinä räjähtänyt.*”

Smut katsoi typeryneenä tanssivaa ilotulitusta, joka alkoi levitä auringon lailla hehkuvasta aluksesta.

”Sinä,” G’Rork sanoi Smutille, ”*Tulet nyt mukaani.*”

Avaruus ympärillä tuntui muuttuvan valohehkuiseksi massaksi, joka kuitenkin ei ollut polttavan kuumaa. On vaikeaa selittää tapahtunutta, mutta Smutista alkoi tuntua siltä, kuin itse aika olisi alkanut hajota liitoksistaan.

Mitä hänelle tapahtuisi nyt? Smutin päässään vilisi sekunnin sisällä niin paljon ajatuksia. Asioita joita hän ei ollut koskaan vaivautunut aikaisemmin miettimään. Minne hän oli menossa? Vai palaisiko hän sinne mistä oli alunperin tullutkin?

Sekunnin sadasosan kuluttua Smut yritti hengittää vielä yhden henkäisyn, ikäänkuin se olisi ollut tärkeintä mitä hän olisi ikinä tehnyt, tarrautuen siihen mitä elämästä oli jäljellä.

Silti hän ehti miettiä miksi niin teki, tai sitä, miksei hän vain voinut antaa asian olla, ja antaa elämän kulkea omalla painollaan. Ehkä sellainen oli vain ihmisen

luonne. Ei voinut antaa asioiden olla.

Sillä ei kuitenkaan ollut väliä, koska universumi oli lakannut olemasta. Eikä se ollut väkivaltainen tai epämiellyttävä kokemus. Oli vain yhä vähemmän ja vähemmän ajateltavaa, kunnes lopulta ei ollut enää mitään.

Smut ja G’Rork katselivat ympärilleen värien, lämpöjen, Sjuoraisien, kolikatojen ja miljoonien helmeilevien universumien sikiökuplien päällä miten abstraktiot luistelivat, nauroivat ja pelasivat ystäviensä kanssa kvanttiristiinkohotusta suljetuilla kierteillä, hyppien rihmasta toiseen. Niin myös Smut ja G’Rork liittyivät ilonpitoon, heidän kahdenkymmenen ja seitsemän kudelman anturansa luistellessa, tapellessa ja kujeillessa ikuisesti vauva–asteelle tarkoitettujen universumikuplien päällä, singoten ja vääntäen niistä ulos kipinöitä, jotka loistivat miljoonien aistimuksen sinfoniaissa, rikkoen fysiikan lakeja kuin mattopomminauhalla viritettyä kuplamuovia, ja sitä kautta aiheuttaen jokaisella heistä aina täysin erilaisen, elinikäisiä syklejä heijastavan mielihyvien sarjakipinöinnin. Tämän kautta he pystyivät iloitsemaan ja nauttimaan siitä, kuinka heidän koko minuutensa oli kuin pohjaton ilotulitus joka syntyi, kuoli ja nousi uudestaan loputtomina, fraktaalimaisina aaltoina.

© Miha Rinne 2009

Saatesanat novelliin G’rork, vanha kehno

Novelli oli vahinko. Minulla ei ennen tätä ollut aikomustakaan tehdä novelleja, koska en mielestäni osaa kirjoittaa.

Otettuani loparit työstäni heräsin eräänä aamuna kello kuudelta omituinen ilmiö päässäni, kiehtovaa tekstiä tunkeutui tajuntaani hirveällä vauhdilla, ja minun oli juostava koneelle kirjoittamaan sanat ylös, etteivät ne vain unohtuisi.

Näin kirjoitin tarinasta puolet, ja se jäi siihen. Huomattuani muutamaa viikkoa myöhemmin Tähtivaeltajan novellikilpailun sain tekosynyn kirjoittaa tarinan loppuun, ja päätin lähettää sen tuomareille ihan vain siksi,

jotta edes joku ihminen maailmassa vaivautuisi lukemaan sen ajatuksella.

Huomasin että tarinaa voi kertoa ihan vain kertomisen ilon vuoksi, vaikkei osaisi kirjoittaa muuten kovin hyvin, sillä hauskuus voi hyvällä onnella välittyä jopa lukijallekin asti.

Itsestäni

Olen 35-vuotias freelancegraafikko ja sarjakuvapiirtäjä. Kirjoitan novelleja terapiana ja huvikseni, aina kun minulla on aikaa. Rakastan kirjoittamisen suomaa äärimmäistä vapaudentunnetta.

Miha Rinne